# СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXII П'ЯТНИЦЯ, 18 ЛЮТОГО 2005 РОКУ ЧИСЛО 7 VOL. CXII FRIDAY, FEBRUARY 18, 2005 No.7


## Від Вашінґтону до Києва

### Американські законодавців в Україні



*КИЇВ. – Прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко і сенатор США Гиларі Клінтон (зліва) 11 лютого 2005 р.* *Фото УНІАН*

КИЇВ – У п'ятницю, 11 лютого, в Україні перебувала делеґація Конґресу США на чолі з сенатором–республіканцем Джоном МекКейном. До складу делеґації входили сенатори Джозеф Ліберман ( Д, Конектикат ), колишня Перша Лейді Гиларі Клінтон (Д, Ню-Йорк), Лінді Грем (Р, Південна Каролайна) і члени Палати представників Говард Берман (Д, Каліфорнія), Джейн Гарман (Д, Каліфорнія), Елен Таушер (Д, Каліфорнія), Джон Ларсон (Д, Конектикат), Майк Юдал (Р, Юта) і Джон Шварц (Р, Мишиґен).

Вони зустрілися з вищим державним керівництвом України, як також зі своїми колеґами-депутатами. Це була перша така представницька візита делеґації США після обрання Віктора Ющенка президентом. В делеґації були представники двох правлячих партій – Республіканської та Демократичної. Вони зустрічалися протягом дня з Президентом України Віктором Ющенком, Юлією Тимошенко та Володимиром Литвином.

Джон МакКейн та Гиларі Клінтон минулого місяця висунули Віктора Ющенка та Міхаїла Саакашвілі на Нобелівську нагороду миру. У поданні сенатори написали, що Президент Віктор Ющенко та його грузинський колеґа Міхаїл Саакашвілі здобули народну підтримку загальнолюдських цінностей демократії, особистих свобод і громадянських прав.

Крім того, сенатор США Гиларі Клінтон назвала цю свою візиту в Україну найщасливішою, заявила вона 11 лютого одразу по завершенні обіду з прем'єр-міністром України Юлією Тимошенко. „Я висловлюю своє захоплення цією візитою. Це вже третя моя поїздка до України, і вона найщасливіша", – сказала Г. Клінтон. Вона підкреслила, що побачила результат боротьби українського народу за демократію. „Я бажаю успіхів Президентові Ві-

(Закінчення на стор. 3)

## Віктор Ющенка - на заході і сході України

ПАРСИПАНІ, Н.Дж.. – 16 лютого літак з Президентом України Віктором Ющенком на борту приземлився у Львові. На В. Ющенка перед будинком обласної державної адміністрації (ОДА) чекали близько трьох тисяч прихильників.

На зборах активу области Президент України представив львів'янам новопризначеного голову обласної державної адміністрації Петра Олійника. В. Ющенко охарактеризував його як „людину слова, яка довела, що здатна об'єднати львівську громаду".

Говорячи про принципи формування нової владної команди, Президент наголосив на важливості нових імен серед керівників усіх рівнів. „Люди, які стояли на майданах, хотіли зміни влади, тож давайте її змінювати", – сказав він. За його словами, у новій команді не повинно бути людей з протилежного політичного табору. „Це не форма іґнорування – нам потрібно провести принцип, за яким ми змінюємо владу", – наголосив В. Ющенко.

Звертаючись до журналістів, Президент зазначив, що „без вільної преси не може бути вільної країни", і що нова влада „розвиватиме публічні й партнерські взаємини зі ЗМІ".

Також він звернув особливу увагу на важливість розкриття справи вбивства Георгія Ґонґадзе, чия мати була серед присутніх на засіданні в ОДА. „Це черговий моральний виклик, на який ми маємо відповісти достойно", – сказав Президент.

Найближчими днями Україна має намір змінити порядок видання віз громадянам європейських країн, щоб спростити перетин ними українського кордону, заявив на зустрічі з активом Львівщини В. Ющенко. „Я не хотів би ставити завдання зараз, як заробляти на візах – зараз потрібно поставити завдання, як відкрити країну для німців, поляків, французів. Ніхто не чекатиме тижнями на оформлення цих віз", – зазначив Президент.

Українська влада розпочала переговори з воїнами Радянської армії і представниками ОУН-УПА щодо історичного примирення, сказав Президент України. Він зазначив, що зробить усе від нього залежне для примирення воїнів Радянської армії і ОУН-УПА.

Водночас Президент підкреслив, що в цьому процесі не все залежить від нього. На його думку, до цього діялогу в Україні покищо готові не всі, але таке примирення вкрай потрібне сучасній Україні. В. Ющенко нагадав, що подібне примирення було досягнуто свого часу в Еспанії.

Тиждень раніше, 10 лютого, Президент України Віктор Ющенко перебував у Донецьку, його супроводжали Олександер Зінченко та міністер внутрішніх справ Юрій Луценко. Офіційною метою візити було представлення нового губернатора Донецької области Вадима Чуруна. Оглядачі зазначають, що крім протокольної церемонії В. Ющенко намагався збільшити свою популярність в реґіоні, де під час виборів він набрав лише 4 відсотки голосів.

(Закінчення на стор. 3)

## Проголошені результати виборів в Іраку - шиїти закликають до єдности

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Перемогу на виборах 30 січня здобули шиїти, які представляють більшість населення, але не були представлені у владі під час панування режиму Садама Гусейна. За повідомленнями з Іраку, в голосуванні взяло участь 8.5 млн. населення тобто 58 відсотків.

„Об'єднаний іракський альянс", який представляє шиїтів і який набрав найбільше голосів на загальних виборах , 140 місць у 275 членній Асамблеї, на два місця більше, як потрібно, щоб бути більшістю, обговорює кандидатуру прем'єр-міністра. Коаліція двох курдських партій, яка посіла друге місце, і здобула 75 місць, запропонувала одного зі своїх провідників, Джалала Талабані, на посаду президента Іраку. Партія під керівництвом Аяда Алаві – світського шиїта, теперішнього тимчасового прем'єр-міністра, здобула 40 місць.

П'ять місць отримав Шейк Ґазі-ал-Явар, один із небагатьох провідників сунітів і теперішній тимчасовий президент, і єдиний суніт, який здобув місце в Асамблеї. Залишених 15 місць будуть розпорошені по вісьмох інших партіях – три з них отримає Моктада аль-Садр, відомий зі своєї опозиції до американських військ, інші три місця – Туркменська партія, по два місця припали іракській Комуністичній партії і двом Ісламським партіям, курдській та іншій шиїтській, а ще три місця здобули три політичні особистості.

Чільний представник шиїтської громади закликав до національної єдности у побудові нової держави. Адель Абдель-Махді, який є головним кандидатом на посаду прем'єр-міністра, сказав , що Ірак „стікає кров'ю", і у цій ситуації всі повинні працювати разом.

Велика кількість мусульман-сунітів не брала участи у виборах, і в Багдаді шиїти мусять доконче вирішити, скільки дійсної влади їм надати. Хоча це була справа вибору, а не те, що їх хтось примусив утримуватися. Однак, тепер треба залучити сунітів до процесу написання нової конституції.

В Іраку тривають політичні консультації щодо формування нового уряду. Для затвердження президента і двох віце-президентів, які пізніше запропонують кандидатуру прем'єр-міністра, необхідні дві третини голосів. Крім того, покищо незрозуміло, яку ролю в уряді відіграватимуть суніти, які, фактично, бойкотували вибори.

Тим часом США і Британія привітали результати виборів в Іраку. Президент Джордж Буш сказав, що США і партнери з коаліції мають пишатися своєю ролею, яка дозволила зробити ці вибори можливими.

Туреччина, натомість, скритикувала вибори, оскільки, за словами турецької влади, іракським виборам бракувало чесної репрезентативности всіх сунітів.

**Х. В -Ф.**

# УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

## У В. Ющенка, крім Секретаріяту, буде ще й Кабінет

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко своїм розпорядженням затвердив положення про Кабінет Президента України. Згідно з положенням, Кабінет Президента України є структурним підрозділом Секретаріяту Президента України, основним завданням якого є забезпечення щоденної діяльности Президента, повідомила 15 лютого його прес-служба. До Кабінету входять: група помічників, консультантів та референтів Президента України, його канцелярія , приймальня, Служба державного протоколу та церемоніялу , Служба забезпечення заходів. Очолює Кабінет перший помічник Президента України (тепер Олександер Третяков), якого призначає на посаду та звільняє з посади Президент України.

## Б. Нємцов радитиме В. Ющенкові

КИЇВ. – Відомий російський ліберал, колишній провідник партії „Союз правих сил" Борис Нємцов призначений радником Президента України Віктора Ющенка. Говорячи 14 лютого про це призначення, речниця Президента України Ірина Геращенко відзначила, що „Віктор Ющенко завжди виступав за активізацію і поглиблення стосунків з Росією на всіх рівнях – міжпартійних, міжполітичних та в гуманітарних сферах". Б. Нємцов підтвердив, що тепер він допомагатиме новій українській владі працювати з російським підприємництвом, консультуватиме її у питаннях змін законодавства та пропонуватиме шляхи співробітництва у міждержавних проєктах. Він каже, що це – праця на громадських засадах, і вона не потребує великих змін у житті, однак, додає, що тепер частіше приїжджатиме до Києва. Б. Нємцов був одним з небагатьох російських політиків, які з самого початку підтримали „помаранчеву революцію", і його досить часто можна було побачити на трибуні київського Майдану. „Союз правих сил" – партія, яку Б. Нємцов очолював до поразки на парляментських виборах, – вже кілька років співпрацює з „Нашою Україною" В. Ющенка. Б. Нємцов, який в останній час працює у російському нафтовому підприємництві, вважає, що зможе допомогти залученню російських інвестицій в українську економіку. Саме це він вважає своїм головним завданням на новій праці.

## День Валентина – в Україні



*В італійській провінції Терні, у 175 році, народився майбутній християнський єпископ Валентин, який став відомий в часі свого служіння благодійністю і любов'ю до оточення. Його слава вийшла за межі Римської імперії і він був запрошений до імператора. Але в Римі єпископ Валентин відмовився принести жертву римським богам, за що був ув'язнений і страчений. Але слава його залишилась і охопила всю землю. У Католицькій Церкві він проголошений святим. Люди вірять, що св. Валентин допомагає закоханим, полагоджує чвари, дає добрі ради, сприяє шлюбам. Свято Валентина 14 лютого відзначалося і в Україні. Фоторепортери УНІАН зробили багато світлин в містах і селах країни, на яких відтворили численні прояви любови. Одну з цих світлин подаємо в газеті.* *Фото: УНІАН*

## Вшанували пам'ять полеглих українських воїнів в Афганістані

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко і голова Верховної Ради України Володимир Литвин 15 лютого взяли участь у церемонії покладання вінків до Памятника українським воїнам, полеглим в Афганістані. У церемонії також взяли участь голова Ради національної безпеки і оборони України Петро Порошенко, віцепрем'єр-міністер України з гуманітарних питань Микола Томенко, міністри внутрішніх справ, оборони, закордонних справ, праці та соціяльної політики, а також посадник Києва Олександер Омельченко та інші. Вони також відвідали церкву Воскресіння Христового, яку ще називають „Афганською церквою".

## Уряд плянує використати ґранти для оснащення державного кордону

КИЇВ. – Для технічного переоснащення власних кордонів та митниць український уряд плянує залучити ґранти, надані чужоземними країнами, повідомила 14 лютого після закінчення наради з питань запобігання контрабанді Прем'єр-міністер України Юлія Тимошенко. „Сьогодні всі силові відомства отримали доручення розробити технічні пропозиції щодо облаштування кордонів. Ми найближчим часом звернемося до країн, які пропонували нам ґранти, з погодженням таких проєктів", – зазначила вона. Ю. Тимошенко зауважила, що тепер технічне облаштування українських кордонів є неякісним. Саме через це, за її словами, досить багато країн світу для безпеки власних кордонів пропонували Україні ґранти, які обраховувалися сотнями мільйонів долярів США. „Багато років ми відмовлялися від ґрантів, бо практично контрабанда була методою заробітчанства для всієї вертикалі влади", – наголосила прем'єр-міністер України.

## Президент призначив Ірину Геращенко своїм прес-секретарем

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко своїм розпорядженням призначив Ірину Геращенко прес-секретарем Президента України, повідомила 12 лютого прес-служба Президента України. Крім того, своїм Указом Президент України призначив Володимира Гришка своїм радником. 11 лютого І. Геращенко повідомила, що Президент В. Ющенко плянує організовувати зустрічі з пресою раз на 1-2 місяці. Раз на місяць з журналістами в режимі прес-конференцій плянує спілкуватися держсекретар Олександер Зінченко. Перший помічник президента Олександер Третяков буде проводити в будинку секретаріяту реґулярні інструктивні засідання. Прес-секретар також повідомила, що найближчим часом буде оголошено конкурс на заміщення вакантних посад у прес-службі.

## Виступ Руслани у Швеції викликав бурю оплесків

СТОКГОЛЬМ, Швеція. – Переможниця „Евробачення-2004", українська співачка Руслана взяла участь у відкритті щорічного національного фестивалю пісні у Швеції. Для шведів, які охрестили українську співачку „королевою шляґеру", вона стала своєрідним символом України. Фестиваль, що почався 12 лютого в Гетеборзі, визнано найпрестижнішим конкурсом популярних виконавців у Швеції і є мініатюрною копією конкурсу „Евробачення"" Руслана виконала „Дикі танці", після чого їй довелося затриматися на сцені, оскільки багатотисячна заля не припиняла бурхливих оплесків.

## Уряд України позбувається „надваги"

КИЇВ. – На позачерговому засіданні 12 лютого український уряд запропонував Президентові скоротити 14 державних комітетів та інших відомств. Уряд підготував проєкти указів Президента, згідно з якими комітети і відомства увійдуть до складу міністерств. За даними Кабінету міністрів, тепер в Україні діють 17 міністерств і 45 інших органів державного управління. За словами Ю. Тимошенко, ще 12 органів влади буде реформовано і, швидше за все, вони також увійдуть до складу мінстерств. Обговорення зменшення відомств відбувалося у рамках проєкту реформування системи управління країною. Мету цих дій Ю. Тимошенко окреслила так: „Закінчимо ми це реформування тим, що буде повністю реформовано, відновлено систему керування країною, кожен сектор буде знаходитися під чітким виконавчим наглядом, буде повністю прибрано всю комерцію з виконавчих структур влади. Я думаю, що система влади після реформування буде виглядати зрозумілою, чіткою і керованою". На засіданні 12 лютого урядовці також затвердили проєкт Пляну дій Україна-ЕС. Кабінет Міністрів України також ухвалив рішення, яке Ю. Тимошенко назвала „екзотичним". Тепер працю міністрів обмежено від 9-00 до 22-00, а неділя є обов'язковим вихідним. До такого рішення прийшли по тому, як з'ясувалося, що міністри і їхні секретаріяти працюють від раннього ранку до глибокої ночі щодня. Через це, як сказала прем'єр-міністер, „ми стурбовані тим, що вже фізичний стан не дуже добрий. Міністри просто самознищують себе".

## В. Ющенко у Женеві

КИЇВ. – Президент України Віктор Ющенко 11 лютого прибув до Швайцарії. У Женеві він отримав медичні консультації в одній з дерматологічних клінік. У неділю, 13 лютого, він повернувся до Києва. В. Ющенка до Швайцарії супроводжав Генеральний прокурор Святослав Піскун. Він поспілкувався з лікарями, щоб з'ясувати деякі деталі у справі розслідування отруєння Президента.

## На Лондонській біржі вперше – українські акції

ЛОНДОН. – На Лондонській біржі зареєстровано першу українську компанію. Представники компанії „Укрпродукт", яка торгує продуктами харчування кажуть, що, розмістивши свої акції, вони залучили майже 10 мільйонів долярів, які плянують вкласти в розширення своїх потужностей. Представники Лондонської біржі назвали подію позитивним сиґналом для західних інвесторів і українських виробників, які хочуть вийти на світовий ринок. (Ціни на акції української компанії зросли більш ніж уп'ятеро порівняно з номіналом.)

## „Масандра" смакує без Сталіна

ВІНІПЕҐ, Ман. – В канадській провінції Манітоба з полиць крамниць зняли пляшки зі зображенням Й. Сталіна – після численних скарг з боку місцевої громади українців. На етикетках пляшок вина „Масандра", яке постачається в Канаду з України, зображено Й. Сталіна разом з колишнім американським президентом Френкліном Рузвельтом і колишнім британським прем'єром Вінстоном Черчилем. Етикетка згадує Ялтинську конференцію, яка відбулась 60 років тому. Представники української громади в провінції Манітоба кажуть, що їхній протест пов'язаний з переконанням, що Й. Сталін був масовим вбивцею.

**За повідомленнями інформаційних аґентств**

# США сприятимуть новому урядові України

ВАШІНҐТОН. Після „помаранчевої революції" урядові та позаурядові чинники Сполучених Штатів не один раз заявляли, що перемога демократичних сил в Україні відкрила нові можливості для співпраці між обома країнами. Серед першочергових напрямків американський уряд називає підтримку інтеграції України до евроантлантичних структур, припинення щодо України дії поправки Джексона-Веніка, підтримку вступу України до Світової організації торгівлі. Уряд та Конгрес США уже підвищили рівень фінансової допомоги Україні і тепер розглядається можливість додаткового збільшення допомоги згідно з „Актом підтримки Свободи". 10 лютого про це розповідали колишні посли Америки в Україні Вілям Ґрін Мілер і Стівен Пайфер та Джон Тефт, помічник Державного секретаря США з питань Европи та Евразії, у вашінґтонському Центрі імені Вудро Вілсона під час круглого столу, присвяченого Україні.

Політика Сполучених Штатів щодо України після виборів, заявив Джон Тефт, спрямована на те, щоб допомогти новому президентові і його урядові виконати свої зобов'язання. Американський високопосадовець відзначив, що Президент Ющенко визначив своїм пріоритетом близьку співпрацю та можливе членство України в Европейському союзі. Втім, водночас він остеріг: „Але можливе членство в Евросоюзі та НАТО залежатиме від готовности України запровадити складні політичні, економічні та військові реформи. І ми готові сприяти започаткованим Україною реформам".

Джон Тефт докладно зупинився на окремих напрямках співпраці між США та Україною: „Сполучені Штати готуються зробити додатковий внесок у десятки мільйонів долярів для побудови нового захисного саркофагу для повного покриття старого саркофагу над Чорнобильською АЕС. Ми переконуємо наших колег з Великої сімки зробити те саме".

Ще одним пріоритетом співпраці Джон Тефт назвав допомогу Україні вступити до Світової Організації торгівлі: „Сполучені Штати цілковито підтримують вступ, але Україна повинна зробити поступ у деяких напрямках економічних реформ і ухвалити декілька законодавчих актів перед тим, як вони зможуть це зробити. Ми плянуємо зустрітись з українськими урядовцями і новим урядом, щоб обговорити ці питання і знайти спосіб запропонувати Україні додаткову технічну допомогу у питаннях СОТ".

Стівен Пайфер, попередник Джона Тефта на його посаді та колишній посол США в Україні, в своїй доповіді в основному зупинився на труднощах, які очікують Віктора Ющенка та уряд України на шляху реформ. Нова українська влада, підкреслив С. Пайфер, повинна вибрати пріоритети і показати швидкі результати, аби переконати суспільство та світ у своїй ефективності".

Вілям Ґрін Мілер докладно описав новопризначених членів українського уряду, оскільки на Заході про них знають мало.

Для того, щоб обговорити ці питання, Президент Джордж Буш запросив Віктора Ющенка відвідати США з офіційною візитою. За попередніми даними, ця візита має відбутися у квітні.

**За матеріялами Радіо „Голос Америки"**



*ДОНЕЦЬК. – Президент України В. Ющенко 10 лютого зустрівся з мешканцями міста.* *Фото УНІАН*

## Віктор Ющенка...

**(Закінчення зі стор. 1)**

У Донецьку напередодні візити В. Ющенка перед будинком облдержадміністрації відбулися дві маніфестації - одна під помаранчевими прапорами, іншу, кількістю близько ста осіб, ініціювали представники Проґресивної соціялістичної партії. Вони вигукували „Ющенко – самозванець!", трималі гасла „Навіки з Росією" та портрети Наталії Вітренко. Президент В. Ющенко, виступаючи на Донеччині, назвав проблемами номер один у цьому реґіоні монополізм і клановість реґіональної економіки. Дві третини економіки области є в тіні, через що інвестори бояться Донбасу.

В. Ющенко сказав, що якщо наполовину зменшити тінізацію економіки в області, можна вдвічі збільшити державний бюджет. Промовляючи в Донецьку, В. Ющенко додав, що люди, які поширювали сепаратистські настрої, мають стати перед судом.

**За повідомленнями ЗМІ**

# Українці і візова льотерія DV-2006

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Два місяці тривало приймання заявок на участь у візовій льотерії DV-2006, яка дає можливість дістати дозвіл уряду США на постійне проживання в країні. Пресовий референт Державного департаменту Анжела Агелер, яка відповідає за інформування в цій галузі, повідомила засоби масової інформації, що на участь в льотерії надійшло 6.3 млн. заявок, на 3 млн. менше, ніж рік тому. Українці надіслали 342 тисячі заявок. Жеребкування льотерії відбудеться в березні, а в квітні і травні відібрані до дальшої участи дістануть відповідні повідомлення.

За числом надісланих заявок Україна посіла четверте місце в десятці країн, у яких льотерія є популярною. З Европи в числі цих десяти є також Польща (165 тис., десяте місце). Перше місце посіла Ніґерія (914 тис.), далі – Бангладеш (943) і Етіопія (437). Сумнівно, чи маємо радіти такій активності мешканців України, оскільки вона засвідчила бажання її громадян покинути свою землю нарівні з мешканцями африканських та південно-американських країн, де життя особливо нестерпне. Але заявки з України були подані до „помаранчевої революції" і є надія, що тепер стане менше громадян України, які прагнуть назавжди виїхати за кордон.

**Л. Хм.**

# Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за фактом продажу 18 крилатих ракет

КИЇВ. – Генеральна прокуратура України порушила справу за фактом незаконного продажу державною компанією „Укрспецекспорт" 18 крилатих ракет за кордон.

Генеральний прокурор України Святослав Піскун на зустрічі з послом Японії Кіщіро Амае 15 лютого, яка відбулася на прохання японського посла, торкнувся питання продажу колишнім керівництвом „Укрспецекспорту" через Росію в треті країни крилатих ракет і повідомив, що за цим фактом в Україні порушено кримінальну справу і проведено розслідування. Відповідний запит направив на початку лютого заступник голови комітету Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорій Омельченко (*див. „Свобода", ч. 6*). Він, зокрема, вимагав порушення кримінальної справи й узяття під варту генерального директора „Укрспецекспорту" Валерія Шмарова й інших посадових осіб, які здійснювали незаконний продаж зброї і військової техніки за кордон, що завдало значної шкоди національним інтересам України.

За інформацією Г. Омельченка, Україна продавала крилаті ракети, здатні нести ядерний заряд, Іранові і Китаєві в обхід міжнародних угод.

Мова йде про продаж ракет Х-55 і Х-55С радянського виробництва, які ховали на військових складах Міністерства оборони. Міністром оборони в той час був Олександр Кузьмук, якого Леонід Кучма повернув на цю посаду незадовго до президентських виборів 2004 року.

Г. Омельченко повідомив, що з 1999 по 2001 рік незаконно було продано 12 ракет Х-55: усі вони нібито призначалися для вивозу в Росію, однак були направлені в Іран і Китай. Через злочинну змову з України намагалися вивезти 20 ракет, заявив депутат.

Крилаті ракети Х-55 відомі на Заході як AS-15. Їхня дальність лету становить до 3 тис. км; вони можуть нести ядерний заряд потужністю до 200 кілотонн. Ракети спочатку створювалися для устаткування стратегічних радянських бомбардувальників, створених у конструкторському бюро А. Туполєва. Іран не має таких літаків, однак експерти стверджують, що Х-55 повністю підходить для устаткування іншого радянського літака – Су-24.

США і деякі їхні союзники неодноразово обвинувачували Іран у розробці ядерних озброєнь. Тегран відкидає подібні звинувачення, підкреслюючи, що його вчені займаються ядерними дослідженнями винятково в мирних цілях.

**„Кореспондент"**

## Від Вашінґтону...

**(Закінчення зі стор. 1)**

кторові Ющенкові і прем'єр-міністрові Ю.Тимошенко", – сказала вона. Г. Клінтон підкреслила, що США залишаються партнером України. „Нехай Бог боронить Україну", – сказала вона.

Американські законодавці, які приїхали до Києва, у своїх висловлюваннях підкреслювали, що почався новий етап у стосунках двох держав – України та США – і слід очікувати як економічних кроків для підтримки України, так і політичних.

Українських законодавців у розмовах з американськими колеґами турбувало перш за все питання скасування поправки Джексона-Веніка, яка обмежує доступ українських товарів до ринків США. Американські законодавці запевнили, що як тільки вони повернуться на батьківщину, це питання буде порушено і в Конґресі, і ця поправка буде обов'язково скасована. Законодавці зазначили, що також є повне розуміння з урядом Джорджа Буша щодо цього.

Порушувався під час переговорів і реченець української присутности в Іраку. Про нього говорили під час зустрічі з В. Ющенком, який підтвердив, що громадська думка в Україні неґативно сприймає перебування українських військових в Іраку, і він поступово виведе український контингент, але зазначив, що відбудеться це поступово, так щоб не зашкодити безпеці і самого Іраку та партнерам коаліції. Безпосередньо про це питання Дж. Буш і В. Ющенко матимуть можливість поговорити 22 лютого у Брюселі, де плянується їхня зустріч.

**ЗМІ**

# АМЕРИКА І СВІТ

## Призначено нового секретаря Департаменту внутрішньої безпеки

ВАШІНҐТОН. – У вівторок, 15 лютого, кандидатуру федерального судді з Ню-Джерзі Майкла Чертофа було схвалено Сенатом США на посаду голови Департаменту внутрішньої безпеки США (Homeland Security). Відповідаючи на запитання Сенатської комісії, він, зокрема, наголосив на необхідності дотримуватись громадянських свобод під час кампанії боротьби з тероризмом. М. Чертофа Президент Джордж Буш обрав як спадкоємця Тома Ріджа. М. Чертоф – другий керівник Департаменту внутрішньої безпеки, створеного після терактів 11 вересня 2001 року. Як повідомлялося раніше, Том Рідж подав у відставку наприкінці листопада 2004 року. У минулому губернатор штату Пенсильванія, Т. Рідж очолив Департамент внутрішньої безпеки США в січні 2003 року. До цього відомства входять служба контролі за охороною кордонів, еміґраційна і митна служби. У підпорядкуванні Департаменту перебуває 18 тисяч співробітників.

## США ведуть розвідку за Іраном з літаків

ТЕГРАН, Іран. – Голова розвідки Ірану Алі Юнесі стверджує, що США обстежують іранську територію за допомогою безпілотних розвідувальних літаків. У неділю, 13 лютого, у часописі „Вашінгтон Пост" йшлося про те, що впродовж минулого року такі літаки надсилалися до Ірану з Іраку, і на них були встановлені спеціяльні повітряні фільтри, які збирають дані про ядерну діяльність. Керівник розвідки сказав 16 лютого, що більшість блискучих об'єктів, які спостерігаються над іранським повітряним простором, – це безпілотні американські розвідувальні літаки, які мають за мету слідкувати за іранськими ядерними і військовими об'єктами. За словами А. Юнесі, ядерна діяльність Ірану відкрита і дуже прозора, а всі військові дії робляться у правовому полі. Однак міністер розвідки попередив, що коли ці розвідувальні літаки будуть літати занадто низько, Іран застосує проти них протиповітряний вогонь, аби їх збити. Тим часом з Ірану повідомляють про вибух неподалік міста Дайлам одного з ядерних об'єктів у провінції Бушер на півдні країни. Повідомлення іранських ЗМІ говорять про те, що цей вибух міг бути спричинений ударом ракети з невідомого літака, інші, – що вибухнув збірник з оливою. Однак, покищо немає будь-яких підтверджень.

## Дж. Сорос не хоче бачити Росію у „Великій вісімці"

НЮ-ЙОРК. – У Росії більше немає демократії, незалежних засобів масової інформації і політичної опозиції, а юстиція знаходиться в залежності від влади. Про це 14 лютого заявив американський мільярдер Джордж Сорос. На його думку, Росія зробила крок назад. Він вважає, що на це повинні реагувати не лише американці, а й европейці. „Вони повинні взяти це до уваги. Передумовою для членства у „Великій вісімці" є демократія. Тому Росія більше не повинна бути членом „Великої вісімки", - каже Дж. Сорос. Однак, за його словами, Европа залежить від постачання енергоносіїв з Москви, тому вона воліє не бачити негативних політичних змін в Росії.

## Вісім нагород „Ґремі" – Рею Чарлсу

ЛОС АНДЖЕЛЕС. – Рей Чарлс посмертно отримав вісім нагород. Церемонія нагородження престижною премією Гремі, яка відбулась 13 лютого у Лос-Анджелесі, віддала належне легенді блюзу Р. Чарлсу. Його альбом „Genius Loves Company", який він записав в останні місяці свого життя, отримав 8 нагород, поміж якими – „Найкращий запис року" і „Найкращий альбом року". Альбом „American Idiot" гурту „Green Day" визнано найкращим рок-альбомом року. Крім цього, по три нагороди отримали „U2", ритм-енд-блюзовий співак Ашер, Нора Джовнс і Кейні Вест. Свої перші премії „Ґремі" також отримали Брітні Спірс і ветеран британського року Род Стюарт.

## В столиці Лівану убитий колишній прем'єр-міністер країни Р. Ґарірі

БЕЙРУТ, Ліван. – У середу,16 лютого, відбулося поховання колишнього ліванського прем'єр-міністра Рафіка Гарірі, який загинув у Бейруті в результаті влаштованого вибуху 14 лютого. Його родина відмовилася від запропонованого державного похорону і натомість закликала до вияву підтримки ліванського народу. Тисячі людей приєдналися до похоронної церемонії. Серед міжнародних посланців на похороні присутні від США Віліям Барнс та голова Арабської ліги Амр Муса. Р. Гарірі загинув під час руху автоколони, від вибуху замінованого авта. Убиті принаймні ще 9 осіб, серед них два колишніх міністри. Понад 100 людей поранені. Знищено 20 авт, пошкоджено кілька будинків. Р. Гарірі повертався додому з парляменту. На місці вибуху залишилася велика вирва. Вибух стався у комерційному районі, де багато крамниць і банків, у такий час, коли на вулицях повно людей. Арабський телеканал „Аль-Джазіра" показав відео, на якому досі невідоме ісламістське угруповання, що називає себе „Перемога і Джиҳад у Лівані", бере на себе відповідальність за вбивство Р. Гарірі. Причиною вбивства названо його підприємницькі зв'язки з урядом Савдійської Арабії. У відео сказано, що напад здійснив самогубець. Р. Гарірі керував країною після громадянської війни. Він пішов з посади у жовтні, через суперечки з просирійським президентом Еміле Лахудом. Поміж іншим, він підтримував заклики опозиції вивести з Лівану сирійські війська. Президент Сирії Башир Асад назвав вбивство жахливим злочином, а міністер інформації Сирії Махді Дахлалах засудив напад і заперечив причетність до нього Сирії. В Лівані оголошено три дні жалоби після загибелі колишнього прем'єр-міністра Рафіка Гарірі.

## Центральний парк розцвів помаранчевими кольорами

НЮ-ЙОРК. – У суботу, 12 лютого, на втіху і здивування нюйоркчан, у Центральному парку відкрито прецікаву виставку, створену відомими мистцями Крісто та його дружиною Жон Клод, під назвою „Ворота". Виставку о год. 8:31 відкрив посадник міста Майкл Р. Блумберґ. Вона споруджена на тлі сіро-бронзового паркового краєвиду і складається з 7,500 воріт 16 стіп висоти, з верхньої поперечки кожних спадає помаранчевого кольору тканина, котрої для всієї виставки ужито 1089 мільйонів ярдів. Виставка споруджена на 23 милях паркових доріжок. Кошторис виставки – 21 млн. долярів, їх заплатили мистці Крісто та Жон Клод. Творці вважають, що їхня терпеливість на цей раз увінчалася успіхом – після відмови в 1981 році. Крісто і Жон Клод відомі з виконання своїх інших проєктів упродовж 1980 – 1990 років – обмотуванням паризького Понт Нуф тканиною та мотузками, насадженням впродовж 12 миль голубих парасоль в Японії і жовтих на просторі 24 миль у Каліфорнії та обвиненням срібною тканиною і яскраво синім шнуром Райхстаґу в Берліні. Цвістиме Центральний парк в Ню-Йорку помаранчевим кольором 16 днів – до 27 лютого.

## Папа Римський повернувся до Ватикану

РИМ. – Папа Римський Іван Павло II повернувся 10 лютого до Ватикану – по тому, як він провів 9 днів у лікарні з сильним захворюванням дихальних шляхів . Останній лікарський бюлетень було оприлюднено в той час як Папа, якому виповнилось 84 роки, полишав приміщення лікарні. В ньому запевнялося, що Іван Павло II видужує добре. До Ватикану він повернувся у так званому папамобілі, вітаючи навтовп поблизу лікарні та перехожих. Подорож у відкритому папамобілі очевидно була розрахована на те, щоб продемонструвати видимий доказ видужання Папи. Однак перебування лікарні знову посилило занепокоєння з приводу здатности Івана Павла II керувати Католицькою Церквою. 13 лютого Папа Іван Павло II з вікна свого кабінету, що виходить на площу Святого Петра у Римі, привітав натовпи прочан перед тим, як інший священослужитель зачитав молитву. Це перша привселюдна поява Папи після його повернення з лікарні, куди він потрапив через трудноші з диханням. Папа Іван Павло II виголосив своє традиційне благословіння слабким, але чітким голосом.

## Загроза мирному процесові на Близькому Сході

ҐАЗА. – Палестинський провідник Махмуд Абас 11 лютого звільнив з посади трьох керівників служб безпеки після низки нападів на єврейські поселення, що відбулись 9 лютого в смузі Ґаза. Палестинський міністер закордонних справ Набіл Шаат сказав, що йдеться про символ мирних зобов'язань палестинців: –„Я думаю, що це сиґнал від влади та президента про те, що по тому, як ми висловили своє зобов'язання у договорі, ми мусимо його виконувати. Таким чином ми можемо вимагати від Ізраїля також виконувати домовленість". Войовниче угрупування „Гамас" взяло на себе відповідальність за напади та повідомило, що їх було здійснено як помсту за смерть палестинця, якого було обстріляно з поселень в смузі Ґаза. Ізраїль попередив, що у випадку, коли Махмуд Абас не зможе припинити напади, ізраїльські підрозділи будуть вдаватись до відповідних заходів проти бойовиків, попри домовленість про припинення вогню. Американські представники сказали, що звільнення керівників служб безпеки засвідчило рішучість М. Абаса припинити насильство.

## Г. Клінтон випереджує

НЮ-ЙОРК.- Університет „Quinnipiac" в Ню-Йорку провів в лютому опитування щодо популярности відомих політиків міста і штату. Виявилося, що на виборах до Сенату, якби вони відбулися тепер, сенатор Гилларі Клінтон виграла б в змаганні з губернатором Дж. Патакі у відношенні 61 до 30 відс., а з Р. Джуліяні - 50 до 44. У північній частині штату Ню-Йорк, де переважають республіканці, перевага Г. Клінтон над Патакі становила б 57 до 35 відс., а над Джуліяні – 50 до 45 відс. Подібне опитування провела в США також телемережа Сі-Ен-Ен і виявила, що Гилларі Клінтон випереджує інших можливих демократичних кандидатів на президентські вибори 2008 року. Вона здобула перевагу серед опитаних на 40 відсотків над Джаном Кері і 17 відс. над Джаном Едвардсом. Серед республіканців переміг би Джуліяні, за якого висловилися 34 відс. опитаних., за ним йдуть Джан МекКейн (29 відс.) і Джеб Буш (12 відс.).

## Принц Чарльс одружується з Камілою

ЛОНДОН. – 10 лютого офіційно оголошено про одруження 56-річного Принца Вейлсу Чарлса з 57-річною Камілою Паркер-Бовлс, з якою він вже багато років має близькі стосунки. За офіційним повідомленням, весілля відбудеться восьмого квітня у Віндзорському палаці. К. Паркер-Бовлс не матиме титулу Принцеси Вейлсу, бо цей титул належить покійній дружині Чарлса Діяні. Натомість К. Паркер-Бовлс буде знаною як її величність герцоґиня Корнвалу. Вона також ніколи не зможе бути коронована королевою, а буде принцесою-дружиною. Принц Чарлс був знайомий з Камілою ще до одруження з принцесою Діяною в 1981 році, і за відомим висловом принцеси, у її шлюбі завжди було троє. Принцеса Діяна загинула в автокатастрофі 1997 року. К. Паркер-Бовлс розлучилась зі своїм чоловіком в 1995 році. Королева Єлизавета II дала згоду на одруження сина.

## Неймовірне відкриття астрономів

ЛОНДОН. – Астрономи в США кажуть, що вони вперше виявили зірку, яка полишила нашу галактику. На думку вчених, зірку було виштовхнуто з Чумацького Шляху після близької зустрічі з потужним ґравітаційним полем Чорної діри. Вони також додають, що тепер зірка рухається в напрямку порожнини міжгалактичного простору зі швидкістю два мільйони кілометрів на годину. Астрономи кажуть, що раніше вони ніколи не бачили зірки, яка б рухалась досить швидко для того, щоб вийти за межі галактики.

**За матеріялами ЗМІ**

# Короткі біографії провідників нового уряду України

**Прем'єр-міністер Юлія Тимошенко:**

44 роки, народилася 27 листопада 1960 року у Дніпропетровську. Закінчила економічний факультет Дніпропетровського державного університету. Одружена, хоча з чоловіком не живе вже більше 10 років. Має доньку Євгенію, яка в 2002 році закінчила Лондонську школу економіки (тема дисертації – приватизація української енерґетики). Ю. Тимошенко мешкає у Кончі-Озерній. Після закінчення університету протягом п'яти років працювала інженером-економістом на Дніпропетровському машинобудівному заводі ім. Леніна.

Підприємництво почала з прокату відеокасет, потім заснувала кооператив з надання послуг населенню і молодіжний центр „Термінал". Пізніше створює корпорацію „Український бензин", яка згодом стає монополістом у забезпеченні аґропромислового комплексу Дніпропетровщини нафтопродуктами. Паралельно був утворений міжнародний концерн „Сіаль", який спеціялізувався на видобутку природнього каменю. У середині 1990-их Ю. Тимошенко створила разом з Віктором Пінчуком корпорацію „Співдружність", яка займалася ґазом. У 1995 виникли „Єдині енергетичні системи України" (ЄЕСУ), які очолила 36-річна Ю. Тимошенко. У 1995 році проти Ю. Тимошенко в Україні було порушено кримінальну справу за фактом контрабанди 26 тисяч долярів, які були знайдені у неї на запорізькому летовищі. Аналогічну справу порушили в Росії – митники знайшли у речах Тимошенків 200 тисяч долярів. Справу закрили у 2001 році.

До початку 1997 року компанія контролювала 25 відс. української економіки. Основним напрямом діяльности ЄЕСУ у 1996-1997 роках було постачання ґазу в Донецьку, Дніпропетровську, Черкаську, Сумську, Полтавську, Кіровоградсьу та Миколаївську області, а також співпраця з акційними товариствами „Газпром" і „Укргазпром" у питаннях взаєморозрахунків за транспортування газу чужоземним споживачам через територію України. У грудні 1996 року Ю. Тимошенко дообирається до парляменту.

У квітні 1997 року Ю. Тимошенко приїздить до США, де виступає у Школі міжнародних взаємин при Університеті Джонса Гопкінса. У 1997 у немилість до Л. Кучми потрапив увесь „дніпропетровський клан": П. Лазаренка звільнили з посади прем'єра, ЄЕСУ „виштовхали" з ґазового ринку, податкова служба висунула проти компанії позов на 1.4 млрд. грн. Посередником у справі примирення Юлії Тимошенко з Л. Кучмою став відомий політолог Дмитро Видрін. Ю. Тимошенко розірвала взаємини з „Громадою" П. Лазаренка і створила свою партію і фракцію „Батьківщина". В грудні 1999 року новопризначений прем'єр-міністер Віктор Ющенко запропонував Юлії Тимошенко посаду віце-прем'єра з паливно-енергетичних питань. Почалася боротьба Ю. Тимошенко з корупцією на енергоринку, яка отримала назву „Чиста енергія". У січні 2000 р. фінансово-промислові кола з оточення президента домагалися її відставки. Секретар РНБО Є. Марчук у доповідній записці до Л. Кучми заявив, ніби перебування Ю. Тимошенко на посаді віце-прем'єра шкодить національним інтересам України. У листопаді Генеральна прокуратура порушила справу проти Ю. Тимошенко. За твердженням слідства, керівництво ЄЕСУ давало великі хабарі представникам міністерства оборони Росії, що дозволило компанії здійснити низку фінансових операцій з відмивання більше 400 мільйонів долярів. Слідство тривало 4 роки. 13 лютого 2001 року Ю. Тимошенко була арештована за звинуваченнями Генеральної прокуратури. Навесні 2001 року Ю. Тимошенко виступила ініціятором проведення всенародного референдуму про недовіру президенту.

22 грудня 2001 року з'явився на світ БЮТ. У березні 2002 року Ю. Тимошенко та її бльок пройшли до парляменту. 2 липня 2004 року Юлія Тимошенко і Віктор Ющенко підписали угоду про створення коаліції „Сила народу", згідно з якою вона отримала посаду прем'єра.

**Перший віце-прем'єр Анатолій Кінах:**

50 років, народився 4 серпня 1954 року в Молдові, в стародавньому українському селі Братушани, заснованому кілька століть тому козаками Богдана Хмельницького. Вищу освіту Анатолій Кінах здобув у Ленінградському кораблебудівному інституті, який закінчив 1978 року. Одружений. Дружина Марина колись була його прес-секретарем. Доньці Софійці три роки. Окрім того, А. Кінах має двох доньок від іншого шлюбу – Наталку і Зою. Мешкає Анатолій Кінах в Києві, на Подолі.

Почав трудовий шлях на Таллінському суднобудівному заводі, у 1981році переїхав до Миколаєва, де працював на заводі „Океан". У 1992 році став представником Президента Л. Кравчука на Миколаївщині, в 1995 році – віце-прем'єр України з питань промислової політики. 29 травня 2001 року обраний прем'єр-міністром України. На цій посаді він змінив В. Ющенка. 16 листопада 2002 року Л. Кучма відіслав уряд А. Кінаха у відставку і подав до Верховної Ради пропозицію про призначення прем'єр-міністром В. Януковича.

А. Кінах став першим політиком не з команди В. Ющенка, який сказав, що людина з кримінальним минулим не може стати президентом України.

**Віце-прем'єр з питань европейської інтеграції Олег Рибачук:**

46 років, народився 22 квітня 1958 року. Одружений, має 5 дітей.

Закінчив факультет романо-германської філології Київського університету та Інститут народного господарства, після чого п'ять років працював у Індії за контрактом. Після повернення працював у „Київбіржбанку". З В. Ющенком О. Рибачука познайомив у 1992 році тодішній голова НБУ Вадим Гетьман. Вже при голові Нацбанку В. Ющенкові О. Рибачук вісім місяців стажувався у США та Британії за програмою Джорджтавнського університету. В період прем'єрства В. Ющенка очолював службу прем'єра. Після відставки уряду О. Рибачук отримав запрошення на три роки в Салоніки (Греція) від Чорноморського банку торгівлі та розвитку на посаду віце-президента. Отримував у Чорноморському банку 100 тисяч долярів на рік. Після обрання в парлямент спочатку очолив групу „Разом" фракції „Наша Україна", де зібралися спонзори однойменного виборчого бльоку, потім став керівником бюра В. Ющенка. Живе у власному будинку в Плютах, ще одну квартиру має у Києві. Ще у 2002 році він домовився з В. Ющенком, що у майбутньому уряді відповідатиме за евроінтеґрацію.

**Віце-прем'єр з питань адміністративної реформи Роман Безсмертний:**

39 років, народився 15 листопада 1965 року в селі Мотижин, Макарівського району, Київської области. У 1990 році закінчив Київський педагогічний інститут, вчитель історії. Одружений, донці Лілі 16 років. Починав вчителем історії Бородянської школи на Київщині. У 1994 висуванцем від УРП виграв вибори, активно проявив себе під час роботи над конституційним договором, після чого впав в око президентові Л. Кучмі. У грудні 1996 року Л. Кучма нагородив Р. Безсмертного орденом „За заслуги" III ступеня. З січня 1997 року по квітень 2002 року – постійний представник президента Л. Кучми у парляменті. На виборах 1998 року пройшов до парляменту. У 1999 році був серед активістів НДП, які висували Л. Кучму на другий строк. В 2001 році перейшов до В. Ющенка.

**Віце-прем'єр з гуманітарних питань Микола Томенко:**

41 рік, народився у селі Канівці Чорнобаївського району Черкаської области. Одружений, має п'ятнадцятирічного сина Павла. Закінчив історичний факультет Київського університету. З 1983 по 1985 рік служив в Афганістані. З 1992 року завідував катедрою політичних наук Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті міністрів України. Поєднував цю працю з посадою заступника начальника інформаційно-аналітичного управління Міністерства України у справах національностей і міграції, а також був віце-президентом Асоціяції молодих українських політологів і політиків. З травня 1998 року М. Томенко очолює Інститут політики.

З лютого 2000 року по березень 2001 року М. Томенко був начальником головного управління преси та інформації Київської міської державної адміністрації. У травні 2002 року був обраний до Верховної Ради за виборчим списком бльоку „Наша Україна". Під час кампанії він був стратегом, ідеологом та політичним аналітиком „Нашої України". Під час виборчої кампанії 2004 року був довіреною особою В. Ющенка, стратегом та аналітиком його виборчої кампанії.

**„Українська правда"**

# „Міняються старі порядки..."

**Р.Л. Хомяк**

КИЇВ. – Міняються старі порядки, поступаючись перед новими новим" – так писав в половині XIX століття англійський поет Альфред Тенисон. А мені цей рядок безупинно кружляв в голові на початку XXI століття, коли я спостерігав прекрасний політичний спектакль і слухав цікаву лекцію з політосвіти, у Верховній Раді України 4 лютого 2005 року.

Події в Україні зазвичай драматичні, а протягом останнього пів року – це суцільний драматичний серіял. Не бракувало драми і в першому тижні лютого.

Після того, як Президент Віктор Ющенко несподівано-сподівано, але зненацька призначив Юлію Тимошенко прем'єр-міністром (в першу ж добу після своєї інавґурації), всі чекали 3 лютого, коли це призначення мав затвердити парлямент (або – не затвердити).

Того дня, о 10-ій ранку, сесійна заля повна. І в будинку Ради, і по всій країні точаться розмови про те, скільки голосів дістане „Юля" (як мінімум їй потрібно 226). А через кілька хвилин повідомлення голови Ради: голосування переноситься на 12-ту годину, бо Президент хоче бути присутній під час голосування. О 12-ій переносять справу на 4-ту по полудні. А о 4-тій? За президійним столом сидить тільки заступник голови Верховної Ради, львівський комуніст Адам Мартинюк. Немає голови ВР Володимира Литвина; нема все ще заступника, але вже немає й державного секретаря Олександра Зінченка.

З неприхованою радістю, майже потираючи руки, Адам Мартинюк повідомляє, що в таборі президента все ще тривають бурхливі дискусії і переговори, так що питання прем'єрства переноситься на завтра. І закрив вечірню сесію.

Констернація? Так! Критика на адресу „нерішучого" Ющенка? Так! Здогади про трудноші у переможній коаліції „Сила народу"? Так! Загальне незадоволення? Так! Передбачення, що завтра за Ю. Тимошенко не проголосують деякі депутати, які нині налаштовані голосувати? Так! Того вечора засоби масової інформації повідомляють, що Олександер Мороз, голова Соціялістичної партії, випирається, бльокує бажання Віктора Ющенка, якого він почав підтримувати щойно після першої тури президентських виборів , бо до того – сам боровся за першу посаду в Україні. Та й у бльоці Віктора Ющенка „Наша Україна" з'являються тріщини. Сам Роман Бесмертний, один з інженерів перемоги В. Ющенка, публічно виступив проти призначення Юлії Тимошенко. І він не єдиний.

П'ятниця, 4 лютого, 10-та ранку. Сесійна зала знову повна. Голова В. Литвин відкриває сесію і, як щодня, оголошує імена депутатів, які вийшли з окремих фракцій і перейшли в інші. (Ряди старих провладних партій рідшають. В українській політиці КВВ – куди

**(Закінчення на стор. 15)**

# Яка буде опозиція в Україні?

Деякі европейські політики ще в минулому столітті зауважували, що жоден уряд не може бути довго в безпеці без опозиції. Опозиція – це запобіжник, через який виходить надлишок народної енергії та сили. Його не можна тримати замкненим, не наражаючись на небезпеку вибуху. Якщо уряд – вітрило, народ – вітер, держава – корабель, час – море, то виникає питання, як сьогодні це вітрило уряду наповнює народ отим вітром, котрий так необхідний для руху в державі.

Нещодавно опозицією до уряду України був бльок Віктора Ющенка, який переміг на виборах. Тепер ситуація змінюється. Нинішній уряд вже має опозицію не тільки серед тих, хто голосував проти В. Ющенка, а й серед тих політичних сил, які його підтримали. Провідники окремих політичних партій незадоволені деякими призначеннями на посади в уряді. Заступником міністра внутрішніх справ призначений Олександер Савченко, який розганяв демонстрації в 2000 році. Не розуміють люди й того, що в галузі народної освіти керівники, які давали вказівки студентам і вчителям, проти кого слід голосувати, сьогодні керуватимуть внутрішньою політикою.

Тепер в Україні триває боротьба за владу. І не тільки тому, що вона є наслідком певної революції, де завжди намагаються змінити всю вертикаль влади на відданих для себе, але й тому, що влада розглядається, як нагорода за перемогу. Від влади усувається значне число професійних людей, які так чи інакше були пов'язані з режимом Л. Кучми. Так, сьогодні є багато людей, які себе дискредитували в минулому. Вони не повинні займати професійні місця у владі. Але є також немало людей, які сумлінно виконували свою місію. Концептуальна теза Президента В. Ющенка про некорумпованість, про компетентність має бути дотримана всіма. Покищо професіоналізм, компетентність підмінена поняттями відданости – ідеологічної, особистої, родинної.

Корумпованість в державі зароджувалася не за ці 14 років, а десятиліттями, вона має настільки глибокі і складні рудименти минулого, що, не змінивши економічний і соціяльний статус життя в цій державі, не провівши нові програми, не запропонувавши нові виходи із ситуації, Україна буде мати дуже складні наслідки і може знову опинитися у сірій зоні лиха.

Політична опозиція виховується роками – це традиції демократії. Опозиція не є групою людей, які просто незадоволені владою або хочуть отримати „щось для себе". Опозиція є механізмом контролі над владою, щоб зберігати загальне добро і забезпечувати розвиток усього суспільства. Наявність різних думок і позицій є необхідною для існування і розвитку будь-якої держави. Україна не становить винятку і теж повинна мати свою опозицію, яка діятиме не для відстоювання якихось своїх інтересів чи прагнення влади, але в інтересах усього українського народу, хто б не стояв у його проводі.


СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз – SVOBODA – Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.



Адміністрація „Свободи"

| | |
|---|---|
| Адміністратор Володимир Гончарик | (973) 292-9800 (дод. 3041) |
| Керівник відділу оголошень | |
| Марійка Осціславська | (973) 292-9800 (дод. 3040) |
| Передплата – Марійка Пенджола | (973) 292-9800 (дод. 3042) |


*ПРО ЦЕ І ТЕ*

## Про те, що залишається після нас

Здавалося б, що у вирі щоденного життя, у вирі таких цікавих і позитивних подій в нашій Україні нам усім залишається дуже мало часу, щоб роздумувати над власним життям і його подіями. А тим часом життя іде, не йде, а біжить і щораз частіше пригадує про те, що воно не безконечне і що скоріше чи пізніше мусить закінчитися.

Навіть коли ми не хочемо думати над тим, що мусить прийти – постійно пригадують нам про це численні оповістки в чорному обрамуванні на останніх сторінках нашої „Свободи". Скільки знайомих, скільки одноліток, а то й молодших за нас знаходимо серед них. А після цих сумних оповісток приходить за якийсь час їхнє немов продовження – із списком родини та друзів, що з приводу цієї сумної події зложили певну суму грошей на одну чи іншу громадську або наукову українську установу. Це вже давно признаний спосіб вшанування тих, котрі відійшли, а з тим – фінансова підтримка для різних наших громадських чи наукових організацій.

Ніде правди діти, завдяки тим сумним нагодам не одна з наших громадських чи наукових установ може продовжувати свою працю та своє існування. Але цей добрий звичай вшанування померлих насуває нам думки і про подібний звичай, який можуть добре використати наші українські мешканці американської чи канадської землі, розпоряджаючись перед своїм неминучим відходом майном, що залишається.

На жаль, знаємо з розповідей та праці наших наукових та громадських установ, що трапляється тепер щораз частіше непорозуміння поміж залишеними членами родини і нашими установами, коли спадкоємці не є згідні з останньою волею своїх батьків чи дідів та уважають, що записане майно вибраній померлим установі належить таки родині. Знаємо, що з цього приводу вже відбувся не один судовий процес.

Трапляється також, що поодинокі особи старшого віку, які силою обставин мусять спиратися на опіку „пань з України" з вдячности їм записують те, що залишиться. Слухаючи постійних розповідей на тему залишення майна, що раз-у-раз виринають у розмовах наших старших громадян – хотілося б спитати їх, чи не було б краще скоро, тепер поки вони ще знають, що роблять, передати частину свого майна одній чи іншій нашій науковій чи громадській установі, щоб могти ще у повній свідомості та у повному розумінні вчинку підтримати добру ціль в певній ділянці українського життя? А в тому залишиться назавжди ім'я даруючого.

Подумаймо про це і при найближчій нагоді запропонуймо таку можливу розв'язку тим знайомим одноліткам, які саме тепер вже роздумують, як правильно поділити те, що залишиться в „Самопомочі" після їхнього відходу.

**О-КА**

# З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

## Чи присягають тільки заради церемоніялу?

Закінчилася ера правління Президента Л. Кучми та його наближених в Україні. Чорною сторінкою в історію України увійде термін його президентства. Всі гілки влади, всі структури служили в угоду Л. Кучмі і його оточенню. Кого хотів, звільняв з посади, кого хотів – призначав. Це був типовий чиновник комуно-радянських часів. І як тільки народ України міг вибрати його президентом на другий термін? Відповідь має бути, мабуть, така: за допомогою зловживань, фальсифікацій, залякувань, підкупів і тому подібних маніпуляцій.

Закінчувався другий термін президентства Л. Кучми. Він не хотів втратити владу. Знайшовся претендент з кримінальним минулим, на якого розраховувала така ж кримінальна влада Л. Кучми. І знову пішли в діло: фальсифікація, брехня, залякування, переслідування опозиції, підкупи і тому подібне. Оскільки таким чином уже вдалося обдурити весь народ, всю Україну, то тепер влада, маючи такий досвід, не сумнівалася в своїй перемозі.

Але сталося непередбачене. Перемогла „помаранчева революція" на чолі з В. Ющенком. При прийнятті присяги Президента В. Ющенком моя думка вернулася на роки назад. Справа в тому, що текст присяги при інавгурації Президента, що її промовляв В. Ющенко, ідентичні з присягою Л. Кучми. Л. Кучма теж, покладавши руку чи на Конституцію України, чи на Біблію (я напевно не знаю) присягав вірно служити Україні і її народові, обіцяв піклуватися долею народу і зробити її кращою. Але все це була брехня. Л. Кучма двічі приймав присягу і двічі збрехав. Він і не думав піклуватися долею народу. Він скористався президентством для свого особистого збагачення, своєї рідні, своїх наближених типу медведчуків, суркісів, волкових, пінчуків і їм подібних.

Результат його президентства красномовно свідчить сам за себе: знедолена Україна, масове зубожіння населення, розвал економіки, розквіт корупції і крадіжництва, поширення злочинности, занепад моралі, переслідування представників опозиції, зловживання своїм становищем високих посадових осіб, хабарництво, тіньова економіка і т. д. Ось до чого довів. Л. Кучма. Він просто таки наглумився і насміявся над Україною і її народом, який довірив йому свою долю і долю країни. Невже він не буде притягнутий до відповідальности за все заподіяне?

Так що ж таке клятва чи присяга при інавгурації? Це що – ширма, декорація при церемонії, порожні слова, які необхідно вимовити як елемент ритуалу посвячення Президента?

**Анатолій Іващенко,**
Вашінгтон,
Спокейн

---

*ЧИТАЧІ – ПРО „СВОБОДУ"*

## Стаття за статтею – прецікаві!

Приємною несподіванкою було число „Свободи" від 28 січня. Стаття за статтею – прецікаві, просто не знаєш, від якої починати. Звичайно, почав з промови нового Президента України В. Ющенка. Дай Боже йому сил провести все в життя. Прочитав, що Т. Чорновіл у штабі В. Януковича сам себе запитував: невже ж це син покійного В. Чорновола? Жмут світла кинув на Тарасову психіку О. Зінкевич в „Смолоскипі", але нарешті, М. Горбаль розкрив складну душу сина непохитного, покійного В. Чорновола. Дуже цікавий допис І. Гвозди перекладений з англійського часопису, де А. Аслунд описує свої спостереження з України. А допис Р. Хомяка залишив на кінець, бо знаю, що читаючи його статтю, треба думати, бо це не тільки звідомлення подій. Тепер чекаю листів з України з надією, що хтось наклеїть марки з інавгурації замість постійної поштової марки „є"

**Леонід Царик,**
Фрідонія, Н. Й.

## Вже півстоліття читаю „Свободу"

Часопис „Свобода" приходить у мою хату вже майже пів століття. Продовжуйте й далі свою дуже корисну працю. Так багато цінного й корисного у газеті! І такі небуденні часи і в Україні, і по цілому світі. Є про що писати і друкувати. Я пам'ятаю головну редакторку, як малим дівчатком приходила до церкви св. Константина в Мінеаполісі, Мн.

**Катря Гуцал,**
Мінеаполіс, Мн.

## Про колядку „Нова радість"

7 січня в „Свободі" була вміщена колядка „Нова радість", яку я створила, крім однієї стрічки. Хтось дописав і вставив рядки про Путіна і вислав в Інтернет без мого підпису. Але хай буде, як сталося. Добре, що ця колядка потрапила на сторінки „Свободи", як вияв народної творчости про „помаранчеву революцію". Отже, слава Україні! Ющенкові слава! І „Свободі слава за те, що нас інформує про усе, що діється в Україні і діяспорі!

**Стефанія Гурко,**
Канада

## Потрібна допомога в будові храму

Як адміністратор парафії Преображення Господа та голова молодіжної комісії Донецько-Харківського екзархату я вже працюю в Донецьку сьомий рік. Розвиток нашої церкви та свідомість молоді щодо української держави на Донбасі ще дуже низькі. Ми мали велику проблему з тим, що на наше прохання про виділення земельної ділянки під будівництво храму нам відмовляли. Нещодавно справу вирішено, нам надали земельну ділянку в непоганому місці, але голова району поставила умову, що треба негайно почати будівництво, бо інакше цю ділянку віддадуть під забудову іншим.

Покищо у військовій частині нам вдалося випросити маленьку кімнатку, де ми відправляємо всі церковні Богослуження для наших парафіян. Щотижня я маю зустрічі з молоддю, проводимо духовні бесіди та різні заходи, які дають можливість молоді духовно розвиватися. Кожного вівтірка маю зустрічі з студентами вищих шкіл та зустрічі по студентських гуртожитках.

Наша Церква на сході України ще терпить, але я вірю у розвиток нашої Церкви, а з розвитком християнства виросте і держава. Виготовлення документів, пов'язаних з купівлею площі під будову церкви і молодіжного центру коштує 6–8 тисяч долярів. Ми не маємо цих коштів. Тому звертаюся з проханням фінансової допомоги на будівництво. На це вже пожертвували по 200 дол. Комітет допомоги Україні Центрального Ню-Джерзі і Любомира Циган, по 100 дол. – Іванка Бемко, Роман Циган, Дам'ян Ґеча і Іларіон Хейлик. Дальші пожертви на будову Української греко-католицької церкви і молодіжного центру в Донецьку прошу висилати на адресу: „Committee for Aid to Ukraine, Central Jersey Branch", P. O. Box 31, South Bound Brook, NJ 08880. За пожертви заздалегідь щиро дякуємо.

**о. Ростислав Муховський,**
Донецьк

## Україна – не Афганістан

Коли, як видається, увесь світ очікує, який це спосіб буде уживати Президент США Дж. Буш, щоб поширити демократію якомога далі, виявляється, що він і його найближчі співробітники „присвоюють" собі „помаранчеву революцію". У виступі по телебаченню в неділю, 23 січня, у день інавгурації В. Ющенка, сенатор з Арізони МекКейн поставив Афганістан, Ірак, Грузію з її „революцією троянд", а з нею „помаранчеву революцію", як приклади того, що Президент США думав, говорячи про свій ідеал поширення свободи.

На своїй пресовій конференції в середу, 26 січня, Дж. Буш був ще менш обережним і не тільки один раз, але вже двічі „всадив" „помаранчеву революцію" між Афганістаном та Іраком, як доказ своєї блискучої міжнародної політики. Однак, він не міг правильно вимовити прізвище В. Ющенка і говорив про Україну з додатком „the". Правдоподібно, „солодка" радниця Конді була надто зайнята, щоб розповісти своєму керівнику про далеку Україну та її нового провідника.

Як Президент вияснить своєму „доброму товаришеві Володі" – В. Путіну добре відоме припущення, що Україні було так погано під „опікою" його країни, як Афганістанові під „опікою" Талібану, а Іракові – під Саддамом, це вже його справа. Але нашою справою, і то важливою, зокрема для українців у діяспорі, в США, припинити використовування перемоги українського народу для цілей, далеких від його прагнень. Цікаве, що одинокий Колін Павел вмів звернутися до українців правильно, підкреслюючи їхню перемогу, але він вже у відставці.

Здається, настав час запитати і зажадати, щоб Білий Дім вияснив точно, як саме він „спричинився" до „помаранчевої революції".

**Богдан Рубчак,**
Чикаґо

## Уточнюємо адресу

Цим уточнюємо подану в дописі о. Ярослава Костика „З вірою збудуємо новий храм" („Свобода" з 28 січня, ч. 4) інтернет-адресу парафії св. Андрія Первозваного в Камбел Гал, Н. Й.:

**www.holyspirit-saintandrew.org**

***Ред.***

# СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

## Нові члени Українського Народного Союзу



*Анна-Александра-Віра Салевич, доня Ксені та Александра Салевичів з Кліфтону, Н. Дж., – нова членка 134-го Відділу УНСоюзу. Свою доню забезпечили батьки.*



*Олександра-Евдокія Інґрасія, доня Ліди Полець і Роберта Інґрасії з Ст. Пол, Мін., – нова членка 34-го Відділу УНСоюзу. Свою внучку забезпечили дідусь і бабуся Олександер і Валентина Полеці.*



*Александер-Данило Депутат, синок Каті та Юрія Депутатів з Лонґмонту, Кольорадо, – новий член 360-го Відділу Українського Народного Союзу. Свого сина забезпечили батьки.*



*Наталія Скиба, доня Лілії та Андрія Скибів з Гарвуд Гайтс, Іл., – нова членка 399-го Відділу УНСоюзу. Свою доню забезпечили батьки. Андрій Скиба є радним УНСоюзу*

# Чи потрібна в Україні люстрація?

***Подаємо уривок з передачі Радіо „Свобода" від 9 лютого. Ведуча програми Ірина Халупа.***

Спершу я хочу роз'яснити слухачам, що слово „люстрація" має латинське коріння і означає „очищення". Були свого часу певні звичаї, якими приміщення і люди очищувалися від поганих духів, від поганого оточення і тому подібне. Це слово увійшло у вжиток у посткомуністичних країнах, зокрема в таких, як Чехія, Німеччина і Польща. Воно пояснює, як суспільство трактує колишніх співробітників спецслужб і високопоставлених посадовців комуністичної партії.

Депутат Верховної Ради від фракції бльоку Юлії Тимошенко Левко Лук'яненко пропонує парляментові заборонити займати керівні посади особам, які перебували на чільних посадах у Комуністичній партії СССР й співпрацювали з колишнім КҐБ або чужоземними спецслужбами до 1991 року. Про це йдеться в законопроєкті „Про певні обмеження при обійманні посад у державних органах влади України", згідно з яким таке обмеження має діяти протягом п'яти років і стосуватися органів законодавчої, судової влади, а також ЗМІ. Законопроєкт також передбачає звільнення з посад осіб, які підпадають під ці умови. На думку авторів, прийняття законопроєкту прискорить очищення суспільства від партійної номенклятури КПСС, виведе економіку з тіні, сприятиме боротьбі з корупцією й очищенню системи влади від посадових осіб, які співпрацювали з оперативними працівниками КҐБ.

Раніше депутати Василь Червоній, Андрій Шкіль і Сергій Олексіюк запропонували Верховній Раді заборонити займати керівні державні посади особам, причетним до порушення виборчого законодавства під час виборів президента наприкінці 2004 року.

Отже, чи потрібна Україні люстрація?

Міністер юстиції Роман Зварич вважає, що вона не потрібна: „Така концепція відверто суперечить Конституції, в якій записане дуже просте, для всіх зрозуміле правило: всі рівні перед законом. Отже, будь-які закони, які передбачають дискримінаційні норми або на користь якоїсь верстви населення, не можна тлумачити в концепції конституційної рівности, конституційного принципу рівности. Є й другий арґумент, не менш вагомий. У випадку прийняття такого закону проґресивне демократичне людство нас не зрозуміє на тлі помаранчевої революції. Тому робити ці речі я не бачу ні моральних, ні політичних, ні, тим більше, юридичних підстав".

Андрій Шкіль, – народний депутат (БЮТ, Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності) говорить: „Звичайно, я виступаю за люстрацію, і не тільки тому, що я є одним з авторів законопроєкту, є ще два співавтори. Я виступаю з простої причини, бо ця люстрація потрібна не стільки тим, хто, умовно кажучи, буде люструвати, а вона, в першу чергу, потрібна тим, кого будуть люструвати.

Бо люстрація знімає з них постійний тиск, під котрим вони можуть перебувати у зв'язку з тим, що вони працюють на тих самих посадах, на яких вони працювали. Це відсівання, скажемо, наклепів від реальної правди. Тому що все одно є кримінальна відповідальність за скоєні злочини, а є й моральна відповідальність. І людина, яка не має кримінальних, бо це так, як вирішить суд і слідство, а лишається моральний певний слід. Чи я співпрацював, чи я там був, чи я там перебував, і десь хтось може про це знає. Заповнюється люстраційна анкета, даються чесні відповіді на запитання, і вже люстраційний комітет визначає чітко і однозначно, чи повинен він відповідати за свої діяння хоча б посадою своєю, чи ні.

Якщо повинен, то позбавляється посади, але може спокійно займатися приватним підприємництвом чи іншим. Люстраційний комітет визначає, що ні, цей громадянин не причетний до зловживання цієї влади, якщо він працював в КҐБ, але він виявився людиною, яка виконувала певні функції, але не катувала інших, не виконувала замовні завдання, які ставило перед нею начальство. І все, заповнена анкета, і людина собі спокійно працює на тій посаді, на якій вона працювала, або займає ту посаду, на котру вона претендувала. Це нормальне явище. І Чехія, і Польща пройшла через це.

Міністер юстиції має на увазі статтю Конституції, котра говорить про те, що всі мають право посідати ті чи інші посади: провідники громадської організації, політичних партій і так далі, що це рівність права перед Конституцією. В даній ситуації ми не позбавляємо їх того права, ми кажемо тільки, що "ви пройдете люстрацію". Якщо ви позбавляєтесь певного морального права, то, в принципі, ніхто не може заборонити тій чи іншій громадській організації вас обрати головою, але принаймні вся решта спільноти України буде знати, що ця людина не пройшла люстрацію, що ця людина, згідно з люстраційним законом, не має права представляти ті чи інші посади. Так само, як і в приватних виданнях, приватних ЗМІ жодна люстрація не може мати впливу, але певний моральний буде мати завжди. І те ж саме з державними службовцями. А чому, наприклад, не є порушенням Конституції, що державних службовців за порушення присяги звільняють з роботи, хоча ні в Конституції, ні в жодному трудовому законодавстві цього не записано. Це записано тільки в законі про державну службу.

То таким самим законом „Про люстрацію" зобов'яжемо державних службовців заповнити анкету, і це нормально.

Степан Гавриш – народний депутат України (група „Демократичні ініціятиви", Комітет з питань паливно-енерґетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки): „Я цілком підтримую позицію міністра юстиції Романа Зварича. Вона близька для мене як для демократа.

Політична люстрація – це досить гострий інструмент, скальпель політичної санації, усунення від активної діяльности опонентів.

В тому контексті, який запропонований у законі, автором якого є мій колеґа Андрій Шкіль, це спроба позбавитися політичних опонентів і перейти до тенденції авторитарного суспільства, коли функцію усунення лише однополюсного світу будуть виконувати самі громадяни, як правило, екстримально налаштовані, бо

(Закінчення на стор. 19)

# Ворог отямився від поразки

**Володимир Криловський**

Новообраний Президент України проголосив прихід нової ери, і я знаю людей, які, слухаючи його інавгураційну промову, плакали. Але боротьба триває. Ворог отямився від поразки, зализав рани та, підтягуючи таємні резерви, вже готує пляни майбутнього реваншу. Реванш цей, в разі успіху, буде нищівним. Погляньте-но на Росію! Адже там теж були півмільйонні віча у 1990 році! Евфорія від цілковитої перемоги на президентських виборах! І що? Чи є певність, що з Україною буде інакше?

Ні, я не маю на увазі зустрічний синьо-білий рух тих, хто, підтримуючи В. Януковича, теж ставив намети на площах українських міст. Ці люди стали жертвами пропаганди. Це не ворог, а супротивник. Відчуваєте різницю? Я ж веду мову про інші сили. Про тих, хто вдався до всього, аж до отруєння В. Ющенка (це ж найтяжча карна стаття!), аби тільки В. Янукович прийшов до влади – з усіма наслідками, що з цього випливають для України... Я кажу про тих, хто замовляв і приховував фальсифікацію результатів другої тури голосування... Про тих, хто таємно запросив до країни російських „радників" і „консультантів" у цивільному та запевнив їм можливість робити все, що вони хотіли, на чужій території. Всі ці сили нікуди не поділися, вони – частина суспільства, ідеологізовані, цілеспрямовані, налаштовані на успіх!

Українські партії, громадські та державні організації, включно з виконавчими та законодавчими владними структурами, інфільтровані аґентами українських спецслужб, у тому числі аґентами („стукачами"), які працювали ще на КҐБ. Їх – тисячі! Є серед них аґенти впливу, які беруть активну участь у громадському та політичному житті. За необхідности вони можуть, як було у Росії, розколювати громадські рухи і політичні партії, зіштовхувати між собою політичних діячів (поділяй та пануй!) впливати на працю уряду і парляменту, маніпулювати, удаючи з себе лібералів, суспільною думкою, іноді з найнагальніших питань...

Усередині СБУ є угруповання, які зберегли свої зв'язки з старими московськими господарями.

Реванш не матиме форми заколоту. Буде тиха, розтягнена на роки, повзуча контрреволюція, інспірована з Москви, яка не дозволить Україні вступити до Европейського союзу. Я вже не кажу про НАТО! Це було б для Кремля смертельно. І не тільки тому, що Росія дуже зацікавлена в єдиному з Україною економічному просторі. Головне – тому, що поява під боком у Москви демократичної України дасть потужний імпульс до перебудови правлячих режимів на всьому пострадянському просторі.

Сьогоденні виступи літніх людей у Росії, які умить втратили всі зароблені за життя пільги, є надхнені прикладом „помаранчевої революції".

Майстер політтехнологій Глєб Павловський, який спеціялізується здебільшого на „політпідлотах", сказав на одній прес-конференції: „Ми зробимо все можливе, аби не допустити в Росії „помаранчевої революції".

Як зробити „помаранчевий прорив" до демократії невідворотним? Перше, - прийняти Закон про люстрацію, тобто обмежити доступ колишньої радянської та партійної номенклятури на певні державні посади і виборні органи. Без цього будь-які реальні демократичні або ринкові зрушення вмить можуть відкотитись назад. Підросла молодь, яка зформувалася вже у пострадянський час.

Треба розпустити СБУ. Не просто реорганізувати її та призначити іншого директора та інших начальників управлінь (таке, нібито, очікується), але саме розпустити та зформувати наново, набравши цілком інший контингент!

Треба віддати належне СБУ, яка восени 2004 року підтримала за лаштунками опозицію, надавши їй чимало неоціненних послуг. А 28 листопада, коли до Києва вже просувалися війська МВД, керівництво СБУ зробило все можливе, щоб не допустити кровопролиття, яке могло привести до громадянської війни. Так, вони зробили свій вибір. Проте з якої мотивації? З любові до українського народу? Справа в тому, що нинішній контингент СБУ несе внаслідувану відповідальність за вбивства Алли Горської, Олексія Тихого, Василя Стуса, Валерія Марченка, Юрія Литвина, Ростислава Палецького; за загибель Василя Симоненка, Івана Світличного, Володимира Іванишина... За зламані життя сотень інших українських борців з радянським режимом... Про це якось забули... А в СБУ ще дуже багато працівників брежнєвсько-андропівського гарту.

А у новітні часи? Вбивство Георгія Ґонгадзе, донецького тележурналіста Ігоря Алєксандрова, голови Руху В'ячеслава Чорновола... Усе це не доведене? А що можна довести, коли розслідування цих злочинів з першого ж дня контролюється цією ж СБУ?

А недавнє отруєння кандидата у президенти Росії Івана Рибкіна, на якого вчинили замах з тією ж метою, що й на В. Ющенка: змусити його зійти з перегонів у грудні 2003 року. І. Рибкін, колишній голова Ради безпеки Росії, мав два гріхи з точки зору нинішніх господарів Кремля: зв'язки з опальним Б. Березовським та виступи за мирні переговори з чеченцями. Його отруїли у Києві, серці України, і це ще раз підтверджує спільність СБУ з путінськими спецслужбами. А зв'язки СБУ з організованою злочинністю? А позазаконна торгівля зброєю? А продаж Іраку радіолокаційних систем „Кольчуга" поза міжнародною забороною? Так, у СБУ, як і в кожній організації, є різні люди, і мастити всіх чорною фарбою було б несправедливо. Однак, не все так просто. Крім колективної відповідальности за перелі-

(Закінчення на стор. 19)

***Про автора: Володимир Криловський належить до покоління шістдесятників, за освітою – режисер і сценарист документального кіно; член „Меморіялу" (членський квиток підписаний Андрієм Сахаровим), член спілки незалежних журналістів. У США – з 1992 року, займається журналістикою, спеціялізуючись у правозахисній тематиці. Живе в Ню-Йорку.***

# ЖИТТЯ ГРОМАДИ

## Телеконференція між Конґресом США та Верховною Радою України

ВАШІНҐТОН, Д.К. – 12 січня відбулася телеконференція між представниками Конґресового Українського Кокусу та представниками групи співпраці „Україна – США" Верховної Ради України. У двогодинній розмові взяли участь члени Конґресу Марсі Каптур (Дем., Огайо), Адам Шиф (Дем., Каліфорнія) та співголова Асоціяції колишніх членів Конґресу США Джим Слетері. З українського боку у телеконференції взяли участь народні депутати Сергій Осика (фракція „Єдина Україна", голова групи співпраці „Україна – США"), Сергій Бичков (заступник голови групи „Центр"), Юрій Павленко (фракція „Наша Україна", заступник голови групи співпраці „Україна – США"), Володимир Макеєнко (фракція „Реґіони України", секретар групи співпраці „Україна - США"), Валерій Акопян (Народна аґрарна партія), Олексій Малиновський (фракція „Єдина Україна"), Богдан Губський (фракція „Єдина Україна") та Андрій Шкіль (Бльок Юлії Тимошенко).

У розмові також взяли участь Посол України в США Михайло Резнік та Посол США в Україні Джон Гербст. З боку УККА у телеконференції взяли участь президент УККА Михайло Савків та директор конґресових взаємин УНІС Сергій Жихарев, який перекладав розмову законодавців.

Основною темою розмови були вибори президента України та перспективи розвитку двосторонніх взаємин між Україною та США в контексті їх вислідів. С. Осика у вступному слові сказав: „Вибори президента і в Україні, і в США можна порівняти з весіллям, але саме після їх завершення настає „подружнє життя", коли евфорія спадає і починається щоденна праця для того, щоб виконати обіцянки, дані народові під час передвиборної кампанії". Він також зазначив, що вибори в Україні мали історичне значення для її розвитку і тому праця нового уряду буде нелегкою і повинна початися з об'єднання та примирення опозиційних сторін. Тим не менше, в таких умовах, як зараз, взаємини між Україною та США виходять на якісно інший рівень співпраці і їх потрібно інтенсивно розвивати, щоб допомогти Україні увійти у Евро-Атлантичну спільноту згідно з бажанням, твердо висловленим її народом.

М. Каптур привітала український народ та його представників у парляменті з перемогою демократії та волі народу і в свою чергу зазначила, що Україна зараз знаходиться в унікальному становищі для швидкого введення реформ та перегляду двосторонніх взаємин з США. „Радикальні політичні зміни дають Україні унікальну можливість ввести кардинальні економічні та політичні реформи, які допоможуть їй утвердити обличчя демократичної держави, заснованої на ринковій економіці. Таким чином, Україна зробить величезний крок в бік інтеґрації в Европу та Евро-Атлантичні структури і покращить стосунки зі своїми міжнародними партнерами", – зазначила вона.

Далі розмова перейшла на додаток Джексона-Веніка до Торгового акту 1974 року, який обмежує торгівлю США з Україною, і який, разом з невизнанням Америкою України державою з ринковою економікою, перешкоджає її вступові у Світову Організацію Торгівлі (СОТ).

Народний депутат Ю. Павленко, якого підтримали всі українські учасники розмови, висловив надію, що „після виконання останньої умови США, якою Адміністрація Дж. Буша мотивувала відмову скасувати це законодавство щодо України попри виконання усіх економічних умов, проведення вільних і демократичних виборів Президента України, США швидко виключить Україну зі списку країн, на які поширюється його дія без створення нових умов".

З черги, такі дії США причинилися б до визнання України країною з ринковою економікою і дозволили б їй вступити у СОТ і дали можливість працювати над вступом в НАТО, ЕС та інші організації. З іншого боку, розвиток економічних взаємин між Україною та США відкриє для України американські ринки і навпаки, дозволить США експортувати свої товари в Україну, як також і інвестувати в українські підприємства.

А. Шиф зауважив, що перемога демократії в Україні повинна бути прикладом та надхненням для всіх країн реґіону та світу. На його думку, в цей час Україна повинна сконцентруватися на встановленні верховенства закону. „Залежно від того, наскільки українські підприємці дотримуватимуться законодавства у своїй праці і наскільки жорстко держава забезпечуватиме його дотримання, чужоземні інвестори почуватимуться безпечно, вкладаючи фінанси в Україну і поширюючи обсяги інвестицій", – сказав А. Шиф. Він позитивно оцінив орієнтацію нового уряду України на інтеґрацію в европейську спільноту, прагнення членства в ЕС та НАТО. А. Шиф заявив, що радо співпрацюватиме з українськими колегами для розвитку українсько-американських відносин і якнайскорішого введення реформ в Україні.

Серед інших питань, які обговорювали законодавці обох держав, були співпраця України з НАТО і потенційний вступ в альянс; підвищення закордонної допомоги США Україні, щоб прискорити реформи всередині держави та уможливити її скоріший вступ у міжнародні організації; зменшення енерґетичної залежности України від Росії; способи підвищення довір'я українських громадян, як і чужоземних інвесторів, у банковій системі України.

Назагал, розмова відбулася у теплій, конструктивній атмосфері. Учасники дискусії домовилися скласти формальні пропозиції до пляну співпраці і обмінятися ними до наступної конференції. Учасники зауважили, що їхнє бачення перспектив розвитку українсько-американських взаємин принципово тотожні, і погодилися, що після інавґурації обох президентів їхня співпраця буде більш активною.

**УНІС**

## Не те ім'я

В дописі, який появився 31 грудня 2004 р., в 53-му числі „Свободи", на тему презентації англомовного журналу перекладів української літератури, підпис до фотографії і в одному місці тексту мало бути подане як Максим Тарнавський.

**Редакція**

# Для організаторів виборів співав гурт „Єдина родина"



*З вітальним словом виступив Сергій Носань*

НЮ-ЙОРК. – 10 лютого в Генеральному консульстві України відбулась зустріч дипломатів з членами виборчої комісії і спостерігачами на закордонній дільниці, яка діяла в садибі консульства під час недавніх виборів президента України. До гостей звернувся зі словом подяки за допомогу в проведенні виборів Генеральний консул Сергій Погорельцев. Враженнями від участи у виборах поділилися голова виборчої комісії Олексій Зінченко, учасники проведення виборів Любомир Шевчук, Валентина Медін, Марта Кокольська, Володимир Денисюк.

Консул Андрій Наджос представив гостей з Шевченкового краю, з Черкащини – відомого письменника Сергія Носаня і гурт „Єдина родина" в складі Заслуженої артистки України Євгенії Крикун, братів Василя і Юрія Марштупів.

Редактор газети „Свобода" Левко Хмельковський розповів про кожного з гостей. Сергій Носань – автор ряду повістей і романів – належить до числа літераторів, які першими почали нелегку працю національного пробудження народу після багатолітнього панування комуністичного режиму. Євгенія Крикун під час „помаранчевої революції" дала в містах і селах України 61 концерт на підтримку Віктора Ющенка. Юрій і Василь Марштупи ще на зорі незалежности заснували гурт „Черкаські козаки", з яким знайомі також любителі українського співу в Америці. Тепер Сергій Носань і Василь Марштупа знімають в США телефільм про життя закордонних українців.

В програмі концерту були українські народні пісні, твори сучасних авторів. Виступ „Єдиної родини" в консульстві полонив присутніх і перетворився на родинний вечір, в кінці якого гості оточили Юрка Марштупу з його баяном і разом співали улюблені пісні з великої України.

Того ж дня, перед відвіданням Генерального консульства, гості з України відвідали Головну канцелярію Українського Народного Союзу і редакції його видань, де теж співали для працівників. Відбулась зустріч з головою СУА Іриною Куровицькою, в супроводі якої гості оглянули і зафільмували старий і новий музеї (пояснення давала Дарія Байко), зняли на плівку телеінтерв'ю з Президентом УНСоюзу Стефаном Качараєм, Генеральним консулом України Сергієм Погорельцевим, головою Товариства „Броди-Лев" Юрієм Ференцевичем, провідником Культурно-інформаційного центру „Українська світлиця" Оксаною Лиховид, іншими особами.

Гості знімали сюжети майбутнього фільму також у Вашінґтоні, на Флориді, в Дітройті, інших містах, де є українські громади.

**Л. Хм.**



*Промовляє Любомир Шевчук*



*Співають Василь і Юрій Марштупи*



*Одну з пісень Євгенія Крикун присвятила Олексієві Зінченкові*



*Учасники вечора зфотографувалися на згадку*

# 86-ий Відділ СУА відзначив своє 40-ліття

ІСТ-ГАНОВЕР, Н. Дж. – 86-ий Відділ ім. Олени Теліги Союзу Українок Америки 30 січня в ресторані готелю „Рамада" відзначив своє 40-ліття. На свято прибули також членки інших відділів СУА в Ню-Джерзі – 11 відділів, Головної управи СУА з Ню-Йорку і гості. Разом було понад 70 осіб.

На початку свята присутні заспівали гимн СУА і хвилиною мовчання вшанували пам'ять членок, які відійшли у вічність – Віри Мицьо, Ірини Сигалів, Софії Темницької і Лідії Величковської. Свято відкрила голова відділу Іванна Мартинець, яка сказала, що „тепер є час, коли увесь український народ не лише в Україні, але в усьому світі стає творцем своєї долі, коли відродився славний козацький дух українського народу, щоб утвердити себе в сім'ї вільних народів світу".

Іванна Мартинець представила Владику Михайла Кучм'яка, Анну Кравчук – почесну голову СУА і Головного командира Українсько-американських ветеранів, Ірину Куровицьку – голову СУА, Марію Томоруґ – першу заступницю голови СУА, Ірену Чабан – головного редактора „Нашого життя", Ольгу Тритяк – почесну членку СУА і референтку архівів при головній управі СУА в Ню-Йорку, Катерину Воловодюк – голову Округи СУА штату Ню-Джерзі, Ольгу Гнатейко – голову Українського музею в Ню-Йорку і Оксану Стеранку – ведучу програмою. Були представлені 14 засновниць 86-го Відділу СУА: Наталія Змій, Таїса Турянська, Дарія Зєлик, Оксана Стеранка, Ірена Яворська, Ярослава Снилик, Ольга Івасечко, Марта Каздоба, Анна Твардовська, Анна Кравчук, Дарія Шпон, Софія Темницька, Леся Стебельська, Марія Полянська. Потім Іванна Мартинець привітала і голів 86-го Відділу, які по черзі очолювали відділ протягом 40 років. Представлення закінчилося співом „Многая літа" і врученням квітів всім присутнім засновницям і головам.

Ведуча Оксана Стеранка надала слово першій голові Наталії Змій, яка з гумором розповіла, як 14 засновниць зустрічалися по хатах членок, як в приємній і веселій атмосфері починали і вчилися організовано працювати під проводом Головної управи.

Після молитви Владики М. Кучм'яка О. Стеранка зачитала привіти, які надійшли від голів інших відділів і віддалених членок. З привітами надійшли пожертви на діяльність відділу.

Наступне слово виголосила почесна голова СУА Анна Кравчук, яка розповіла про нові покоління, до котрих перейшов провід СУА і громадських організацій від нинішніх бабунь і матерів, пригадала, що під час 80 років існування СУА було створено ланцюг єднання з Україною. СУА виплекав багато визначних осіб, які були його стипендіятами і тепер включилися до національної і громадської праці. Серед них – Оксана Комарницька, дочка голови СУА Ірини Куровицької, яка кандидувала на політичну позицію в Арізоні.

В наступній доповіді Ірина Куровицька розповіла, як вона з Софією Геврик і Іреною Чабан їздили до Києва на Майдан Незалежности підтримати Віктора Ющенка і „помаранчеву революцію" та передати гроші, які пожертвували членки СУА на підтримку демонструючої молоді, також розповіла про свою участь у інавґураційних святкуваннях. І. Куровицька пригадала, що наближається 80-ліття СУА і конвенція, подякувала 86-му Відділові за перше місце у підтримці стипендійної акції СУА і Анні Кравчук, яка провадила цю акцію 12 років, подякувала Марії Полянській за провадження стипендійної акції під теперішню пору. Ірина Куровицька і Марія Томоруґ вручили голові відділу Іванці Мартинець грамоту за знамениту працю. Було піднесено тост за Президента України Віктора Ющенка і заспівано йому „Многая літа".

Наступну грамоту вручила 86-му Відділові голова Округи Ню-Джерзі Катерина Воловодюк за великий вклад в діяльність СУА. Вручення нагород продовжила Іванна Мартинець. Були відзначені Володимира Васічко, яка подарувала 21 картину, продаж яких увінчалася збіркою грошей на стипендії, сиротам і бабусям, Меланія Банах – за пожертву поважної суми грошей на фонд СУА стипендій в пам'ять її покійного чоловіка д-ра Стефана Банаха, і покійної мами, Оля Гнатейко – за головування в Українському музеї, під час якого завершилася будова нової будівлі. Наступне слово виголосила голова Українського музею Ольга Гнатейко, яка подякувала 86-му Відділові за постійну і підтримку УМ в Ню-Йорку.

В мистецькій частині виступила Наталія Буняк, яка прочитала власну віршовану гумореску про СУА. На вечорі виступали тріо – Богданна Волянська (ґітара), Марія Волянська і Ольга Стащишин (бандура). Марія Дацко, яка недавно прибула з України і є єдиною членкою 86-го Відділу з „четвертої хвилі", прочитала свій вірш.

На закінчення свята голова Іванна Мартинець подякувала всім присутнім, учасницям і виконавцям. „Славне майбутнє України буде тим джерелом, з якою ми черпатимемо силу і наснагу до дальшої праці для добра нашого народу, нашої незалежної вільної України", – сказала вона.

**Божена Ольшанівська**



*Учасниці свята (зліва): Анна Кравчук, Катерина Воловодюк, Іванна Мартинець, Ірина Куровицька, Оксана Стеранка.*



*Виступає тріо (зліва): Богданна Волянська, Марія Волянська, Ольга Стащишин.*

# Свято Крут поєднали з перемогою „помаранчевої революції"

ЧИКАҐО. – Кожного року молодечі організації ОДУМ, Пласт та СУМ спільно з Школами українознавства влаштовують вшанування пам'яті Героїв Крут. Цього року господарем вшанування була ОДУМ, до якої приєдналася Школа українознавства св. Володимира, в якій навчається більшість членів ОДУМ-у. В Чикаґо Школи українознавства є при парафії св. Володимира, св. Миколая, св. Йосипа та при парафії в Палатайні.

В залі стояла на підвищенні труна, а з двох боків – півтори сотні учнів усіх кляс та в уніформах – молодь ОДУМ-у з прапорами, представники Пласту та СУМ-у, вчителі, батьки та гості.

Голова ОДУМ-у Тарас Коновал привітав присутніх на відзначенні 87-ої річниці бою під Крутами й пов'язав ті події з подіями, що відбулися в Києві, та інавґурацією нового Президента України Віктора Ющенка. „Ця інавґурація стала можливою, – говорив він, – через „помаранчеву революцію", в якій ми, молодь та учні шкіл, брали активну участь, коли носили помаранчеві стрічки, шалики, шапки та одяг, брали участь в маніфестаціях в Чикаґо на підтримку людей, в більшості молоді, на Майдані Незалежности в Києві. Ми стояли в наших церквах і молилися, щоб все вийшло мирно, чесно й спокійно".

Так як 87 років тому молодь зі зброєю в руках пішла боронити Українську державу, так і тепер молодь з гаслом „Разом нас багато, нас не подолати!" вийшла на Майдан Незалежности, щоб масово разом боронити Українську державу.

В процесі відзначення річниці бою під Крутами було показано на великому екрані світлини з від'їзду молоді в напрямі Крут, перепоховання полеглих студентів на Аскольдовій могилі та слова першого Президента України Михайла Грушевського, який сказав: „Стримайте ваші сльози, які котяться. Ці юнаки поклали свої голови за визволення Вітчизни. Вітчизна збереже про них вдячну пам'ять на віки вічні". Також показано багато моментів з подій на Майдані Незалежности в Києві.

Учні старших кляс продеклямували ряд віршів, присвячених тим подіям, були проголошені імена та прізвища студентів, похованих на Аскольдовій могилі, вшановано їх однохвилинною мовчанкою та побіч труни поставлено жалібний вінок, піднесений молоддю, відспівано американський та український гимни, а директор Школи українознавства Таня Барановська прочитала відозву Президента України, присвячену подіям під Крутами.

**Ол. Сергієнко**

## *Виправлення*

У першому повідомленні про смерть Марусі Бек, яке появилося в „Свободі" 11 лютого, ч. 6, неточно подано дату її смерти: мало бути 30 січня. В 2003 році покійна отримала нагороду від Світового Конгресу Українців св. Володимира Великого. – **Ред.**

# Вечорниці „Червоної Калини" - свято дебютанток



*Вісім молоденьких дебютанток* *Фото: Андрій Вовк*

СІКОКУС, Н. Дж. – Цьогорічний карнаваловий сезон почався вечорницями „Червоної Калини", які відбулися 29 січня в „Sheraton Meadowlands Hotel". Вісім молоденьких дебютанток перший раз виступили перед громадою і під звуки оркестр „Темпо" та „Луна" офіційно почали своє товариське життя в колі приятелів, знайомих та родин. Цей вечір був також особливий тим, що все відбувалось під враженням подій в Україні, „помаранчевої революції" та успішного вибору демократичного Президента Віктора Ющенка.

Заступник голови ділового комітету забави Ярко Ставничий представив голову комітету Ігоря Сохана, який привітав гостей і зокрема спостерігачів під час виборів, які недавно повернулись з України. Він згадав, що ми всі переживаємо надзвичайно радісний час, бо наш народ, на чолі з Президентом В. Ющенком, виборов на Майдані Незалежности повну свободу, за яку ми боролись довгі століття. На знак з'єднання з народом України прозвучав національний гимн, який заспівала уся заля в супроводі оркестр. Відчувалося велике піднесення, радість і гордість!

Вже двадцять років Марта та Орест Кебали переводять представлення дебютанток, але цього разу воно було спеціяльним. Вони привітали всіх „з новою Україною, не тільки зі синьо-жовтою, але з помаранчевою, яка ще навіть не цілий тиждень гордиться новим Президентом. Україна своїм мирним дисидентством виборола і на кінець вибрала його демократичним процесом!

Подружжя Кебали також згадали, що баль „Червоної Калини" був започаткований у Львові 1921 року і став своєрідним способом збереження пам'яті про Українських Січових Стрільців. Також не забули згадати річницю Крут, коли 29 січня 1918 року 300 молодих патріотів згинули в кривавому бою. „Та сама ідейна молодь та молоді духом вийшли захищати українські права, і їм також загрожувала, як ми довідалися, жорстока небезпека. Ми горді за українців на батьківщині, що не відступили від своїх прав, а ми, українці по цілому світі, відгукнувшись їм до помочі, відчули себе членами одного, зрілого, повноправного, шляхетного народу. Наш новий Президент запевнив нас, що Україна вже не ділиться на схід та захід, а радше на тих, що лицем звернені до минулого, та тих, що стоять лицем до майбутнього!".

На другий рік мине 50 років від першого в Америці дебюту, який відбувся 1956 року в Ню-Йорку, в Народному домі. Цьогорічні вечорниці для подружжя Кебалів були ще й тому спеціяльні, бо їхня молодша доня Оленка була між дебютантками.

Нарешті прийшов момент, коли дебютантки з їхніми ескортами вступили на залю – Христина Артимишин (ескорт Микола Мостович), Наталя Гузій (ескорт Ярослав Винницький), Меляся-Александра Гурин (ескорт Зорян Ласовський), Христина-Марія Дробенко (ескорт Данило Паславський), Олена-Миколая Кебало (ескорт Григорій Гомик), Лариса-Патриція Крамарчук (ескорт Михась Колодій), Емілія Анна Куземка (ескорт Петро Дробенко), Лара-Анна Челак (ескорт Христик Чолган).

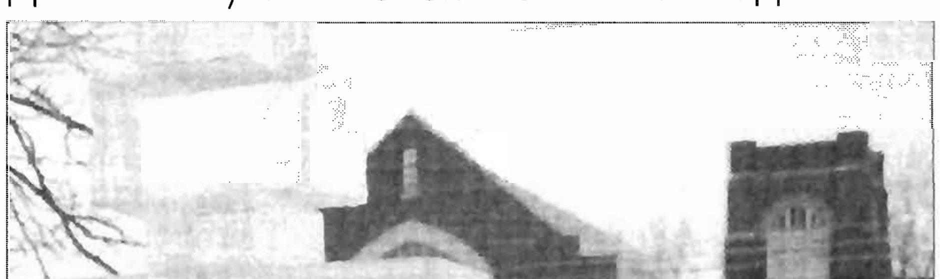
Після презентації Ігор Сохан подякував всім членам комітету за співпрацю, а Марті Кебало, Ані Богачевській-Лонкевич, Олі Ставничій та Марічці Сохан-Тимець, разом з Ярком Ставничим вручив китиці квітів за працю у підготуванні вечорниць. Треба додати, що так, як кожного року, Аня Богачевська-Лонкевич підготовила презентацію дебютанток, Оля Ставнича подбала про квіти для дебютанток і на столи. Марічка Сохан-Тимець виготовила табльо і чудові помаранчеві програмки. Остання сторінка програмки була присвячена незабутній Ромі Приймі-Богачевській, яка багато років підготовляла дебютанток до виступу на вечорницях, та за її великий вклад у виховання молодих поколінь. Кожного року багато дебютанток гордиться тим, що вони – учениці школи мистецького танку Роми Прийми-Богачевської. Вона вміла вщепити молодим учням любов до рідного танцю, і це так яскраво можна побачити і відчути, коли на кінець забави оркестри грають улюблену коломийку і всі колишні учні Роми Прийми- Богачевської з великим запалом танцюють знані їм кроки.

Вертаючись до програми вечорниць, голова комітету привітав почесних гостей – Посла України до Організації Об'єднаних Націй Віталія Кучинського з дружиною Аллою, Генерального консула України в Ню-Йорку Сергія Погорельцева з дружиною Світланою, президента СКУ д-ра Аскольда Лозинського з дружиною Роксоляною. Д-р А. Лозинський у своєму короткому слові підкреслив важливість молодечих організацій у вихованні молоді, а також ролю таких незаступимих мисткинь як Рома Прийма-Богачевська та Лідія Крушельницька, які у своїх улюблених ділянках виховали покоління свідомої української молоді. Цей виховний ланцюг також виявився в тім, що найбільше спостерігачів під час виборів в Україні було з Америки (близько 2600 осіб), а під час „помаранчевої революції" молодь в Україні довела нам всім, що „нас є багато і нас не подолати!".

Перед вечерею о. ігумен Бернард Панчук, парох церкви св. Юра в Ню-Йорку, провів молитву, а також згадав про те, що ці вечорниці „Червоної Калини", які перебрав пластовий загін „Червона Калина", продовжують ті традиції, які були започатковані в Україні. Отаман загону Ігор Декайло висловив своє признання голові ділового комітету Ігореві Сохановi, який вже довгі роки з великою посвятою працює для успіху вечорниць. В радісній атмосфері присутні забавлялись і раділи останніми подіями в Україні, до яких ми дочекались і всі разом, з цілою Україною, переживаємо тут, далеко на чужині.

**Оксана Кузишин**

# Діти святкують Богоявлення Господнє



*ПАРМА, Огайо. – 15 січня діти Школи українознавства ім. Т. Шевченка Українського православного собору св. Володимира взяли участь у традиційному освяченні 2.5-метрового крижаного хреста, що був зведений чоловіками парафії перед собором. На фото: Священики собору й діти під час освячення крижаного хреста Богоявлення.*

**В. Боднар**

## „Міняються...

(Закінчення зі стор. 5)

вітер віє – потужний елемент).

А коли ж голосування за голову уряду? О 12-ій годині, пояснює Володимир Литвин. На загальну реакцію незадоволення в залі він запитує з усміхом: „То давайте проголосуємо зараз, ха-ха-ха“. А далі перейшов до порядку денного Верховної Ради, виступів окремих депутатів в різних справах і обговорення законопроєктів: пільги для науковців, екологічні справи. Рутина. А всі очікують спектаклю.

За 15 хвилин до полудня до залі внесли президентський штандарт: темносиній квадрат з золотим тризубом – той, котрий вперше повівав зі щогли Блейр-гавзу у Вашінгтоні вісім років тому, коли Президент Леонід Кучма там перебував під час офіційної візити. Штандарт поставили біля президентського крісла, праворуч від стола президії. А о 12:10 до залі увійшов Президент – і почалося вже знайоме скандування: „Ю-щен-ко, Ю-щен-ко!...“.

Нарешті повне табло: за президійним столом, зліва направо: Адам Мартинюк, Володимир Литвин, Олександер Зінченко, а далі праворуч – президент. Таким чином голова секретаріяту президента О. Зінченко опинився поруч з президентом, хоч все ще як заступник голови Верховної Ради.

Виступаючи, Президент України В. Ющенко заявив, що це „дуже великий день для України“. І запевнив: „Мій уряд не буде красти!“ Що уряд прагне подати руку підприємництву, що тиск податківців на підприємців припиниться. Він представив Юлію Тимошенко як свого політичного партнера, згадав, як працював з нею в уряді 2000 року і заявив: „Я довіряю їй“ і додав, що довіряє так, як їй довіряють мільйони людей. Тоді звернувся до законодавців: „Прошу вашої згоди затвердити Юлію Тимошенко прем'єр-міністром“.

Ось тут – міняються старі порядки. Це зовсім інший підхід. Ані чільний партійний діяч Леонід Кравчук, ані директор „держави в державі“ „Південмашу“ Л. Кучма так поставити справу просто не могли. Не знали такого підходу. Вони – „старі порядки“. В. Ющенко і його команда – нові. У 1961 році новий американський Президент Джон Кенеді оголосив, що смолоскип передано в руки нового покоління. В Україні нове покоління взяло смолоскип на початку 2005 року. Як реагувала Рада на таку просьбу Президента? Віддала рекордне число голосів „за“ – 375! (Для порівняння – 300 голосів вистачить на конституційні питання). І тут, як на Майдані і майданах, почалось скандування: „Ю-ля! Ю-ля!...“.

Презентації президента і прем'єр-міністра відрізнялись від виступів усіх їхніх попередників і стилем, і змістом і, як кажуть в Україні, відбувалися „без папірців“. Вони мали записки, але здебільшого з'ясовували свої пляни, свою філософію, свої сподівання, дивлячись – як любить говорити В. Ющенко – у мільйони пар очей. Вони знали, що хотіли сказати, бо роздумували над тим не один рік.

Тоді прийшла черга прем'єр-міністрові запропонувати президентові склад її уряду. Тут знову новий порядок: Ю. Тимошенко по черзі називала міністрів і говорила дещо про них, В. Ющенко підписував укази, і нові керівники відомств сідали в льожу уряду. Що тут вражало, це, по-перше, молоді і молодші обиччя. Такі, як Юрій Павленко, якому ще нема 30, очолює міністерство сім'ї і молоді, активний прихильник Пласту в Україні; В'ячеслав Кириленко, йому аж 36, міністер праці; Микола Томенко, 50 років, віце-прем'єр від гуманітарних справ. А ще й такі драматичні несподіванки: Юрій Луценко, якому 50 років, – міністер внутрішних справ. (Це той Ю. Луценко, якого міліціонери з ніг збивали під час демонстрацій 3-4 роки тому. Нині він їхній шеф). Або (це вже призначення самого президента) Олександер Турчинов, вірний помічник Юлії Тимошенко в тяжкі і добрі часи: голова СБУ, так, Служби Безпеки України! Йому – 41 рік.

А як же не згадати „нашого“ нюйоркчанина Романа Зварича, міністра юстиції, який „не словом, а ділом“ переїхав в Україну, у 1995 році став її громадянином і увійшов в політику. Врешті – ще одна несподіванка: прем'єр на самому кінці свого списку оголосила ім'я віце-прем'єра у справах адміністративної й територіальної реформи – того самого Романа Безсмертного, який публічно висловлював своє незадоволення з її призначення. Безсмертному 39 років. В нього немалий політичний досвід. За званням він історик. Прихильники мислення Дмитра Донцова будуть задоволені тим, що тема його дисертації – концепція Д. Донцова для суспільно-політичного устрою.

„Міняються старі порядки...“. І як любить говорити президент, „тандем Ющенко-Тимошенко“ показав, що вміє впоратись з важким завданням, в даному випадку обдуманого роздання портфелів для нової України – нехай і після багатьох недоспаних ночей переговорів і взаємних переконувань.

Біда тільки, що В. Ющенко і Ю.Тимошенко насправді „спустошили“ Верховну Раду, бо переважна більшість призначень – це вчорашні депутати. А урядові дуже буде потрібна солідна і мудра підтримка законодавців!

Україна стала новою країною внаслідок „помаранчевої революції“. В лютому 2005 року нові порядки стали на порозі.

А для тих, хто не впізнав слів Лорда Тенісона з мого аматорського перекладу, подаю їх в оригіналі, і ще додам два рядки, які також підходять до ситуації в Україні, – з поеми про смерть Короля Артура:

*The old order changeth,*
*yielding place to new;*
*And God fulfils himself*
*in many ways,*
*Lest one good custom should*
*corrupt the world.*

## УКРАЇНА І СВІТ

# Ялта-1945: тріумф свободи чи перемога зла?

***У числах 5 і 6 „Свобода" інфомувала читачів про урочистості в Ялті з нагоди 60-річчя Кримської конференції провідників союзних держав у 1945 році. Подаємо публіцистичну статтю з цього приводу Сергія Грабовського, заступника головного редактора журналу „Сучасність", та Ігоря Лосєва, доцента Національного університету „Києво-Могилянська академія".***

60 років тому, з 4 по 11 лютого 1945 року, у Лівадії під Ялтою відбулося те, що змінило світ. І змінило його не на краще. Так звана „велика трійка" – Рузвельт, Сталін та Черчіль – поділила між собою Европу і заклала основи поділу Азії між світовими імперіями, а також домовилася про створення механізмів спільної контролі за всім світом. Так говорять у ці дні про Ялтинську (Кримську) конференцію великих держав у ЗМІ тих посткомуністичних країн Европи, які зараз уже є членами НАТО та Евросоюзу. Ялта є символом величних перемог російської дипломатії, яка забезпечила державі одне з домінуючих місць у світі, і навіть жалюгідні рештки Ялтинської системи не дають сучасній Росії впасти до рівня другорядного суб'єкта геополітики, – таке прозвучало на Радіо „Маяк" 4 лютого в програмі оглядача цієї популярної радіостанції Єгора Холмогорова.

Що ж насправді відбулося у цьому місті? Чим є ця подія для української історії? 60 років тому кожна зі сторін переслідувала на Ялтинській конференції власні цілі. Властне, було б дивно, якби діялося інакше. Але надто різними були ці цілі і надто відмінними стали долі Західньої і Східньої Европи внаслідок створення Ялтинської системи, щоб говорити про давні події в обтічній тональності. Британія намагалася зберегти бодай рештки минулої могутности, і задля цього готова була йти на серйозні поступки своїм союзникам. Сполучені Штати прагнули закріпити свою нову ролю одного із світових провідників, але після двох десятиліть ізоляціонізму почувалися не дуже впевнено. СССР же провадив свою традиційну лінію на світове панування і докладав усіх зусиль, щоб „нагнути" партнерів, але так, щоб вони до часу слухняно постачали Червону армію зброєю, боєприпасами, транспортом і харчуванням. А заодно Сталін мав намір „протягнути" право на вступ до створюваної ООН усіх союзних республік, щоб мати там не один, а 17 голосів.

Ідея провести конференцію на радянській території належала Сталіну; мовляв, хід воєнних дій „не дозволяє йому відлучитися за межі СССР". Насправді мотиви були іншими: нашпигувати приміщення, призначені для британської й американської делеґацій, пристроями для підслуховування, щоб знати кожен запланований крок „друзів-ворогів". На попередній зустрічі „великої трійки" у Теґрані подібний фокус вдалося здійснити тільки з американською делеґацією, тепер же Сталін хотів знати про пляни Рузвельта і Черчілля все: надто великими були ставки у геополітичній грі, де Кремль відверто блефував, не маючи ані економічних, ані військових сил для гри на рівних з демократичним Заходом. І це Сталіну вдалося, хоча зараз російські ЗМІ намагаються заперечити таку, м'яко кажучи, нетолерантну поведінку „кремлівського горця" щодо своїх союзників, посилаючись при цьому на тих учасників подій з числа працівників МҐБ, хто дожив до наших днів. Очевидно, ще хтось вірить старим чекістам, як вірив свого часу Сталіну й Андропову.

Ми не будемо переповідати перебіг конференції. Зазначимо тільки її основні результати. Була підписана угода про поділ Німеччини (яка на той момент ще вела напружені оборонні бої) на зони окупації: СССР отримував зону на захід від річки Одер, Великобританія – Північно-Західню Німеччину, США – Південно-Західню Німеччину, Франція – два територіяльні фраґменти поряд з британською та американською зонами. За угодою про контрольний механізм режиму окупації, верховна влада у Німеччині мала здійснюватися головнокомандуючими Збройних сил СССР, США і Великобританії – кожним у своїй зоні. Сторони досягнули принципової домовлености про репарації, які мали включати вилучення промислового обладнання та товарів на користь переможців. Західні держави фактично погодилися на урядування радянських ставлеників у Польщі, навзамін СССР обіцяв допустити в уряд некомуністів і провести в цій країні „демократичні вибори". І хоча Черчіль протестував проти радянського втручання у внутрішні справи Польщі, тиск з боку певної групи лівих інтелектуалів з оточення Рузвельта на президента призвів до того, що США, бодай позірно, висловили свою довіру „демократичним інтенціям" кремлівського диктатора. Аякже – СССР підписав „Декларацію про звільнену Европу", яка передбачала проведення вільних виборів і формування демократичних урядів у всіх країнах Східньої Европи, де стояла Червона армія! Ця декларація мала стати, зокрема, і ґарантом розв'язання польської проблеми. Але тільки дуже наївна людина (яких на той час вистачало на Заході) могла повірити у щирість подібних декларацій Сталіна, котрий визнавав тільки свій варіянт „вільних виборів". З іншого боку, Сталінові не вдалося „протиснути" членство в ООН для всіх союзних республік, але він забезпечив це для УССР та БССР (не тільки для додаткових голосів для себе, а й для гамування настроїв на користь більшої самостійности цих республік серед місцевої номенклятури).

А ще Сталін домігся значних поступок від США і Британії, розігравши цілу комедію навколо питання щодо вступу СССР у війну проти Японії. Справа в тому, що така війна була потрібна Кремлю і плянувалася ним. Адже йшлося не тільки про встановлення контролі за рядом територій, які Сталін називав „давніми російськими" (Курильські острови, Південний Сахалін, Порт-Артур), а й про поширення радянського впливу на Китай. Але все було обставлено так, наче СССР знехотя дає згоду на вступ у війну проти Японії, відтак західні держави мають чимось істотним заплатити за цей вступ. І заплатили. Не тільки Польщею, а й, фактично, Східньою Европою.

Тому, видається, прибалтійські і польські видання мають рацію, називаючи зараз Ялтинську конференцію таким собі Мюнхеном-2. Згадаємо: якщо у Мюнхені Англія і Франція, намагаючись „умиротворити" апетити Гітлера і домогтися від нього миролюбної політики, віддали йому на поталу єдину в той час демократичну державу Східньої Европи, Чехословаччину, то на Ялтинській конференції провідники західніх демократій погодились визнати Центральну і Східню Европу зоною впливу СССР, що закінчилося встановленням тоталітарних комуністичних режимів, демонтажем демократичних інститутів, масовими репресіями. Саме Ялта леґітимізувала розкол Европи і залізну завісу на 45 років між її Заходом та Сходом.

Властне, Ялта стала чимось маштабнішим за Мюнхен. Якщо останній знаменував собою цинічний обмін Британією і Францією чеської території з населенням у три мільйони осіб, переважно судетських німців, на Гітлерову обіцянку не зачіпати ці країни, то у Ялті Британія та США погодилися віддати Сталінові близько 100 мільйонів европейців у повне розпорядження за його підтримку західніх держав у війні з Японією та за неукладання сепаратного миру з Гітлером (бо ж реально саме СССР упродовж Другої світової війни спершу пішов на угоду з нацистами, а потім намагався у 1941-42 році досягнути замирення з Німеччиною). Що ж стосується України, то Ялта для неї об'єктивно була і лишилася символом відходу провідників Заходу від своїх же демократичних принципів. Справді, завдяки рішенням цієї конференції, УССР одержала місце серед співзасновників ООН, але при тому залишилася колонією Кремля й об'єктом сталінського геноциду.

Отож не випадково таке обурення серед української громадськости викликала ідея кримських комуністів і їхнього представника в уряді АРК віце-прем'єра Казаріна спорудити на честь 60-ліття Ялтинської конференції монумент „великій трійці" (а фактично – Сталіну). Мовляв, мав місце такий історичний факт – Ялтинська конференція, де одним з головних фігурантів виступив Сталін, це ж наша вітчизняна історія, та й туристів пам'ятник зацікавить. Властне, це є універсальне гасло і виправдання, яким користуються політичні сили певного ґатунку у спробах регенерації комуністичних мітів на теренах України: „Це ж наша історія". Проте чомусь організатори реабілітації комунізму не згадують, що далеко не кожний факт історії гідний популяризації. Хто, приміром, стане заперечувати, що Гітлер – це явище німецької історії, і, на жаль, не лише німецької історії, як і Мусоліні – історії італійської. Однак там чомусь нікому, крім політичних покидьків, не спадає на думку встановлювати пам'ятники на честь цих діячів.

З іншого боку, чому товариш Казарін і його однодумці-комуністи категорично заперечують властне гасло „Це наша історія", коли йдеться про увічнення пам'яті своїх політичних супротивників, наприклад, Симона Петлюри, Степана Бандери, Євгена Коновальця, Романа Шухевича?

Таким чином, Ялтинська система для громадян України і для сотень мільйонів европейців – символ не перемоги над нацизмом, а зовсім іншого. Придушення національно-визвольного руху українців, литовців, естонців, латишів, криваві розгроми польського опору, берлінського повстання 1953 року та угорської революції 1956 року, радянські танки у Празі в 1968 році – все це наслідки Ялти, подолані після вступу більшости посткомуністичних країн Европи до НАТО та ЕС. Тому чи варто у будь-якій формі славити Ялтинську конференцію і її фактичного переможця – Сталіна? І з іншого боку, чи не час українським електронним ЗМІ спробувати дати всебічну оцінку цій події та її наслідкам?

### *ДО 111-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ*

# Мирон Б. Куропась: „Українсько-американська твердиня"

***В понадсторічній історії української громади в Америці є річниці, які заслуговують на відзначення навіть коли не йдеться про круглу дату. До них безсумнівно належить день 22 лютого. Сто одинадцять років тому в цей день, на який також припадає й день народження Джорджа Вашінґтона, був заснований Український Народний Союз – масова організація українців, яка, поряд з функцією взаємодопомоги, була і залишається нині активним чинником збереження нашої національної ідентичности. Про здобутки УНСоюзу в різні періоди його діяльности „Свобода" розповідала в численних матеріялах, починаючи від 22 лютого 2004 року, коли вся наша громада відзначала 110-річчя УНСоюзу. Зокрема ми вміщували уривки з цінного дослідження пера відомого союзового діяча д-ра Мирона Куропася „Українсько-Американська твердиня. Перші сто років Українського Народного Союзу". Сьогоднішньою публікацією розділу з цієї книги ми ще раз звертаємо увагу наших читачів на великі заслуги УНСоюзу перед нашою громадою.***




**Народження Руського Народного Союзу**

Найбільшим вкладом Шамокіну в українську американську історію було те, що він став місцем народження Руського Народного Союзу (РНС) – русинської братської забезпеченевої компанії, що через 20 років змінила назву на Український Народний Союз. Почалося все з того, що група русинів розчарувалася в „Соєдіненії". Ось що розповідає Теодосій Талпаш про події, які привели до виходу із „Соєдіненія": „Коли зорганізувалося допомогове товариство „Соєдіненіє", я приступив до нього і був вибраний на його конвенції касиром. Дав мені предсідник п. Зінчак-Смит торбу на гроші та казав, що я маю записувати приходи й розходи. До „Соєдіненія" належали й галицькі, й „угорські" товариства. Воно обіцяло посмертне в сумі 400 долярів.

Як касир я відразу попав у суперечки з угорськими греко-католицькими священиками, що правили тоді „Соєдіненієм". Як тільки я дістав яку десятку від котрогось відділу, то зараз у мене з'являвся священик, один або другий, і брав ті гроші на свої потреби. Одному треба було щось справити до церкви, іншому жінку з краю спровадити і т. д.

Кажу я тоді Зінчакові-Смитові: „Пане председа, так бути не може. Що скажуть на це люди? Який звіт я дам на конвенції? Адже вони не тільки беруть гроші, але й ніяких мені ресітів не дають".

Зінчак покивав головою, гей би хотів сказати, що так не повинно бути, але знову лишив справу на мене, а самий нічого не робив. Пішов я до нього ще раз, віддав йому касирську торбу, передав 50 долярів готівки та зложив на його руки свій уряд.

Говорив я про це потім своєму пароховi о. Констанкевичеві. Отець Констанкевич сказав: „Треба це прослідити". За якийсь час сказав мені, що він розпитував і розслідjував та переконався, що в „Соєдіненії" правлять попи. „Це не для нас організація, – сказав він. – Нам треба народної організації".

На конвенції у Скрентоні о. Констанкевич критикував уряд „Соєдіненія" за касові непорядки. „Як це ви ґаздуєте, – говорив він, – що збираєте гроші й збираєте, а в касі нічого не маєте?".

На це йому відповів один угорський священик: „Ви, отче, ще „грінор" і тому не розумієте. Лишіть це нам, бо ми довше в Америці і цю справу добре знаємо".

У відповідь на це о. Констанкевич показав рукою крізь вікно і сказав: „Бачите цей стовп телефонічний? Він іще довше в Америці, ніж ви, а що він знає? Ви говорите до мене як до дурня, що в Америці потребує вчитися, а я приїхав до Америки вже з освітою...".

Та це проводирів „Соєдіненія" не переконувало, а їх упертість тільки переконувала галичан в неможливості сидіти далі в „Соєдіненії".

У жовтні 1893 року в парафіяльному домі о. Грушки зібралися на нараду о. Констанкевич, о. Теофан Обушкевич з Олифанту й о. Амбросій Полянський з Пітсбурґу. Вони обговорили справу утворення нової русинської організації. Денис Голод, який випадково зайшов до о. Грушки і натрапив на цю групу, розповідає про нараду у своїх спогадах: „Я поздоровив усіх священиків по-християнськи, поцілував у руку, а потім кажу до о. Грушки: „Я прийшов з коректою, отче, але бачу, що ви маєте тут церковні наради, то я прийду колись інде".

На це о. Констанкевич каже: „Пане Голод (він знав мене уже особисто), то не є церковні збори. Ми зібралися, щоб заложити братство для наших галицьких русинів, і ми хочемо, щоб і ви були на цих нарадах. А як будете хотіти щось сказати, то можете й слово забрати. Сідайте".

Я сів, потім о. Констанкевич говорив далі: „Отці, я скажу вам, чому нам треба заложити товариство для наших галицьких русинів. Я був минулого року на конвенції „Соєдіненія" у Скрентоні. Не як священик, але як делеґат від свого товариства. Як я прийшов на конвенцію, то чув, що конвенційний голова говорив до зборів по-словацьки. Багато делеґатів собі говорили по-словацьки, а наші священики з Угорщини говорили між собою по-мадярськи. Я слухав ще довго, а потім попросив слова. Як мені дали слово, я зачав говорити по-нашому: „Стид і ганьба вам, пане голово, – кажу я, – що ви говорите по-словацьки!А ще більший стид вам, панове отці духовні, що ви говорите по-мадярськи! Руський хліб їсте, а по-мадярськи говорите!". Я скінчив і сів. Ніхто мені не відбирав слова, і ніхто мені не перебивав, і я все сказав, що мав сказати. Ніхто проти мене не говорив. До кінця конвенції я вже сидів і нічого не говорив. Я виїхав з конвенції з думкою, що наші люди там не можуть більше лишитися. Я зараз повідомив своє братство в Шамокіні, щоб до „Соєдіненія" грошей більше не посилало. Я повідомив ще три інші наші братства, що належали до „Соєдіненія", щоб вони грошей туди не посилали. І всі ці чотири братства грошей не посилають. Вони приступлять до нашої організації, як ми її заложимо. Від нас тепер залежить, чи нам треба таку організацію будувати, і яка вона має бути?".

Всі погодилися на те, що треба будувати організацію. Тоді о. Констанкевич питається: „Якої організації нам треба? Церковної чи народної?".

Отець Обушкевич встав і каже, що краще буде церковної. На це о. Грушка, що весь час ходив по хаті (він був чоловік низького росту, але гарячий, рухливий і дуже відвертий...), каже: „А я кажу, що народної! Я вже навіть організацію охрестив! Я вже маю для неї назву: Руський Народний Союз! Чи добре я її охрестив?".

Потім порадилися про місце, де відбуватимуться установчі збори. З огляду на те, що чотири братства з Шамокіна виявили бажання вступити до РНС, а з Джерзі-Сити лише одне, вирішили, що збори відбудуться у Шамокіні в лютому (1894 р.), бо на цей місяць припадає два свята – дні народження президентів Лінкольна і Вашинґтона. Як розповідає Голод, вибрали день народження Дж. Вашинґтона, тому що перший президент Америки був більш відомий, ніж Лінкольн.

Отцеві Полянському доручили написати статтю до „Свободи" про потребу створення нової русинської організації. Під час написання і редаґування статті отці Полянський і Обушкевич, як пізніше писав про це о. Дмитрів, домагалися слово „руський" писати з подвійним „с", щоб це відповідало назві організації англійською мовою: „The Russin National Union". Отець Грушка категорично відмовився вставити друге „с". Стаття була надрукована у такому вигляді: „Якъ єсть потреба для рибы вода, якъ для птаха крыла, якъ жаждущому води, якъ голодному хлЂба, якъ наконецъ кождому съ насъ повітря, такъ само для насъ ту розсьяныхъ Русиновъ треба народной организаціи, т. е. такого братства, такого всенародного общества, до котрого кождіи русинъ, дебъ небувъ, дебъ далеко живъ, повиненъ до сего братства, до сей великой рускои родины, фамиліи належати. Оденъ чоловЂкъ не есть в станЂ поднести тяжкій камень, але наколи возьмуть ся до него трохъ або чотири мужа, камень двигнеся скоро. Так само тяжко одному откинути отъ себе нужду, бЂду, але сли возмутся пару людей, то порадять нещасливому...".

Найбільшу ролю у підготовці шамокінської русинської громади до перших історичних зборів Руського Народного Союзу відіграли о. Констанкевич і д-р Володимир Сіменович, який переніс свою практику з Шенандоа до Шамокіна. Першого березня „Свобода" надрукувала сповнене ентузіязму повідомлення під заголовком „Совершишася", що починається цитатою із поеми Тараса Шевченка, в якому на весь світ проголосила, що „Дня 22 Февруара 1894 року, того самого дня, в котромъ цЂла Америка обходила рочницю уродинъ славного Вашинґтона, неустрашимого борця за волю і права человЂчества, о девятой годинЂ з рана зойшлись руски священики, делеґати рускихъ братствъ и патріоты Русини зъ всЂхъ сторонъ до рускои церкви в ШамокінЂ, Па., благати Господа Бога, щобъ допомогъ щасливо начати такъ важне дЂло основаня „Руского народного Союза".

Торжественну Літургію, призиваючи помочі Святого Духа, відправив отець Теофан Обишкевич, руский священик з Олифанту, – сказано у повідомленні, – подъ часъ котрой чудесно спЂвавъ шамоцкій рускій хоръ подъ проводомъ доктора Сіменовича, неутомимого труженика для блага американьской Руси". Описуючи цю зворушливу подію, „Свобода" продовжує: „Не одному слеза радости покотилась зъ очей на звукъ душу прошибаючого пЂния. Ктобъ могъ сподЂватись, що пару лЂтъ тому назадъ, що утекшій русинъ зъ обятія бЂд и нужды, з невольничого гнету – розвине такъ скоро вЂками пртлумленну силу руского духа? Кробъ погадавъ, же подъ полатаною сЂрачиною або гунькою крыесь благородна душа, способна до всего доброго, хорошего и полезного, наколи вольна зъ оковъ, гнету и рабства?!

*„И, о диво – трупы встали*
*И очи розкрыли!*
*И на вольной зЂмлЂ*
*руска гармінійна пЂснь лунає*
*на славу во вышнихъ Богу!".*

Теодозій Талпаш із Шамокіну був вибраний головним предсідником нової організації, а Михайло Євчак з Вілкс-Беррі – заступником головного предсідника. Головним секретарем вибрано о. Констанкевича, скарбником Івана Ґлову з Екселзіору. До контрольної комісії увійшли священики: о. Грушка, о. Обушкевич, о. Олексій Товт з Вілкс-Беррі та о. Гавриїл Гулович з Фріленду. Цікаво, що з цих чотирьох контролерів РНС ні один не підтримував евентуальну українізацію організації, яку вони допомогли заснувати. Отець Гулович міцно тримався угро-русинського табору. Отець Грушка став пізніше російським православним священиком і приєднався до о. Товта в поширюванні російського православ'я серед русинів. Отець Обушкевич, русофіл у душі, залишився активним членом „Соєдіненія" і, нарешті, вибув із членства в РНС. Щоб доповнити картину, о. Полянський, також русофіл, залишив свою парафію в Пітсбурзі і вийшов з РНС протягом наступного року.

До головного уряду вибрано десятьох радних: Якова Даньков-

**(Закінчення на стор. 21)**

# Газети Майдану – свідки нової історії

***Українська „помаранчева революція" ще довго буде невичерпним джерелом матеріялу для науки. Соціологи досліджуватимуть настрої ще вчора пасивного електорату, а сьогодні – вже майже вільних громадян. Міліціонери вивчатимуть стратегію і тактику дій великих мас народу у печерсько-старокиївських лябіринтах вулиць і провулків. Педагоги захищатимуть дисертації на кшталт „Вплив популярної музики початку 90-их років XX століття на зростання громадянської активности українців (на прикладі пісні „Ми йдемо!" Марії Бурмаки)". Я ж, як багатолітній колекціонер преси, офіційної та неформально-самвидавної, з ентузіязмом першопрохідника нишпорив Майданом, вишукуючи все нові й нові зразки „помаранчевої" періодики. Дякуючи власним зусиллям і допомозі друзів вдалося зібрати десь з тридцять різних видань, народжених у дні Великої листопадово-грудневої антиянучарської революції. Все це заслуговує серйозного дослідження. А поки що – начерк історії майданної журналістики.***

### Навіть „Зелена плянета" стала помаранчевою

Але перед тим, як мова піде про новітній самвидав, народжений людьми Майдану, згадаймо і феномен „помаранчевіння" вже існуючої преси. Скажімо, першою ознакою сезонної „політичної моди" (у доброму значенні слова) став жовто-гарячий колір логотипів відомих газет. Таким чином заманіфестували себе на боці „народу", а не „влади" і газета Київради *„Вечірній Київ"*, і письменницька *„Літературна Україна"*, і близьке до мельниківської ОУН *„Українське слово"*, і нашоукраїнська *„Без цензури"*, і тижневик МАУП *„Персонал Плюс"* і навіть газета приватних комерційних оголошень *„Avizo Plus"*. А з огляду на співучасть у гучній телевізійній революції проти медведчуківської цензури і васильєвських темників – прикрасила себе оранжевою обкладинкою і *„Телекритика"*, точніше – принт-версія спеціялізованого журналістського сайту.

Ще варто згадати й активну допомогу львівських журналістів. Наче гарячі пиріжки, майданні революціонери розмітали спецвипуски газет *„Експрес"*, *„Високий замок"*, *„Поступ"* і *„Каменяр"* (остання – газета Національного університету ім. Франка).

Продовжував виходити – щоправда, уже в чорно-білому виконанні, листок *„Так!"*, що його видавав штаб Віктора Ющенка. Вдалося зберегти для історії спецвипуск-летючку *„Народне слово"* (орган Української народної партії). А газета Народного Руху України додала до звичного логотипу лише одне слово – і стало ще краще: *„Час руху опору"*.

Дорогий глянцевий журнал *„Кореспондент"*, який видає громадянин Сполучених Штатів Америки Джед Санден, презентував у ці дні економ-версію – 50-тисячний випуск на газетному папері під назвою *„Корреспондент-Екстра"*.

Отже, Янукович і його команда мають рацію: західній „помаранчевий слід" у тих подіях, ніде правди діти, зафіксувати вдалося. Та ще й принаймні дві впливові польські газети випустили „українські" випуски. Про розповсюджену на Хрещатику та Майдані ліберальну *„Газету виборчу"* до мене дійшов лише переказ, іншими словами, багатотисячний наклад кияни у лічені хвилини розібрали на сувеніри, зате в колекції маю спеціяльну вкладку до католицького *„Тигодника повшехнего"*. Назва додатку промовляє краще за будь-які коментарі – *„Украіна: нови кольор вольносьці"*.

Найкумедніше у цьому ряду виглядала науково-популярна газета *„Зелена плянета Наталі Земної"*, як зрозуміло вже з назви, виходить під соковито-зеленою „шапкою", – але в ці дні вирішила не бути відстороненою і заохочувала читати себе помаранчевими літерами...

На Майдані буяла роками стиснена пружина народної енергії та фантазії. Кожен міг писати – на ватмані, пінопласті, папері і навіть стовпах центрального столичного поштамту – що хотів. Без цензури. Виходило, здебільшого, дуже дотепно і влучно.

Тільки встигла перша донецька леді налякати-насмішити народ своїм гітом про „менінгіт" – наметове містечко враз відгукнулося гаслами і листівками: „Тут проводиться обмін американських валянок на наколоті апельсини". Всі нарешті переконалися, що голий не тільки король, але й його королева...

Звичайно, дистанція від мовленого слова до газети – хоч би й самвидавної – більша, ніж від напису на паркані до журналістики. Але в ці дні все робилося швидко. Дякуючи „найкращому другові революціонерів всіх країн і народів", тобто Інтернетові, „5-му каналові", „Гала-Радіо" та всім-всім-всім, які мали на Хрещатику свої „революційні" корпункти, новини Майдану відразу летіли в етер. І Москва з Вашінґтоном могли на власні очі переконатися, що „нас багато і нас не подолати". Інша справа – хто і які робив з того висновки...

### Чи може „Їжак" не бути оранжистом?

А тепер, власне, про самвидав, народжений революцією. Точної чисельности видань, які побачили світ у ті чудові й насичені подіями дні, не знає ніхто. І ніколи не дізнається. Газетки випускали всі, кому не лінькі. Від студентів до віруючих євангелістів.

Все ж найактивнішими, мабуть, були новинарі з агентства УНІАН. Вони у рамках Об'єднаного незалежного інформаційного центру разом з Міжнародним фондом „Відродження", Громадською коаліцією „Новий вибір-2004" та Медіа-центром „Кандидат" дали життя понад 120 випускам бюлетеня *„Гарячий вісник"*. Наклад листка, що виходив кожні півгодини, був усього 950 примірників, але заклик „Прочитай і передай далі", думається, суттєво збільшував читацьку авдиторію.

Залишила свій слід в історії і журналістська ініціятива *„Правда переможе"*, організована Євгеном Соболєвим і Геником Глібовицьким, тодішнім і нинішнім керівниками Київської незалежної медіа-профспілки, „тусовка" – видала 56 чисел однойменного бюлетеня.

Вир революційних подій захопив і майбутніх журналістів. Студенти Києво-Могилянської академії випускали *„Життя Майдану"*, Київського Міжнародного університету – таборовий листок *„Помаранчик"* (їм сприяла у цьому *„Молода Просвіта"*), а їхні колеги з Інституту журналістики університету ім. Шевченка – самвидавного *„Їжака"*.

Відомі щонайменше два релігійних видання з революційним спрямуванням. Листівка ч. 1 *„Воззвание к сердцу"* запрошувала у „Центр молитви" в одному з наметів посеред Хрещатика. Знайти „редакцію" було просто – за орієнтир слугував великий дерев'яний хрест.

Харизматична церква пастора Сандея Аделаджі, за якою видніється екскандидат у президенти Леонід Черновецький, заполонила столицю своєю газетою *„Посольство Боже"*. Хлопці з Громадського радіо потішили Майдан газетою... *„Майдан"*. Соціял-націоналісти Олега Тягнибока закликали боротися за „Твою свободу". Громадянська ініціятива українських журналістів і Фонд „Рідна оселя" виявилися прибічниками „революції". На жаль, не зовсім зрозуміло, хто стоїть за оригінальної форми дайджестом *„Галактичний коледж"* – зі свіжими перекладами статтей закордонних ЗМІ про українські події.

Бажання сприяти свободі слова творило нову пресу не тільки в Києві. Так, у Миколаєві здійснено інтернет-розсилку бюлетеня *„Оранжевое настроение"*. Звідти жарт: після першої тури президентських виборів на адресу ЦВК прийшла телеграма від Дейвида Коперфілда: „Дорогі колеги, вітаю вас з чудовим атракціоном! Пропоную містеру Сергієві Ківалову взяти участь у спільному світовому турне".

Журналіст Андрій Лубенський за сприяння інформаційного агентства „Контекст-Черкаси" здійснив оригінальний проєкт під назвою *„Оранжист"*. Вихід щоденної газети наметового містечка черкаської опозиції не залишився поза увагою „тих, кому це треба". По-перше, есдеківська місцева влада відразу ж зробила „попередження" редакторові „незареєстрованого видання". Подруге, в поштових скриньках з'явився псевдо-„Оранжист" (чорно-білі листівки брутального змісту, які ображали ветеранів). І нарешті, ввечорі 15 грудня якісь бандюки жорстоко побили співробітника самвидавної газети Ігоря Гоцева. За його словами, четверо чи п'ятеро нападників пояснили: „Це тобі за „Оранжист".

* * *

Вже після того, як було оголошено результати третьої тури, *„Газета по-киевски"* реалізувала дві непогані ідеї. Вона видала журнального типу спецвипуск з найкращими знімками тих 17 днів, які приємно здивували світ, а також настінний календар з видами помаранчевого Хрещатика, де спеціяльно залишено місце для власного фото – мовляв, „і я там був". Хотілося б, щоб українці, вклеюючи світлини на пам'ять, не забули те, заради чого, власне, і зійшлися люди на Майдані. Не заради слави, а за свободу.

**Вахтанг Кіпіані,**
Київ

# Відбулась презентація книги „Церква і соціяльна комунікація"

ЛЬВІВ. – 7 лютого, на четвертий день перебування в Україні, Архиєпископ Джон Патрік Фолі, президент Папської ради у справах соціяльної комунікації, відвідав видавництво релігійної літератури „Свічадо", де відзначив високий рівень його розвитку і якості поліграфічної продукції. Дж. Фолі відвідав також Український католицький університет, де виголосив доповідь на тему „Комунікація як спосіб життя". У рамках цієї зустрічі відбулася презентація книги „Церква і соціяльна комунікація". Це переклад з англійського видання, в яке увійшли основоположні документи Католицької Церкви в ділянці засобів масової інформації від 1936 до 2003 року.

Видання представив його упорядник Михайло Перун. Відтак до учасників зустрічі звернувся Патріярх Любомир. Він подякував Владиці Джонові за його присутність у ці дні серед нас, а через його особу - Папській раді у справах соціяльної комунікації за дозвіл перекласти і видати цю книжку. Після цього він звернув увагу присутніх на висловлену Архиєпископом Фолі у його доповіді думку про значення комунікації у житті людини. „Коли ми звеличуємо роль комунікації, - сказав Патріярх Любомир, - то маємо захоплюватися не сучасними технологіями, а звертати свій погляд на себе і своє довкілля... Ми є людьми тому, що до нас говорять, і ми у відповідь вступаємо у діялог з Богом і світом. У такий спосіб ми обмінюємося своїми дарами. Ми радіємо, що відтепер маємо цю книгу, яка нам пригадує ці основні принципи".

**о. Ігор Яців**
прес-секретар Глави УГКЦ

## Чи потрібна...

(Закінчення зі стор. 9)

за люстрацією потягнеться „стукачество", донесення і таке інше.

Я можу сказати, що з люстрацією у цьому відношенні дуже серйозно запізнилися, треба робити це було 13 років тому, коли ми дійсно здійснили перехід від тоталітарної системи до демократичної. Я, мабуть, ще підтримав би і, напевне, підтримаю люстрацію в тій частині, яка стосується співпраці зі спецслужбами, і не тільки до 1991 року, але і після 1991 року. Я вважаю, що люди, які були завербовані, які не тільки доносили, які фактично знищували українську націонал-патріотичну еліту, вони зараз є серед нас, в тому числі і, можливо, навіть близько нас, вони не мають права займати жодної посади у державній владі, оскільки завжди будуть сидіти на „гачку" цих спецслужб, в тому числі і сучасних.

В цьому відношенні люстрація завжди є необхідним фактором не тільки очищення, але і моралізації життя самого суспільства.

У всьому іншому... Завтра прийде нова політична еліта і проводитиме люстрацію проти вчорашніх люстраторів. Ми лише розколемо і без того ще надто кволе в демократичному розумінні з точки зору демократичних імунітетів, українське суспільство. Справді, багато країн молодої демократії знають люстраційні процеси, але вони ще й побудовані на традиціях в суспільстві, які в Україні ще не виховані, коли „полювання на відьом" не є щоденною, з ранку до ночі, звичкою самих українців. Зараз ми вже маємо ситуацію, коли у влади не буде політичної опозиції найближчим часом, як мінімум до 2006 року. А це означатиме одне, що не буде змагальности, не буде дискусії, не буде сторожа демократії, якою є завжди опозиція". Володимир Павлів, кореспондент радіо „Свобода" у Польщі: „Польща ухвалила свій закон про люстрацію теж не наприкінці 1980-их років, а в 1997 році. Отже, цей закон діє вже майже вісім років. В Польщі відбувається те, що можна назвати другим підходом до люстрації. Спрощено кажучи, причиною цього є те, що перший підхід до люстрації був невдалим, як вважають люди, які кажуть, що зараз треба провести другий етап. Треба нагадати, що в Польщі люстрація мала іншу основу, ніж в Німеччині чи в Чехії. В Польщі не було декомунізації. Тут була тільки люстрація, тобто закон про люстрацію передбачає тільки виявлення людей, які працювали зі спецслужбами. Звідки взялася необхідність другого підходу до люстрації? Впродовж дії люстраційного закону все-таки виникло кілька дуже голосних корупційних скандалів, в основі яких було шантажування колишніми комуністичними спецслужбами своїх агентів. Тому сьогодні прихильники розширення люстрації в Польщі говорять про те, що закон про люстрацію в Польщі діє дуже повільно і дуже складна процедура, в результаті якої дуже важко виявити і притягнути до відповідальности хоча б одного агента. Натомість інші агенти, які залишаються поза цією люстрацією, активно шантажують цими особовими справами багатьох людей, і на цьому базується основна на сьогоднішній день в Польщі корупція. Чи є якась користь з того всього для польської демократії, для польського суспільства? Так. Перш за все це те, що в суспільстві ставиться питання, від якого не можна втекти. Зараз проводяться різні опитування: потрібна полякам люстрація чи не потрібна? Цікавим є така відповідь, що більше половини поляків вважають, що люстрація є необхідною, щоб вибити цим колишній спецслужбовцям головний аргумент з рук, щоб вони не шантажували людей, які є нині при владі.

Але з другого боку, така ж кількість поляків боїться, що через це погіршиться атмосфера у суспільстві.

Отже, перед польським суспільством сьогодні стоїть величезне питання, що для них є більшою небезпекою: чи те, що погіршиться атмосфера в суспільстві, можливо, посваряться якісь люди, можливо, розлучаться якісь сім'ї, чи важливішим є все-таки очистити владу від цього шантажу колишніх спецслужб. Відповідь на це питання може мати ключове значення для подальшого розвитку польської демократії".

Під час обговорення цього питання в радіопрограмі 128 слухачів подзвонили до студії і висловились за люстрацію, а 6 – проти.

Отже, більшість вважає, що Україні потрібна люстрація.

## Ворог отямився....

(Закінчення зі стор. 9)

чені вище злочини (визначати персональну відповідальність – справа прокуратури), над всіма працівниками СБУ тяжіє одна безумовна закономірність. Перебування людини роками у лавах організації, де все – з ніг на голову, все – у кривих люстерках, все – за подвійними стандартами, з подвійним дном, - не може не накласти відбитка на структуру її особистости (психологи це добре знають).

Все це стосується й тих старшин СБУ, які підтримали „помаранчеву революцію". Їм треба подякувати і ніколи не забувати надану ними послугу.

Закон про люстрацію струсонув би українське суспільство, надав би „помаранчевій революції" другого подиху! Це б стало рішучим кроком до цілковитого розриву з радянським минулим – остаточна офіційна відмова від радянської ментальности! На роки було б пущено механізм повільного, але тепер вже певного морального очищення!

Необхідно сказати ще про одну річ. Тижнів зо три тому в „Новинах RTVI" (Ню-Йорк) я почув, як один з депутатів російської Державної думи сказав: „Нам ще треба буде порушити питання про професіоналізм наших „професіоналів!" Вони ж не того, кого треба було, „грибами" нагодували! У першу чергу Юлію Тимошенко потрібно було пригостити!".

Треба сказати, що В. Ющенкові небачено поталанило. За плянами замовників замаху, він мав би перетворитися на глибокого інваліда, неспроможного далі вести передвиборну кампанію, а можливо, взагалі вже не повернутися до праці. Можливо, отруйники помилилися у дозуванні.

Радянські чекісти, коли брали кого-небудь у серйозну розробку, намагалися видобути його історію захворювань, щоб виявити, у яких точках здоров'я він найбільш нестійкий і як по ньому вдарити найефективніше, а головне, не даючи підстав для будь-яких підозр. Ну, загострилися раптом в людини старі хвороби. Що тут дивного? Буває...

Після отруєння В. Ющенка відразу ж поповзли чутки Києвом, що це, мовляв, раптом одізвалося його старе захворювання. Не треба, вважаю, пояснювати, хто пустив ці чутки. Служба особистої безпеки впливових осіб у новій українській владі повинна бути укомплектована не тими, які стріляють від бедра, а фахівцями з боротьби проти отруєнь, симптоми яких важко розпізнати: уповільненої дії, іноді розтягненими аж на кілька місяців; „трагічними випадками"; дивними" медичними „помилками", „дорожньо-транспортними випадками"... Отруєння В. Ющенка свідчить, що ні він сам, ні його найближчі соратники до кінця не розуміють, з ким мають справу. І мені здається, що зараз він може піддатися спокусі та, повторивши помилку Б. Єльцина, спертися у своїй роботі на існуюче СБУ, хай і реорганізоване.

Якщо нинішній „радянсько-кучмівський КҐБ" не буде розпущено і наново зформовано з цілком інших людей, не пов'язаних жодним чином ні з радянським КҐБ, ні з пострадняською СБУ, то неминуче настане день, коли українці (подібно до росіян!) зненацька збагнуть, що живуть вже деякий час у іншій державі. Не у тій, у якій вони б хотіли жити.

Ось тоді учасники „помаранчевої революції" знову розпочнуть боротьбу, але вже в інших умовах – у значно тяжчих, ніж зараз.

# Людина людині...

## *Як українська сім'я врятувала єврейську сім'ю в роки Другої світової війни*

З жінкою, про яку далі поведу мову, я познайомився випадково. На початку 1996 року я, у складі американської делеґації, брав участь у Міжнародному конґресі журналістів в Єрусалимі. Якось випадково я пошкодив свої окуляри, а без них не міг ні читати, ні писати.

Біля готелю була автобусна зупинка, і я підійшов до людей, щоб довідатися, де найближча майстерня окуліста. Запитував по-англійськи, та мене не розуміли. Підійшов до іншої групи людей, показав розбиті окуляри. Відповідали на івриті, яким я не володію.

Й от старша жінка, яка сиділа поруч на лавочці і спостерігала, як я бідкаюсь, звернулась до мене:

– Якщо розмовляєте українською, то зможу вам допомогти.

З радістю подякувавши, я пояснив суть справи.

– Навряд, чи самі знайдете потрібну майстерню. Я піду з вами.

За кілька хвилин підійшов автобус ч. 18. Тільки-но він рушив, як жінка запитала мене:

– Не боїтеся їхати цим маршрутом?

– А чим він відрізняється від інших?

– Тим, що у 18-му автобусі сталися два вибухи, загинули невинні люди.

Супутниця подивилися на мене сумними очима.

– Хіба знаєш, де біду стрінеш? Будемо сподіватися, що цього разу нічого не трапиться, – сказав я і запропонував. – Краще поговорімо про щось веселе.

– Шкода, пане, але в моєму житті, на жаль, веселого мало, лише болючі спогади та почуття сердечної подяки людям, яким зобов'язана тим, що маю можливість зараз сидіти поруч з вами.

– Якщо це не секрет, розкажіть про себе, – попросив я. Аж тут треба було сходити. Десь хвилин за 15 майстер полагодив мої окуляри і, почувши, що ми розмовляємо українською мовою, відмовився взяти гроші за працю:

– Нехай це буде моїм маленьким подарунком землякові, адже я теж з України, – сказав він на прощання.

Ми вийшли з майстерні і попрямували на зупинку. Я дуже поспішав, бо незабаром повинна була початися зустріч прем'єр-міністра країни з учасниками конгресу. Тому попросив жінку прийти увечері до готелю.

Керівник уряду, якого делеґати тепло зустріли, повідомив, що доповіді робити не буде, а має намір лише відповісти на запитання журналістів. Відразу біля мікрофонів, які були встановлені в залі, вишикувалася черга. Скориставшись нагодою, я сказав Шимонові Пересові, що приїхав з Чикаґо, міста, в якому проживає численна українська громада. Її цікавить, як складатимуться взаємини між Україною та Ізраїлем?

Прем'єр-міністер відповів, що з великою повагою ставиться до України, зацікавлений у зміцненні контактів з молодою незалежною державою.

А увечорі прийшла гостя. Я почастував її кавою, але вона відсунула горнятко убік і почала розповідь:

– Мене звати Дора Ельберт, все життя минуло в Україні, мешкала на Буковині, в Чернівцях... Більш як півстоліття минуло з того сумного червневого дня, коли фашисти ступили на нашу землю. Увірвалися вони в місто, як скажені звірі. В перший же день почали свою криваву оргію, у гітлерівську катівню потрапили мої сестри, яких я більше не бачила... А потім фашисти змусили всіх євреїв зібратися на міській площі і погнали нас на схід. В багатотисячній колоні ішли я, мій чоловік і його дуже хвора стара мати, яка не могла ходити, і тому доводилося нам її нести. Йшли пішки, з кожним днем ставало все тяжче, пекло сонце... Тих, хто відставав, розстрілювали на місці або віддавали на розправу псам, які були спеціяльно для цього натреновані.

Ніхто не знав, куди йдемо, літали різні чутки. Одні казали, ніби нас ведуть до місця праці, інші – що з першої залізничної станції, на яку прийдемо, поселять нас у спеціяльні табори. А тим часом дісталися до Могилів-Подільського. Тут нам дозволили помитися в річці, напитися води і відразу погнали далі. Сили покидали нас, все частіше і частіше лунали постріли, це гітлерівці добивали нещасних...

Затамувавши подих, я слухав ті страшні спогади. Жінка раз-у-раз замовкала, щоб витерти сльози. Так вона довела розповідь до гетто в Копайгороді на Вінниччині.

– Як вам жилося в гетто?

– То було не життя, а мука. Уявіть собі невелику кімнату, в якій містилося 20–30 осіб, спати можна було лише в черзі. Ні помитися, ні зварити. Щодня треба було шукати щось з'їсти, адже пійло, яке нам видавали, не можна було вживати, люди хворіли і вмирали від шлункових захворювань. Залишитися живими моїй родині, як і багатьом іншим, допомогли місцеві українці, які, ризикуючи своїм життям, всіляко підтримували нас.

Вночі гетто охороняли німецькі жандарми, а в денний час їх заступали місцеві поліцаї. Було й серед них чимало порядних людей. З вдячністю згадую Арсена. Саме він дозволяв мені виходити на короткий час, щоб дістати їжу або якусь одежину, адже все, що вдалося взяти з собою, перетворилося в шмаття...



*Дора Ельберт (друга зліва), Ніна Крук (четверта зліва) та сусіди, які допомагали рятувати єврейську родину. Фото 1982 року.*

Одного разу, коли Арсен дозволив вийти за браму гетто, до мене підійшла місцева жінка середніх літ і запросила до себе додому. Коли я переступила поріг хати, то ледве стримала сльози радости, адже минуло кілька місяців, як не сиділа на справжньому стільці, не говорячи про те, що не їла такого смачного борщу, яким мене пригощала Ніна Крук – так звали цю жінку, яка стала рятівницею нашої родини. Вона поцікавилася, де я народилася, що робила до війни, з ким перебуваю тут. Ніна Антонівна запропонувала, аби вся моя родина перейшла жити до неї. Подякувавши за запрошення, я сказала, що не можу його прийняти через те, що мати мого чоловіка зараз тяжко хворіє на дизентерію...

Після знайомства з Ніною Крук її чоловік Олександер Петрович все підготував, щоб нас прийняти. Він також впросив поліцая, щоб той дозволив родині Ельберт непомітно вийти з гетто. Ми поселились в літній кухні, поруч з дрівником. У випадку необхідности, мали змогу перебратися до нього і там залишитися непомітними.

Незважаючи на всі зусилля Круків, їм не вдалося врятувати матір чоловіка Дори, вона померла, поховання її виявилося непростою справою. Ніна Крук довідалася, що неподалік знаходиться старе єврейське кладовище і почала шукати людей, які взялися б у той морозний день викопати яму. Напередодні спекла кілька хлібин, роздобула самогону, завдяки чому покійницю поховали за всіма правилами.

Час від часу родина Ельбертів мусила з'являтися в гетто, щоб заспокоїти поліцаїв. І також для того, щоб родина Круків менше ризикувала, бо якраз тоді німецький військовий комендант Копайгорода оголосив наказ, що місцеві жителі, які переховують євреїв, будуть розстріляні. Коли про це стало відомо Ельбертам, вони сказали Ніні Антонівні, що повертаються в гетто бо не хочуть наражати її та Олександра Петровича на небезпеку.

– Ні, рішуче заявили вони. – Ви нікуди не підете, за нас не бійтеся. Сини наші знають, як відповідати, якщо німці прийдуть до нас.

Чекати на непрошених гостей довго не довелося. Німці запитали хлопчика, хто та жінка, вказуючи на Дору.

– То наша рідна тітка, хіба ви її не знаєте? – Малюк підбіг до жінки, обняв її і поцілував. Гітлерівці повірили дитині й пішли з хати.

– Іншим разом, – продовжувала пані Дора, – сусід Ніни попередив її, що німецькі жандарми шукають євреїв, яких переховують українські сім'ї. Мене і мого чоловіка господарі сховали в скирді сіна на подвір'ї. Десь за годину біля хати зупинилася німецька вантажівка і жандарми кинулися нишпорити по всіх кімнатах, оглянули льох та горище. А потім перевірили, чи не ховається хтось в копиці сіна. Стали штрикати в сіно багнетами. Тільки Бог відвів ті леза від мене і мого чоловіка... Ось так були врятовані не тільки ми, але і родина Круків, яку фашисти могли на місці розстріляти. А коли повернулися до хати, то наша господиня сказала:

– Запам'ятайте, якщо вас знайдуть і поведуть на розстріл, то я піду з вами.

Сусіди Ніни і Олександра своєчасно попереджали про акції, які готувалися проти євреїв. Це Палжка Мазій, Іван Коцюбинський, Степан Астишевський. Те, що вони зробили для нас, я ніколи не забуду і до кінця днів своїх буду їм вдячна.

Пані Дора дістала пачку пожовклих від часу фотографій і розклала їх на столі.

– Якщо будете писати до газети про нашу зустріч, то використайте цей знімок. Люди, зображені на них, цього заслуговують.

– А як склалося ваше життя після війни? – запитав я.

– Поїхала додому, сподівалась знайти рідню, але даремно, всіх німці розстріляли. Коли Ніна Антонівна довідалась про це, вона приїхала до мене і стала умовляти, перебратися до неї.

Щороку я гостювала у своєї рятівниці, яка називала мене сестрою. Це були незабутні зустрічі. Перед еміграцією до Ізраїлю в 1992 році я приїхала попрощатися з Ніною Антонівною та Олександром Петровичем. На жаль, його вже не було в живих.... Вона радила нікуди не їхати, а жити разом з нею... Справді немов рідна сестра...

**Анатолій Гороховський**
Чикаґо

***НОВІ ВИДАННЯ***

# М. Грушевський – про великі задуми Богдана Хмельницького

Жоден період в історії гетьманства Богдана Хмельницького не відрізнявся таким багатством династичних та міжнародних плянів, як 1650–1653 рр. Після Зборівської угоди 1649 р., коли гетьман вирішив назавжди відокремитися від польсько-литовської держави, він почав готувати дипломатичні та військові заходи для досягнення цієї мети.

Від Венеції до Москви далекоглядний гетьман розкинув сіті своїх військових та дипломатичних ініціятив. Шукаючи союзників і творячи систему міжнародних відносин, яка забезпечила б подальше існування Гетьманщини, Богдан Хмельницький, у першу чергу, зосередив свою увагу на Османській імперії та її дунайських васальних державах. Поєднуючи інтереси нової держави з інтересами власної родини, він задумав заснувати нову правлячу династію, одруживши свого сина з донькою Молдавського воєводи. У час, коли гетьман працював над досягненням цих цілей і плянів, перемоги та поразки козацького війська на полях битв формували обличчя й долю нової України.

Цей буремний і драматичний період української історії висвітлюється у першій книзі IX тому „Історії України-Руси" Михайла Грушевського. Завершивши редакційну працю над цим томом, працівники Центру досліджень історії України ім. Петра Яцика при Канадському інституті українських студій (КІУС) передали текст книги видавництву КІУС для друку. Перекладачем тому на англійську мову був св. п. д-р Богдан Струмінський, редакцію здійснили д-р Франк Сисин, д-р Сергій Плохій та Уляна Пасічник. Підготування тексту було здійснене завдяки щедрій пожертві Софії Войтини з Гамільтону (Онтаріо) у пам'ять Василя Білаша, Михайла Чарківського та Михайла Войтини.

Книга має з'явитися друком на початку 2005 року. Ціна її буде 119.95 дол. Поза межами Канади ціни є в долярах США.

Книгу можна замовити, вживаючи кредитну картку через захищену лінію Інтернету за адресою: www.utoronto.ca/cius, електронною поштою за адресою: cius@ualberta.ca, телефоном (780) 492-2973, факсом (780) 492-4967, або поштою за адресою: CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2E8).

**Богдан Клід**

**До шановних читачів і дописувачів „Свободи"**

Пригадуємо, що наша газета не вміщує рецензій чи дописів про книжки та їхніх авторів без отримання примірника книжки.

**Редакція**



## Мирон Б. Куропась...

**(Закінчення зі стор. 17)**

ського з Джерзі-Сити, Михайла Гальковича, Онуфрія Мурдзу і Михайла Адзиму з Мт. Кармел, Івана Гордишинського та Олексія Шлянту з Мейфілду, Юрка Хиляка і Семена Федоровського (колишнього секретаря „Соєдінєнія") з Олифанту, Михайла Ослицького з Пітсбурґу і Дмитра Зинов'яка з Сентралії (Пенсильванія).

Збори ухвалили, що всі урядовці РНС виконуватимуть свої обов'язки до першої конвенції РНС, яка відбудеться у Шамокіні 30 травня 1894 року.

Першими чотирма братствами, що вийшли з „Соєдінєнія" і приєдналися до РНС, були: братство св. Миколая, засноване 18 січня 1885 року в Шенандоа, братство св. Кирила і Мефодія, засноване у 1887 році в Шамокіні, братство св. Івана Хрестителя, засноване у жовтні 1886 року в Олифанті, та братство св. Миколая, засноване у Пітсбурзі 1888 року.

Однією з перших делеґати обговорили резолюцію, що зобов'язувала всі відділи РНС створити читальню. Як повідомила „Свобода", „о. Товт з правдивою руською щедрістю зобов'язався спровадити за свій кошт дві тисячі книжок для читалень, а о. Грушка прирік відправляти безкоштовно „Свободу" до кожної читальні в Америці. Славно!".

Стаття про установчі збори РНС, після подяки о. Полянському за вміле головування на зборах, закінчується таким закликом: „А теперъ, дороги братя, наколи зобралось нась уже дуже велике число и заложено „Союзъ", вступайте до него громадно, бо се иде только о Ваше добро и о Вашу користь. Вы, котрыхъ до теперъ Русь мати оплаковала яко загибшихъ, дайте познатись свѢтови, що Вы живи и що туть в АмерицѢ руске народне житія біє живою струею. Важный крокъ вже здѢлано: „Рускій Народный Союзъ" заложено, рускій народъ воскресъ изъ мертвыхъ въ АмерицѢ...

Отець Грушка, який був також поетом, написав вірш, присвятивши його народженню Руського Народного Союзу:

*„Веселися Руси Мати,*
*ДѢти не пропали!*
*В АмерицѢ познались,*
*Наче зъ гробу встали.*
*Обняли ся твои дѢти,*
*„Союзъ" заложили,*
*Братня любовъ, вспольна помочъ*
*НавѢтъ ихъ скрѢпили!*
*Теперь, братя дорогіи,*
*Скоренько спѢшѢть ся*
*І громадно до „Союза"*
*ВсѢ разом впишѢть ся,*
*Дайте свѢту познати ся,*
*Що ви Русинами,*
*Що ви людѢ, а не рабы,*
*Що Богъ межи нами!*
*Тасєятаго за нась грѢшнихъ*
*Словъ святихъ тримаймось,*
*Всі якъ братя обнимѢмъ ся,*
*Въ „СоюзѢ" єднаймось!.*

Хоч „Свобода" і надалі залишилася власністю о. Грушки, але з часу створення РНС вона стала офіційним органом Руського Народного Союзу.

Пояснюючи своє становище, „Свобода" надрукувала 20 квітня 1894 року десять своїх заповідей: „єсмъ" „Свобода", що стараєсь выпровадити американсъких Русиновъ зъ тьмы невѢжества и душевного рабъства.

1. Не будешъ читати жодныхъ газетъ, тутъ видаваныхъ рускими буквами, а не руского духа, кромѢ „Свободы".

2. Не називай ся надаремно Русиномъ, сли байдужно глядишъ на руску народну справу въ АмерицѢ.

3. Пам'ятай вписатись до „Союза" та належати до читальнѢ и записати собѢ „Свободу".

4. Шануй, чти и слухай щирых Русиновъ, що тя напроваджують на добру дорогу – а будешъ щасливо живъ въ АмерицѢ.

5. Не убивай себе самого на цѢлѢ и на души та на здоровлю и на киленѢ оіяньством и розпустою.

6. Не тримай жадных любовнихъ зносинъ зъ мадярскою клікою, противною народному рускому дѢлу.

7. Даром „Свободы" не читай, но за ню передмовъ заплати.

8. Не свѢдчи фальшиво проти „Союза" и „Свободы", но переконай ся, де правда.

9. Не пожадай бути подорожнымъ одъ „Віестника", бо тя де наб'ють.

10. Не пожадай бахташки превелебныхъ, – она порожна; бо люде мають розумъ и кводровъ не дають, анѢ ихъ фаресейської побожности, анѢ лисячой хитрости, бо то все ихъ власность".

Відтоді „Свобода" стала не лише культурно-інтелектуальним і етнонаціональним провідником русинсько-української громадськости, а й її моральною совістю.

# Книги Івана Смолія були сповнені любови до України

## До 90-річчя від дня народження визначного письменника та громадського діяча

Іван Смолій, 1915 року народження, відомий в Україні зі своїх ранніх поезій і оповідань, однак основна частина його творчости припадає на Америку, де письменник з родиною прожив більшу частину свого життя. Його творчість сповнена великої любови до українських національних здобутків, традицій, багатства культурної спадщини. Він дебютував ще в 1937 році, 20-літнім студентом, – оповіданням „Зустріч". Опісля появляється оповідання „Кар'єра будівничого", а безпосередньо перед війною вийшла п'єса „Життя на вазі". Здана до друку в 1939 році повість „Гранатові історії" не появилась через війну, рукопис загубився у видавництві „Батьківщина", розгромленому більшовиками. Під час війни письменник не мав можливости друкуватися. Однак пережиті події воєнної грози, людські страждання, фрагменти жорстокостей двох окупантів (більшовиків і німців), збройні змагання УПА глибоко запали у душу і свідомість письменника. Ці події опісля він відтворив у оповіданнях, повістях і романі. Вже на еміґрації, в 1947 році, в Німеччині виходить збірка оповідань „Дівчина з Вінниці".

Після приїзду до США, в 1951 році, у Видавництві Івана Тиктора (Вініпеґ, Канада) появляється повість „Кордони падуть", в якій автор з фотографічною точністю, об'єктивно відтворив дні воєнної хуртовини у Львові восени 1939 року. Провідною думкою повісти є любов до української людини, яка не знає кордонів. Даремними були намагання російського окупанта виховати бажаний йому тип українця-ренегата. Зокрема молодь, незалежно, з-під якої займанщини походила, скоро знайшла між собою „спільну мову". Влучним моттом до цієї повісті був вірш Богдана Лепкого:

*А я кажу вам: день іде,*
*Іде така година,*
*Коли ні тут, ні там, ніде,*
*Кордонів жодних не буде,*
*Лиш даль безмежна, синя.*

В 1954 році, на конкурсі ЗУАДК, відзначено Смолієву п'єсу „Ніч над пшеничною землею". А у видавництві Миколи Денисюка в Арґентині, в 1956 році, виходить чергова збірка оповідань „Манекени", яку відзначено на літературному конкурсі в Чикаґо. Новеля „Останній бій" з цієї збірки дістала першу нагороду на конкурсі Спілки науковців-літераторів і мистців в Арґентині.

У видавництві Юліяна Середяка, в Буенос-Айресі, в 1959 році виходить чергова збірка оповідань „Зрада". В слові до читача подано: „В оповіданнях І. Смолія доля і недоля дієвих осіб нам не байдужа, ми йдемо з ними, переживаємо їх радощі та смуток, і водночас подивляємо автора, що не піддався зматеріялізованій добі, ні важким життєвим обставинам, але йде між українських читачів зі своїм мистецьким словом".

Черговий твір І. Смолія – повість „У зеленому підгір'ї", що появилась у видавництві „Свобода" в 1960 р. Відомий літературознавець Григорій Костюк подає: „В повісті „У зеленому підгір'ї" автор дав розлогу картину тривожного і напруженого життя гірського бойківського села під радянською владою. У досить складній ситуації відвертої і схованої боротьби двох ворожих сил (напливовий російсько-імперський елемент і місцевий свободолюбний український) авторові пощастило створити хвилюючі пейзажі українських Карпат, побутові сценки з життя місцевого населення і живі образи обдурених, упокорених і невгнутих, свободолюбних".

Автор вірив в незнищимість української нації, і тому така уважність, любов і пієтизм до наших історичних традицій, духовних надбань культурної спадщини. Іван Смолій вірив, що народ переживе лихоліття поневолення, збереже українську ідентичність, не втратить духовного змісту своєї національної суті. Тому він дорожить бандурою, трибанною церквою, народною піснею, мистецтвом, народною мовою, багатством історичних надбань. Віра письменника в українську людину, висловлена в його творах тому десятки років була віщим словом, що знайшло своє віддзеркалення в творчості шістдесятників, а остаточно завершилось в постанні самостійної держави.

В 1965 році І. Смолій обдарував дітей казковим оповіданням „Сонцебори", що вийшло у видавництві Центральної управи СУМ в Бельгії. Талановита малярка Галина Мазепа збагатила оповідання гарними ілюстраціями. „Сонцебори" нагороджено на літературному конкурсі Об'єднання письменників дітичої літератури.

В 1982 році, у видавництві „Сучасність", виходить останній твір в житті письменника, роман „Неспокійна осінь". Описані події відбуваються в 1943 році в західній частині України, коли під час воєнної хуртовини тисячі молодих людей, українських патріотів взяли в руки зброю. Коли ожили ліси присутністю хоробрих воїнів. Коли завзяті боєві месники, що боролись проти німців, більшовиків і поляків – вписали вогнем і кров'ю славну боєву сторінку в історії визвольних змагань українського народу. Об'єктивно можна сказати, що завзятість, посвята і геройство лицарів Української Повстанської Армії не має паралелі у визвольній боротьбі інших народів. Автор роману підкреслює непересічну жертвенність, боєздатність та організованість лицарів УПА.

Творам Івана Смолія притаманна цікава фабула, мистецька координація, реальність епізодів.



*Іван Смолій*

Влучна характеристика персонажів змушує читача із зворушенням переживати їхні трагедії, радіти їх успіхами. Легкий стиль, переконливі епізоди, естетичне представлення складних життєвих ситуацій залишають у читача на довший час приємний спогад з прочитаного. Твори Смолія насичені щирим гуманізмом, в них немає злоби і ненависти, є правдиве, об'єктивне, реальне ствердження дій, трагічних наслідків війни, підступність і безоглядність ворогів українського народу. Завдяки таким прикметам письменника, в читача зроджується до нього довір'я і вдячність. Опис чудових краєвидів його улюбленого Підкарпаття – це немов фільмова стрічка, на якій багатство світлих кольорів, що проходять на екрані нашої уяви. Мистецькими описами гірської природи автор пробуджує в читача приспані, мрячні спомини про рідний край. Влучні метафори, багатство кольорів занесених на широке полотно складних епізодів короткими мистецькими мазками, створюють величну і неповторну картину прекрасних Карпатських краєвидів. Від них тяжко відірвати зір, і тому хочеться ще і ще раз перечитувати сторінки, в яких описана їх краса.

До окремої теми належить журналістична діяльність Івана Смолія. Будучи довгі роки головним редактором тижневика „Народна воля", він докладав великих зусиль, щоб газета була на високому рівні, щоб зміст її був різноманітний, щоб задовольнити різні зацікавлення читачів.

До всіх гарних прикмет вдачі Івана Смолія треба ще додати його вийняткову обов'язковість і невтомну працьовитість. Складаючи кожного тижня газету та підготовляючи надуману чергову повість, він знаходив час для громадської праці, зокрема в Спілці українських письменників „Слово".

Будучи управителем видавництва „Народна воля" в Скрентоні, я мав щастя і приємність часто зустрічатися з Іваном Смолієм: талановитим письменником, здібним журналістом і гарною людиною. Тож нехай ті скупі слова про його творчість будуть вдячністю за роки (1974–1984) спільної праці і дружби.

Визначний письменник, поет, журналіст, громадський діяч Іван Смолій помер в лютому 1984 року.

**Роман Ричок,**
Мейплвуд, Н. Дж.

# НА ДОЗВІЛЛІ

## „Свобода“ писала про „Авіатора“

***В Америці з упіхом демонструється фільм „Авіатор“, який в художній формі розповідає про життєві пригоди мільйонера Говарда Г'юза, одним з провідних захоплень якого були літаки. Він у 1935 році побудував швидкісний літак і встановив на ньому особистий світовий рекорд швидкости, у 1938 році здійснив рекордний переліт довкола світу, у 1948 році побудував і підняв у повітря найбільший у світі гідролітак вагою 180 тонн.***

***Кінофільм виявився вдалим і його висунуто на здобуття нагороди „Оскар“, яку Американська кіноакадемія видаватиме у різних категоріях 27 лютого. За кількістю номінацій стрічка „Авіатор“ йде першою – 11 номінацій, що є гарною нагодою для кінорежисера Мартіна Скорсезе дістати нарешті „Оскара“, якого він не отримував жодного разу. У січні „Авіатор“ отримав нагороду „Золотий глобус“ у категорії кращого фільму. На „Оскара“ також претендують Леонардо Ді Капріо та Кейт Бланшет, які грали головні ролі у фільмі „Авіатор“.***

***Філателістична фірма „Кенмор“ теж скористалася нагодою і виставила на продаж за 3,995 долярів поштовий конверт, на якому Г. Г'юз наклеїв марки і поставив штемпелі у Франції та Росії, де зупинявся його літак, а також залишив свій автограф. На конверті є спеціяльний штемпель з маршрутою лету.***

***У 1938 році „Свобода“ щодня інфомувала своїх читачів про лет довкола світу. Ці публікації, зі збереженням мови того часу, подаємо нижче, а також світлину, вміщену 1938 року в газеті.***

### Черговий лет через океан

НЮ-ЙОРК. – Минулої неділі вечором молодий американський мільйонер і вправлений летун Говард Гюз, вибрався враз зі своїми чотирма товаришами літаком через океан до Европи. Першою їх зупинкою буде Париж. Звідтам вони зараз виїдуть до Швайцарії, а потім до Чехословаччини, Росії, Японії і через Тихий океан назад до Америки. Вони хочуть приблизно в п'яти днях об'їхати довкруги світу і вернутись назад до Ню-Йорку. Їх літак має назву „Світова вистава в 1939“, а завданням їх лету є розпропаґувати нюйоркську виставу перед цілим світом.

*12 липня 1938 р.*

### Щасливо летить довкола світу

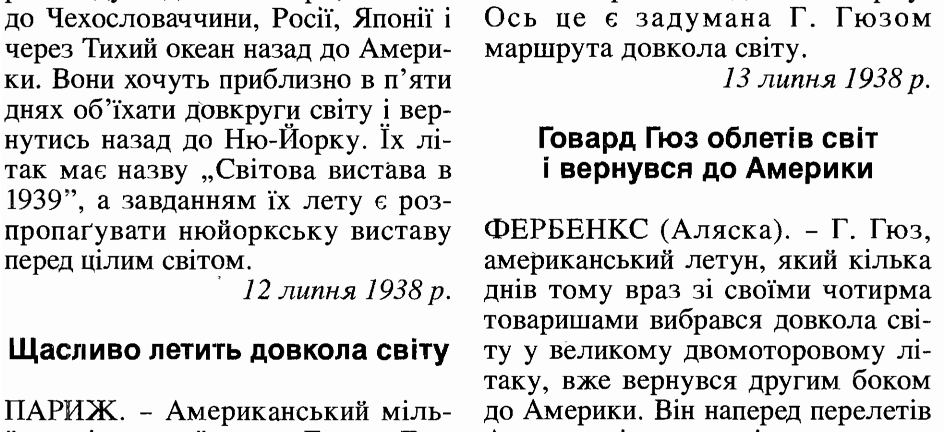
ПАРИЖ. – Американський мільйонер і славний летун Говард Гюз перелетів Атлянтійський океан у такому скорому часі, що мало хто надіявся на летунськім полі біля Парижу, щоб це було можливо побачити там Г. Гюза за яких 16 годин, як він вилетів з Ню-Йорку. Але те, чого ніхто не надіявся, здійснилося. Г. Гюз відбув цей лет зі своїми чотирма товаришами за 16,5 години, себто перелетів цей простір у часі меншім на половину від того, якого треба було до перелету Чарлзові Линдберґові тому 11 років. Г. Гюз заявив, що перелет був звичайною подією, бо все було точно обчислене й оперте на науці. По дорозі був деякий клопіт з радіоапаратом і з компасом. Простір з Ню-Йорку до Парижу виносить 3,641 милю. З Парижу полетів Гюз до Москви, звідтам полетить до Красноярська і Якутська, а потім до Фербенкс на Алясці. Звідтам повернеться до Ню-Йорку. Ось це є задумана Г. Гюзом маршрута довкола світу.

*13 липня 1938 р.*

### Говард Гюз облетів світ і вернувся до Америки

ФЕРБЕНКС (Аляска). – Г. Гюз, американський летун, який кілька днів тому враз зі своїми чотирма товаришами вибрався довкола світу у великому двомоторовому літаку, вже вернувся другим боком до Америки. Він наперед перелетів Атлянтик і спочив кілька годин у Парижі. Потім поїхав до Москви. З Москви через Сибір до Аляски. На Сибіру він зупинився коротко в Якутську. Тепер він зближається знову до Ню-Йорку. Об'їхав довкруги світу впродовж чотирьох днів. В той спосіб на половину вкоротив час, який забрав іншому летунові, В. Постові, об'їхати світ. Посадник Ля Ґвардія і президент виставової корпорації Гвейлен, якій Г. Гюз робив у часі лету рекляму, вийдуть Г. Гюза і його товаришів зустрічати.

*15 липня 1938 р.*



*Літак Г. Г'юза починає лет довкола світу.*




*Поштовий конверт Г. Г'юза тепер коштує 3,995 долярів.*

### Говарда Гюза вітали десятки тисяч людей

НЮ-ЙОРК. – Коли Г. Гюз враз зі своїми чотирма товаришами прилетіли літаком назад до Ню-Йорку, облетівши світ в трьох днях і 19 годинах, їх зустріли на летунськім майдані Бенета в Брукліні десятки тисяч людей. Сирени, автомобільні трубки і крик десятків тисяч людей привітали п'ятьох змучених та з зарослими бородами чоловіків. Г. Гюз говорив, що їх лет був цілковито вдалий і без ніяких неприємних випадків. Після офіційного приняття Г. Гюз подався до дому фільмової артистки Катерини Гепбурн. Та, заставши перед її домом кількох репортерів, він сказав шоферові таксівки їхати далі. Вкінці сховався в однім нюйоркськім готелі і наказав рішуче нікого до нього не впускати, бо він дуже змучений і хоче спати. Подібне зробили інші члени цього історичного лету.

Г. Гюз висловлював велику похвалу вже покійному летунові Вилйємові Постові, який сам один облетів світ у семи днях. В. Пост вибрав був трохи довшу дорогу. Літак В. Поста робив приблизно 125 миль на годину, а Г. Гюза-208. Г. Гюз, котрий до свого лету підготовлявся з науковою докладністю, обчислюючи все докладно та добираючи до цього відповідних помічників, сказав, що лет В. Поста це „впрост неймовірний летунський досяг“. На своєму літаку Г. Гюз мав спеціяльний апарат, винайдений Мексоном, при помочі якого можна дуже добре орієнтуватися в повітрі щодо напрямку. Цей апарат має в своїм посіданні американське воєнне летунство, та воно випозичило його Гюзові. Цей апарат у часі лету Г. Гюза працював знаменито. Г. Гюз зі своїм літаком не відбився зі шляху ні трошки.

*16 липня 1938 р.*

### Велика парада Г. Гюзові і товаришам

НЮ-ЙОРК. – Вулицями Ню-Йорку відбулася парада в честь Г. Гюза і його товаришів, які недавно довершили історичного лету довкола світу. Біля півмільйона людей взяло безпосередню участь у тій параді, а який мільйон осіб придивлялися з вікон, обсипуючи летунів пошматованими папірцями та викрикуючи на їх честь різні оклики. Всі люди шукали очима самого Г. Гюза й хотіли, щоб його відрізнити з-поміж інших летунів. Та Г. Гюз не лише не погодився на це, щоб їхати окремо від інших, але добився того, щоб в парадній валці разом з ним їхали два тузини різних техніків і радіооператорів, які цілком не брали участи в леті, лише враз з Г. Гюзом обчислювали всі можливості цього лету, а потім із землі пильно стежили за розвитком лету й давали через радіо різні інформації. Тим Г. Гюз хотів підкреслити, що цей лет – це не лише його заслуга, але вислід солідної праці багатьох осіб. Він також заявив, що фактично в тім леті нема нічого надзвичайного і кожний летун, який хотів би собі завдати труду добре підготуватися, міг би цього довершити.

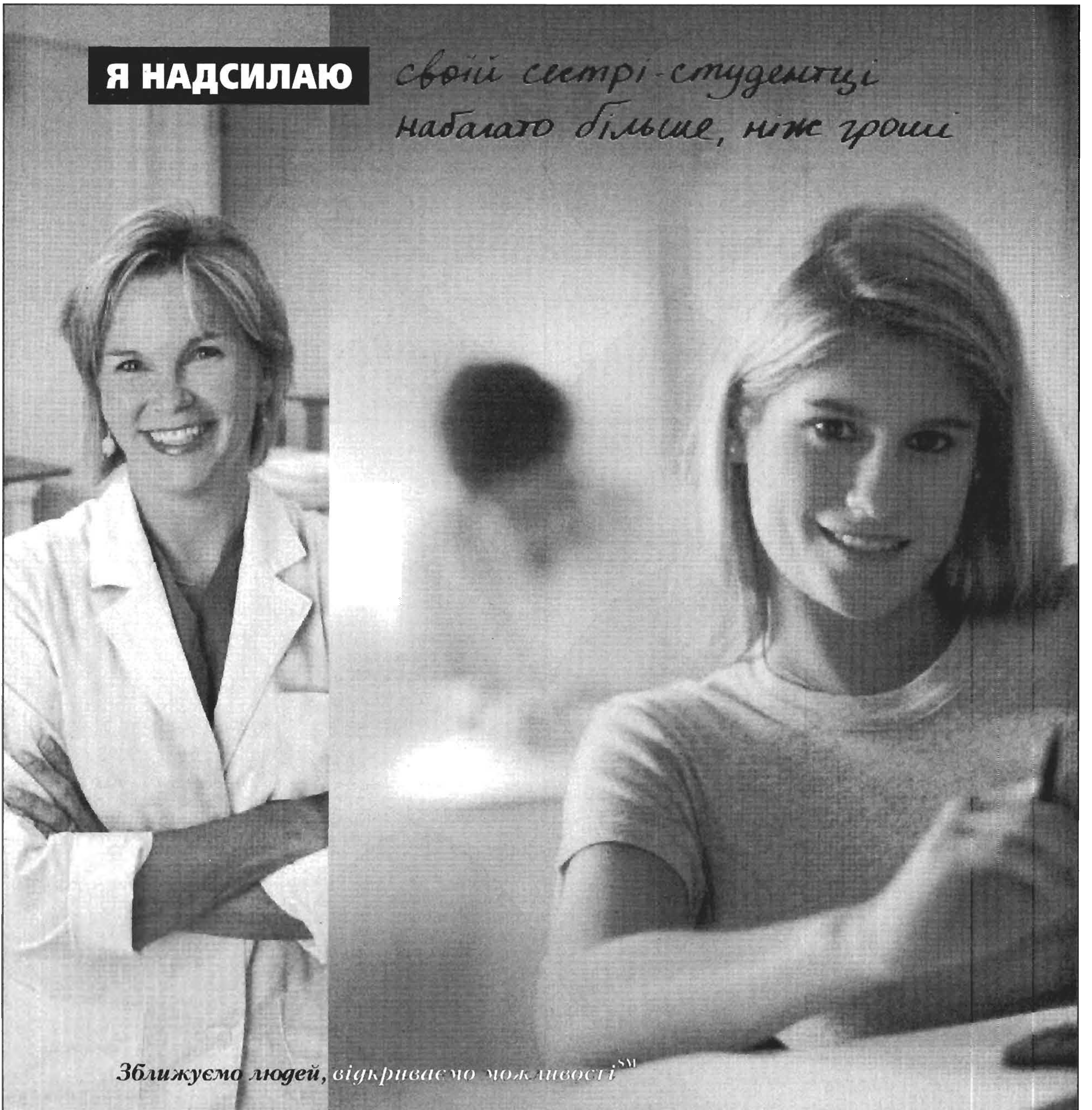
*18 липня 1938 р.*

## Український монастир віднесли до російської церкви

З далекого православного монастиря на острові Коневець серед Ладозького озера в Росії, багато ченців і послушників якого мають українське походження, до „Свободи“ прийшов лист з маркою, на якому зображено Києво-Печерську Лавру. Напис на марці російською мовою – „Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра (Україна), заснована в 1051 р.“. Це, звісно, добре, що засобами філателії у світі поширюються відомості про український монастир, коли б не те, що марку випущено в серії „Монастирі Російської Православної Церкви“ (художник Л. Зайцев). Спроба віднести Києво-Печерську Лавру до числа російських монастирів не пасує до існування в Києві Української Православної церкви на чолі з Митрополитом Володимиром Сабоданом. Церква, відомо, залежить від Московського патріярхату, проте називає себе українською, то чому ж її осідок має бути російським монастирем? Мабуть, Владика Володимир Сабодан не погодив цього з Партріярхом Алексієм II.




*Сторінку підготував ред. Л. Хмельковський*


Я НАДСИЛАЮ
своїй сестрі-студентці набагато більше, ніж гроші
Зближуємо людей, відкриваємо можливості℠

**• ПРАЦЯ •**

*Шукаємо жінку-українку до праці на повний час по догляду за старшим мужчиною в Sterling, Virginia. Платня за домовленням.*
***Тел.: (703) 430-5952***
***Olga Coffey.***

*Потрібна жінка до праці в кухні з досвідом або можемо навчити. Вимагається розуміння польської мови. Телефонувати від год. 12-ої пол.*
***1-212-228-0606***

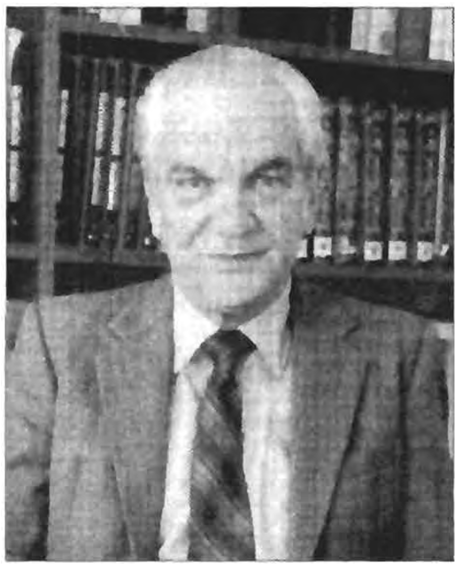
**• РІЗНЕ •**

*Куплю (для себе) приватний будинок або апартамент в NY або NJ, в будь-якому стані. Можу заплатити „cash".*
***Tel.: 1(718) 670-3609***
*залишити повідомлення.*

**НА ПРОДАЖ**
*смереки в ціні*
*10 – 20 дол.*
*Просимо телефонувати на число:*
**(732) 356-6792**

# Любомир Калинич – архітектор, співак і музика

**(1925–2005 р.)**



*Св. п. Любомир Калинич*

Некрологи пишуться по-різному. Іноді цифри і деталі ніби закривають самого небіжчика, його персональність, душу. Покійний Любомир Калинич лишився в пам'яті друзів і знайомих як товариський, щирий, добрий Любко, з яким завжди було приємно бути разом.

3 лютого, знаючи, що Любко є в шпиталі по операції, ми втрьох – я з дружиною та її приятелька Люба Гуралечко, що останні роки, регулярно приїжджаючи, опікувалась Любком, поїхали до шпиталю. В авті дружина Ія розповідала Любі про молоді роки Любка в Мінеаполісі, де вона жила, а Любко вчився, про його батька – о. каноніка Теофіля Калинича, і при цих ностальгійних спогадах ми і в думці не мали, що він зараз при нас помре. А сталось власне так, лишивши болючий спогад.

Зайшовши в шпитальну кімнату, ми побачили, що Любко вже був у передсмертній агонії, гарне його лице перекрите кисневою маскою, очі мають скляний погляд. Ми говорили до нього (може, він нас і чув), але десь за годину він затих, покликали лікаря, який обстежив його детально і сказав нам: „Боже, благослови його душу". Так відійшов з цього світу Любомир Калинич, архітектор за фахом і співак та музика за покликанням.

Любомир народився 28 квітня 1925 року в Перемишлі, в родині о. каноніка Теофіля та Іванни з роду Яросевичів. Після початкової освіти в с. Тарнавці, де батько Любка був парохом, він розпочав гімназійну науку в Перемишлі, але одержав атестат зрілости в українській гімназії в Ярославі 1944 року. В тому ж році, разом з тисячами національно свідомої молоді, Любомир пішов у 1-шу Дивізію „Галичина", де був аж до закінчення Другої світової війни. Потім, в 1946–1949 роках, студіював архітектуру в м. Граці, Австрія, а переїхавши з батьками до Америки, продовжував навчання в Університеті Міннесоти, де в 1956 році одержав диплом бакалавра архітектури.

Переїхавши після смерти батька з матір'ю в Ірвінґтон, Любомир працював в архітектурних фірмах Ню-Йорку. За його проєктами збудовано багато споруд, зокрема похоронне заведення „Литвин і Литвин" в Юніоні, Дім культури в Бавнд-Бруку, спортову залю при церкві св. Івана, залю Українського народного дому в Ірвінґтоні – усе в Ню-Джерзі, а в штаті Ню-Йорк – будинок СУМА в Еленвілі, залю Українського Визвольного Фронту в Ню-Йорку, в Пенсильванії – в Пітсбурському університеті – Українська національна кімната, ряд житлових будинків, пам'ятників.

Ім'я архітектора Любомира Калинича було в професійних виданнях „Who is Who in the East", Who is Who in Technology", „Men of Achievement" (Англія), „Directory of Distinquished Americans" та інших.

Але архітектурні здібності в творчій натурі Любомира Калинича переплелись з музичними. Він був членом відомого в свій час вокального квартету „Каравана" як співак, автор текстів пісень та ведучий концертів. Про архітектурний та музичний матеріял покійного Любка я довідався, монтуючи для похоронних відправ стенди з численних фотографій. З усіх знімок на мене дивився пристійний, повний енергії Любко, чи то з ґітарою, чи біля мікрофону, чи при креслярському столі, чи на сцені з „Караваною". Видно було, що це повна енергії і творчости молода людина. Крім того Любко був активний в українських громадських організаціях, як голова Асоціяції діячів української культури, голова Нюйоркського відділу Товариства українських інженерів, в товаристві „Ярославщина", „Перемищина", товаристві ім. Шевченка, квартеті „Каравана", Мистців української сцени, Станиці дивізійників, журналі „Патріархат", як також був автором ряду статтей. Як сказав на Панахиді редактор Микола Галів, „Любомир писав книгу свого життя добрими ділами". Також на Панахиді змістовно промовляли інж. Осип Голинський, інж. Дамян Геча, інж. Евген Змий, а Марія Дацко попрощалась з покійним власним віршем на Панахиді та тризні.

Дуже емоційним було прощання дивізійників із своїм колегою. Під схилені прапори вони віддавали останню честь Любомирові в труні, де над ним сумно стояла його шапка Першої Української дивізії. Чомусь згадався Василь Стефаник, як він говорить в новелі „Моє слово": „А тепер на очі смерть долоню поклала. А я шукаю щастя під небом і падаю...". Вічна йому пам'ять!

**Ростислав Василенко**



*Дім культури в Бавнд-Бруку, Н. Дж. (1980 р.)*
*Архітектор Л. Калинич*

# Дмитро Яременко був прикладом життєвої сили

Минулої неділі, 7 лютого, рідні і приятелі св. п. Дмитра Яременка на цвинтарі в Бавнд-Бруку, Н. Дж., вшанували його пам'ять на сороковини відходу у вічність. З Д. Яременком мене звели редакційні турботи: він звернувся до „Свободи" з листовним проханням порадити, як можна встановити обставини страти у 1937 році тестя – вчителя-німця Адольфа Кльоса. Того року за кілька місяців були розстріляні сотні тисяч громадян України чужинського походження – поляків, німців, чехів, словаків та інших, бо Сталін перед запланованою ним війною з Німеччиною намагався національно „очистити" запілля. Масове знищення українців провадилося за іншими „категоріями".

У Сомервілі я побачив перед гарним будинком такого ж гарного, доброго і веселого чоловіка. Життєвий шлях Д. Яременка був дуже цікавим: зі запорізького села Томаківки його в 1938 році узяли до війська, де навчили професії кіномеханіка. Крутячи кіна по різних установах, він запримітив бідну дівчину, яка вибирала з викинутого попелу незгоріле вугілля. Це була дочка розстріляного вчителя Даґмара, яка стала дружиною Дмитра. Війна не оминула і цю родину. Дальший їх шлях проліг у Австрію, Бразилію, Америку, і скрізь Дмитро швидко знаходив своє місце як годинниковий майстер і ювелір.

Я заохотив Д. Яременка написати книжку про його життєві пригоди, і невдовзі книжка „З Томаківки до Америки" побачила світ спершу українською, а потім і англійською мовою. Продавати свою книжку Д. Яременко не хотів, зате розсилав її до шкіл і бібліотек в Україні, до американських бібліотек. Звідусіль йому дякували і ці листи-подяки збагатили зібрання таких же подяк від численних посадовців і музеїв, до яких потрапили унікальні вироби Д. Яременка, котрий за віком передав своє ювелірно-годинникове підприємство дітям, а сам зайнявся моделюванням старовинних кінних возів і карет, прядок та інших речей з слонової кістки, золота, срібла, коштовного каміння. Він зібрав також багату колекцію старовинних годинників. Любив грати на акордеоні, мандоліні. До моделювання його захотила стара світлина возів-тачанок, котрі виробляв на замовлення його батько, життя якого передчасно обірвала більшовицька навала.

Дмитро Яременко прожив 87 років і помер 29 грудня 2004 року. До останнього дня він клопотався слабким здоров'ям Даґмари, не знаючи, що їй випаде поховати свого чоловіка. Ще раніше, в 1993 році, помер їхній син-первісток.

Сороковини відходу Д. Яременка вшанували його вдова Даґмара, дві



*Одна з останніх світлин: Дмитро Яременко з правнуком Кевіном – струнна оркестра*

дочки – Реліса і Сільвія з чоловіками Петром і Кевіном, син Дмитро з дружиною Маршею, 10 внуків і внучок, 5 правнуків і правнучок. Його пом'янули добрим словом численні родичі в Україні, Америці, Бразилії.

Сільвія Кемсон, дочка Д. Яременка, написала в листі до мене: „Наша сім'я чи не найбільше цінує те, що тато залишив нам історію свого життя – книжку „З Томаківки до Америки". Це була велика люб'язність з його боку. Це просто чудово, що ми маємо історію його життя як приклад для наших дітей і внуків".

Для мене життя Дмитра Яременка теж залишиться незабутнім прикладом таланту і витривалости українського селянина, який за будь-яких обставин, в будь-якій країні може бути не тільки господарем своєї долі, а й благодійником, душею товариства, надійним приятелем. Свою книжку Д. Яременко закінчив звертанням: „Нехай кожен теж напише свої спогади, бо кожен має велику історію, бачив велику біду, пережив багато. Ніхто у світі не зазнав такого горя, як ми, українці. Американці й гадки не мають про такий голодомор, дискримінацію, заслання на Сибір, нещастя. Пригадуйте і пишіть! Це треба знати новим поколінням". І він подав добрий приклад у цьому.

Вічна Йому пам'ять!

**Левко Хмельковський**

# Д-р Галина Кливак – моя незабутня подруга

Надійшла сумна вістка з нашого рідного Львова, що 1 грудня 2004 року у Львові померла д-р Галина Кливак, професор медичної школи і ветеринар. Галина під час воєнної хуртовини студіювала ветеринарію, яку закінчила 1944 року. Уся родина залишилась у Львові. Галині вдалось закінчити медичну школу і стати професором рентґенології у Львівській медичній школі.

Довгі роки проминули, тяжко було нав'язати з нею кореспонденцію. Аж у вільній Україні відшукала я Галину. Ми листувалися і замало нам було слів і паперу. Я телефонувала до неї. Вона була все доброї думки. Їздила по наших чудових горах, бо вже була на пенсії. Турбувалась сестрою, з якою не могла нав'язати контакту. Під час другого голосування на виборах президента України я говорила з Галиною. Вона журилась інфекцією на нозі. А 1 грудня перестало битися її серце.

Згадаймо Галину добрим словом!

**Мирослава Тершаковець,**
приятелька молодих літ

**Ділимося сумною вісткою, що 2 лютого 2005 р. на 95-му році життя відійшла у вічність у Roscoe, NY наша найдорожча МАМА, БАБЦЯ та ПРАБАБЦЯ**

## бл. п.

# ЮЛІЯ НАВРОЦЬКА
## з дому БАКУН

нар. у Байоні, Н. Дж., дочка Пилипа та Марії Бакунів, вдова по Володимирові Навроцькому, з котрим прожила 40 літ та котрий помер у 1977 р. Юлія ще малою дитиною виїхала до України і замешкала в с. Лущин, Львівська обл. У 1931 р. повернулася до США. Стала парафіянкою церкви св. Юра в Ню-Йорку. Від 1968 р. проживала у Staten Island, NY, де належала до парафії при українській католицькій церкві св. Тройці.

Бл. п. Навроцька довгі роки працювала у Мангатані, та була членом профспілки „Local 32BJ".

Покійна була доброю дружиною, мамою та бабцею, мала знамените почуття гумору, любила працювати в городі, малювати, варити та ходити до парку.

Залишені у смутку:
- син – НИКОЛАС
- внуки – СТІВЕН МЕДВІДЬ
  - КИРК НАВРОЦЬКИЙ
  - ДАЙЕН МЕДВІДЬ
  - НЕНСІ МЕДВІДЬ
  - ШЕЙНА НАВРОЦЬКА
- правнук – МАРК МЕДВІДЬ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 5 лютого в українській католицькій церкві св. Тройці Staten Island, NY, а відтак на цвинтарі св. Петра в Staten Island, NY.

Вічна Її пам'ять!

---

**Ділимося сумною вісткою, що 13 лютого 2005 р.відійшов у вічність на 94-му році життя наш дорогий БАТЬКО, ДІДО і ПРАДІДО**

## бл. п.

# ІВАН СКОЧИЛЯС

був чоловіком бл. п. Павліни Скірки, батьком бл. п. Ліди Ласовської.

Адвокат, діяч Просвіти і Українського Кооперативного Руху в Україні і Америці. Довголітній пластун (Чорноморець, член КПС, ГПБ), адміністратор пластових таборів на Новому Соколі і Вовчій Тропі, колишній працівник Українського Народного Союзу, редактор католицького тижневика „Шлях". Лицар ордену св. Григорія

ПАРАСТАС відбудеться в п'ятницю, 18 лютого 2005 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при вулиці Френклін.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 19 лютого 2005 р., о год. 1-ій по пол. в катедрі Непорочного Зачаття у Філядельфії, а відтак на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі.

У смутку залишилися:
- дочки – ЕЛЕГІЯ ТАЛЯ СКОЧИЛЯС
  - РОМА з чоловіком ROBERT DOCKHORN
- зять – ЯРОПОЛК ЛАСОВСЬКИЙ з родиною
- внуки – ОКСАНА ЛАСОВСЬКА з чоловіком БОЯНОМ ОНИШКЕВИЧЕМ
  - ДАРІЯ з чоловіком БОГДАНОМ НЕБЕШОМ
  - КАРЛ ІВАН ДОКГОРН з дружиною JESSIE TAN
  - ЮЛІЛЯН ДОКГОРН
  - МИХАЙЛО ДОКГОРН
- правнуки – ЛУКАШ, РУСЛАН, РОМАН ОНИШКЕВИЧІ
  - СОЛОМІЯ, ДМИТРО, НІНА НЕБЕШІ

ширша родина і друзі в Україні, Америці і Канаді.

Вічна Йому пам'ять!

--------------------------

Родина просить в пам'ять Покійного складати пожертви на католицьку семінарію у Львові (c/o UCEF, 2247 West Chicago Avenue, Chicago, IL 60622), на церкву св. Тройці (Holy Trinity Particular Ukr. Catholic Church, 16631 New Hampshire Avenue, Silver Spring, MD 20905-3919).

---

**Ділимося сумною вісткою, що 29 грудня 2004 р. відійшов у вічність у Міннеаполісі, Мінн.**

## бл. п.

# МАКСИМ АМБРОЗЯК

вдовець по св. п. Ользі з дому Гайва, нар. 7 квітня 1922 р. у Станиславові, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у супроводі о. Евгена Кумки відбулися в понеділок, 3 січня 2005 р. в українській православній церкі св. Михаїла і св. Юра в Міннеаполісі, Мінн., а відтак на цвинтарі „Sunset Memorial Park" у Міннеаполісі.

Залишилися у смутку:
- син – Д. ІГОР
- доньки – ХРИСТИНА з мужем МИХАЙЛОМ ТАЩУКОМ
  - ОЛЕНКА з мужем ПЕТРОМ БЛИЩАКОМ
- внуки – ЛІЛЯ з мужем ДЖОРДЖ ДЖОНСОН МАРК ТАЩУК, СОФІЯ і СТЕФАНІЯ АМБРОЗЯК, ВОЛОДИМИР БЛИЩАК

та дальша родина в Міннеаполісі та Укараїні.

Вічна Йому пам'ять!

------------------------

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
бл. п. МАКСИМА АМБРОЗЯКА
була відправлена ПАНАХИДА в неділю, 6 лютого 2005 р.
в українській правосланій церкві
св. Михаїла і св. Юра в Міннеаполісі, Мінн.

---

**З глибоким смутком повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 3 лютого 2005 р. відійшов від нас у вічність на 84-му році життя наш найдорожчий і незабутній МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ**

## бл. п.
## доктор хемії,
## дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка

# д-р МИХАЙЛО ДИМІЦЬКИЙ

нар. 1 жовтня 1920 р. в селі Синевидсько Вижне, Стрийський повіт.

ПАРАСТАС ВІДБУВСЯ в понеділок, 7 лютого 2005 р. в похоронному заведенні Насевичів, Тейбор ровд у Філядельфії, Па.

СЛУЖБА БОЖА та ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві Царя Христа, а опісля тлінні останки спочили на українському католицькому цвинтарі Пречистої Діви Марії на Факс Чейсі, Па.

У глибокому смутку залишилися:
- дружина – ОЛЬГА
- дочки – ЛІДА з мужем БЕНДЖАМИНОМ ПАКУЛА
  - ОКСАНА МАТЛА
- внуки – СИМОН і ДАМЯН ПАКУЛА
  - РАМОНА з мужем ШАН КИЙН
  - АЛЕКСАНДРА з мужем КЛАВДІЄМ ЗАМПЕТТІ
  - НАТАЛКА і АНДРЕЙКА МАТЛА
- правнуки – МАЯ і ЛУКА ЗАМПЕТТІ
  - ГАВРИЛКО і ЮЛІЯН КИЙН.

Вічна Йому пам'ять!

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

повідомляє своїх членів та громаду, що 3 лютого 2005 р. відійшов з цього світу

## бл. п.
## архітект
# ЛЮБОМИР КАЛИНИЧ

член НТШ-А

Рідним складаємо найщиріші співчуття.

УПРАВА НТШ в АМЕРИЦІ

---

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В АМЕРИЦІ

повідомляє своїх членів та громаду, що 3 лютого 2005 р. відійшов із цього світу

## бл. п.
# д-р МИХАЙЛО ДИМІЦЬКИЙ

хемік, професор у Стейтовому університеті в Куцтавні, Па., дослідник-хемік у науковому Державному Відділі Агрикультури, дійсний член НТШ-А

Рідним складаємо найщиріші співчуття.

УПРАВА НТШ в АМЕРИЦІ

---

Ділимося сумною вісткою, що 10 січня 2005 р. після короткої і несподіваної недуги упокоївся в Бозі на 92-му році життя найдорожчий і незабутній
МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

## св. п.
# ЯРОСЛАВ ПЕНКАЛЬСЬКИЙ

нар. 25 вересня 1913 р. в місті Підгайці, Україна.

ПАРАСТАС відбудеться в п'ятницю, 18 лютого 2005 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні родини Насевичів при Tabor Rd., у Філядельфії.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в суботу, 19 лютого в парафії Христа Царя при Cayuga St., о год. 11-ій ранку, а опісля на цвинтарі св. Марії у Fox Chase, PA.

Залишені у глибокому смутку:

| | |
|---|---|
| дружина | – ІВАННА |
| син | – ТАРАС з дружиною ЛЕСЕЮ |
| внучки | – ВІРУСЯ і МАРТУСЯ |
| сестрінка | – ІЗЯ в Польщі |
| кузинка | – ОЛЕНКА ЦИГЕЛЬНИЦЬКА в Канаді |
| швагерка | – СТЕФА ДЕМЯНЧУК в Україні |
| свати | – д-р ОРЕСТ РУДИЙ з дружиною НАТАЛЕЮ |
| найближча родина | – ЕВГЕН, ЛІДА і ҐЕНЬО МАРКІВИ, ХРИСТЯ і АНДРІЙ СТУСИКИ |

та вся ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Польщі і в Україні.

Вічна Йому пам'ять!

---

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
в 40-ий ДЕНЬ ВІД ДНЯ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

## св. п.
# д-р МАРУСІ-ВІРДЖІНІЇ БЕК

**(29 лютого 1908 р. – 30 січня 2005 р.)**

Почесної членки Союзу Українок Америки та Почесної членки СФУЖО, найбільш визначної та надзвичайної українки в США XX століття, пластунки в Коломиї в юних літах, першої жінки-юриста українського походження в Америці (1932 р.), першої жінки обраної президентом Міської Ради Дітройту, (Мишиґен, 1958 р.), невтомної працівниці та активістки на українській та американській громадській і політичній ниві, яка залишила по собі шляхетну спадщину і приклад працелюбного життя та служіння громаді.

БОГОСЛУЖЕННЯ та ПАНАХИДА будуть відправлені в неділю, 13 березня 2005 року, о годині 10:45 ранку в українській католицькій церкві Непорочного Зачаття у Гілсайд, Н. Дж.

*Immaculate Conception Ukrainian Catholic Church,*
*Liberty Avenue and Bloy Street, Hillside, New Jersey 07205*
*Church phone: (908) 354-0472.*

АННА КРАВЧУК, Почесна голова СУА

---

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої найдорожчої і незабутньої
МАМИ, БАБУНІ і ПРАБАБУНІ

## сл. п.
# СОФІЇ РОМАНИШИН-ШУМИЛО

буде відслужена

## БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ з ПАНАХИДОЮ

в церкві Непорочного Зачаття в Гемтремку

**в суботу, 5 березня 2005 р. о год. 9-ій ранку.**

Про молитви за душу Покійної просять
діти, внуки і правнуки

---

Ділимося сумною вісткою, що 9 лютого 2005 р. відійшла від нас у Божу вічність на 76-му році життя улюблена
ЖІНКА і МАМА

## бл. п.
# ДОРОТА ШКАФАРОВСЬКА

нар. 11 травня 1928 р.

З великим болем і смутком залишилися:

| | |
|---|---|
| муж | – ПАВЛО |
| син | – МИРОСЛАВ |
| дочка | – МАРТА |

ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Литві

Вічна Її пам'ять!

**РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040***



**ОСИП ГАВРИЛЮК**
Професійний продавець забезпечення УНС
**JOSEPH HAWRYLUK**
Licensed Agent
**Ukrainian National Ass'n, Inc.**
79 Southridge Drive
West Seneca, NY 14224-4442
Tel.: 716 674-5185 • Fax: 716 675-2238

LAW OFFICES OF

**ZENON B. MASNYJ, ESQ.**
**Від 1983**

- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop-closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

**157 SECOND AVENUE**
**NEW YORK, NY 10003**
**(212) 477-3002**
(Тільки за попереднім домовленням)

**АПОН ВІДЕО – 2008**
МОЖНА НАБУТИ НОВЕ ВІДЕО
**APON VIDEO - 2008**
Присяга та промова Президента Віктора Ющенка у Верховній Раді та на Майдані у Києві.
**Помаранчова Революція в Україні.**
Ціна з пересилкою: **$35**
**Apon Record Co. Inc., P.O. Box 3082, Long Island City, NY 11103 • Tel.: (718) 721-5599**



**L. Kulynych Cinematic Experience Specializing in Filming**
***Ukrainian Weddings and Special Events***
Web.:www.UkrainianWeddings.com
**Tel.: 1 (917) 848-8437**

АДВОКАТ
**ЯРОСЛАВ КУЗЕМЧАК**
**КОМПЕНСАЦІЇ І ВИМОГИ В НАСЛІДОК АВАРІЙ**
✔ на роботі
✔ автомобільних
✔ в публічних місцях
✔ лікарських помилок

**Перша консультація безплатна**
Оплату беремо лише після виграші процесу про відшкодування

**А ТАКОЖ:**
- ВОДІННЯ під впливом алькоголю
- КУПІВЛЯ І ПРОДАЖ нерухомостей
- ПРОЦЕСИ цивільні і кримінальні
- ШТРАФИ
- РОЗВОДИ
- ЗАГАЛЬНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

**WELT & DAVID**
1373 Broad St., Clifton, NJ 07013
**(973) 773-9800**

**ARKA COMPANY**
*Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.*
26 First Avenue, New York, NY 10009
**Tel.: (212) 473-3550**

**FATA MORGANA**
*Музика для всіх: весілля, забави, концерти, фестивалі і приватні прийняття.*
***Тел. до Олексія: (609) 747-1382** або*
*e-mail ok1band@yahoo.com*
***website:www.fata-morgana-band.com***

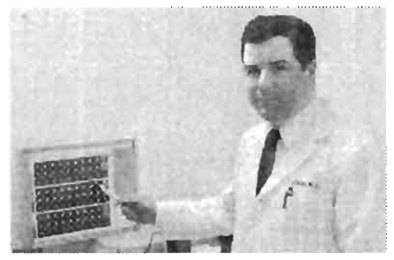
УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
**PALLADA International**
**ВСІ ВИДИ ІМІГРАЦІЙНИХ СПРАВ**
98 Second Avenue, 2nd Floor, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (212) 228-3029

**УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ**
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
**1-866-422-4255**
**www.ukrainianbookstore.com**

**KOZAK CONSTRUCTION, Co.**
*Ремонтуємо і перероблюємо хати, помешкання, пивниці, паркети, кафлі, шідрак, шпахлювання, малювання.*
**Тел.: (201) 437-3227 • (646) 279-1910**

**16.9 ¢/min**
**CALL УКРАЇНА**
Great domestic rates.
Great rates to the rest of the world - any day, any time, direct dial.
We also offer prepaid Phone Cards: calls to Ukraine from 7.8 c/min.
**1-800-449-0445**
**LDPOST**
**WWW.LDPOST.COM**

**КАРДІОЛОГ**
**ПЕТРО ЛЕНЧУР, MD, FACC**



Board Certified: Cardiovascular Disease, Interventional, Nuclear Cardiology and Internal Medicine.
***Єдиний** україномовний „Interventional" кардіолог в NY і NJ.*
**НОВІ КАРДІОЛОГІЧНІ ЦЕНТРИ**
Всі основні обстеження проводяться в двох зручно розміщених сучасних офісах

| | |
|---|---|
| **776 E. Third Ave.**<br>**Roselle, NJ 07203**<br>**(908) 241-5545** | **1432 Hylan Blvd.**<br>**Staten Island, NY10305**<br>**(718) 351-9292** |

**ОРКЕСТРА „ЛУНА"**
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
**Тел./Факс: (732) 636-5406**
**e-mail:dumamuse@aol.com**

**Fregata** TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 Phone: (212) 541-5707
New York, NY 10107 Fax: (212) 262-3220
ECONOMY AIRFARES
**Львів/Одеса**
**450 дол.**+tax (round trip)
**320 дол.**+tax (one way)
**Київ**
**549 дол.**+tax (round trip)
**375 дол.**+tax (one way)
Restrictions Apply

**KARPATY**
Export • СКОРА ГАРАНТОВАНА ДОСТАВА • FAST GUARANTEED DELIVERY • Import Ltd.

**KARPATY TRAVEL**
**121 Runnymede Road,**
**Toronto, Ontario Canada M6S 2Y4**
**1-800-265-7189**
**в Торонто (416) 761-9105**
**e-mail: nsemczys@aol.com**



**ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ**
**ПРОДУКТОВІ НАБОРИ**
**ЛИСТИ ТА ДОКУМЕНТИ**

***НАДІЙНО І ШВИДКО до рук адресата в Україну, Польщу та інші держави***

**ПОДОРОЖНІ ПОСЛУГИ**
***ВІЗИ • АВІАКВИТКИ***
***ЗАПРОШЕННЯ до Канади і США***
***СТРАХУВАННЯ ПОДОРОЖУЮЧИХ***

**НАЙДЕШЕВШІ МІЖНАРОДНІ ТЕЛЕФОННІ РОЗМОВИ**

***Пам'ятайте – як посилати, літати, чи телефонувати – то тільки через КАРПАТИ!***